

710

EESTI SÕUDJA

Nr. 1(3) • 1995

EESTI SÕUDESPOORT

EESTI SÕUDELIIT
ESTONIAN ROWING ASSOCIATION
FEDERATION ESTONIEN DES SOCIÉTÉS D'AVIRON

FILIPPI BOATS

W
h
a
t

W
o
r
l
d

W
a
n
t
s

FILIPPI PAADID

ÜHELISTEST KAHEKSALISTENI,
KATAMARAANID TREENERITELE JA KOHTUNIKELE,
IGASUGUNE VARUSTUS JA VARUOSAD

*FILIPPI LIDO S.R.L. VIA MATTEOTTI, 113-57024 DONORATICO LI
ITALY*

EESTI SÕUDJA

Eesti Sõudeliidu Teataja Nr. 1(3), 1995

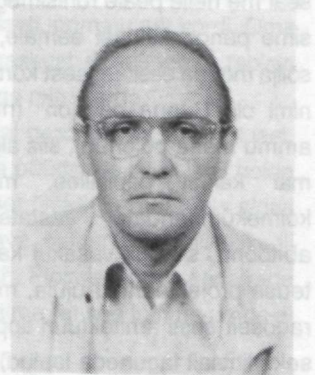
HEA HARRASTUSKAASLANEI

Igaüks meist tahab kasutada temale looduse poolt antud aega parimal viisil vastavalt oma arusaamadele.

Loodus on loonud inimese liikumiseks ja füüsilise koormuse talumiseks. Tänapäeva ühiskonnas praktiliselt ainukene võimalus jälgida looduse nõuet on sportimine.

Meie — sõudjad — oleme õnnelikud, sest oleme valinud ala, milline kõige harmoonilisemalt koormab meie keha ning samas võimaldab vahetu kontakti loodusega.

Isiklikust kogemusest võin öelda, et aastakümnete tagune sõnades kirjeldamatu tunne, mille sain päikeseloojangulisel peegelsiledal veel, aprillikuisel üleujutatud

Hetk, mil tunned, et oled üks tervik paadiga, kui tunnetad iga oma rakuga liikumist ja kiirust, on aastate möödudes tähtsam võitude särast ja kaotuste kibedustest.

Minu noor mõttekaaslane, selle tunde nimel tasub pingutada ja tööd teha.

Aastate möödudes veendud, et väärtuslikuim, mida Sa sõudmise harrastamisega oled saavutanud, on SINU TERVIS ja ununenamatu täiusliku liikumise tunne.

Peeter Mardna,
president

Eesti Sõudeliit
Kesklinna tänav 10
10110 Tallinn

SEILERI POISID

Olev Remsu, kirjanik, sõudeveteran

Sündisin ja kasvasin kuni 15. eluaastani Tartu Supilinnas, omapärase vaesteagulis Emajõe ja koorekihi elurajooni (Tähtvere) vahel. Tollal ei pürinud Supilinna ei boheemlased ega üliõpilased, tollal ei vastandatud aguliromantikat kivilinnade depressiooni tekitavale üksluisusele, sest tollal polnud kivilinnu veel olemas. Anne luhal oli siis Annelinna asemel prügimägi, kus meie, poisikesed, luusisime ja otsisime "tselkat" — kammivabriku tselluloidjäätmekid.

Ent prügimägedest enam tõmbas meid jõgi, mis oli rüblikuelu keskpunktiks. Meil olid kaldapõõsastesse peidetud parved ja kellegi mahajäetud paadid, mis pandi liikuma tekkide ja lauaukkide abil. Kevaditi sai harrastatud jääpangal sõitu. Tavaliselt pörkasid allavoolu ujuvad jäätükiid Valgeveski käärus vastu Emajõe paremat kallast, seal me neile peale ronisimegi. Tõukasime panga kaldast eemale, vool viis sõitja mööda eestiaegsest kõrtsist, mille nimi oli "Ranna paviljon" (nüüd juba ammu maha põlenud), siis algas paremal kaldal papilallee, mis rajati kolmekümne aastal eelnevatel hädaabitööna, siis tuli vasakul kaldal Matteuse projekteeritud ujula, mis kuulus raudselt eesti arhitektuuri tippu (nüüdseks lihtsalt lagunenud lastud), seejärel paremal kaldal asfaldivabrik (minu esimene töökoht suvevaheajal), vasakul kaldal aga kaks sõudebaasi, mõlemad meiesuguste kirkute suurimad ihaldusobjektid. Jäätükiid sõit kestis kuni pontoonsillani Komsomoli tänava (varem ja nüüd Kroonuaia) lõpus. Siis tuli kaldasse tüürida — emb-kumb, kas lauavabriku või Emajõe sauna juurde. Üks asus ühel, teine teisel kaldal.

Mööda vett ei liigutud ainult jõel. Kevaditi oli Supilinn üle ujutatud. Kõrvalmajja viisid pikad purdeteed, ent vastasmajja teisel pool tänavat sõideti paadiga. Paat tõugati jalaga purdest

lahti ning see liugles naiste kiljudes üle tänava teise purdeni.

Nõnda elasime sisemaal, aga ometigi olime veega kokku kasvanud. Emajõgi oli minu poisikeseliku kiindumuse objekt.

Kord lonkisin jälle jõe ääres. Vastaskaldal kanti uhkelt, sirgetel kätel paadikuurist välja kaheksalist, viidi "plotile", pandi vette, hakati aere tullidesse seadma. Äkki hõigati mind. Mäletan täpselt: oli aasta 1956, ma oli tollal 8-aastane, aga sellist kutset olin ma oodanud kogu oma teadliku elu. Sõudesportlased ja aerutajad olid Emajõe aristokraatia, ehk vaid purjetajad, veemotomehed ja veesuusatajad olid veidi etemad. Aga nood ei taibanud mind hõigata.

Startisin nõelatult, lippasin nagu nool mööda Emajõe tänavat, siis üle sammudest kõikuva ja õõtsuva vana pontoonsilla, siis piki Kalda tänavat ülikooli sõudebaasini. Ja pingutusel oli ka mõtet. Mulle ei pakutud ei rohkemat ega vähemat kui roolimehe kohta kaheksalist! Aga sellest ei olnud ma julgenud isegi unistada, see oli midagi nõnda muinasjutulist ja kõrget, mille teokssaamine ei kuulunud minu plaanidesse.

Ma ei tea, miks osutusin just mina väljavalituks — kas olin ma sportlaste imetlejana kaldalt kellelegi juba meelde jäänud või oli tegemist tõesti ainult pimedate juhusega. Ilmselt õiget poissi polnud kohal ja nõnda hüüti esimest, keda nähti.

Roolinõör seoti eessõudja jalatõe külge kinni, minul kästi vaikselt ja vagusi istuda roolimehe pingil. Rangelt oli keelatud käppida roolinööri, sest selle tirimine võis õnnetuse põhjustada.

Tollal oli suvine Emajõgi täis lootsikuid ja laevu, jões ulpis palgiparvedest lahti pääsenud palke. Eriti palju oli kõikvõimalikke mootorpaate — bensiin oli käes ju praktiliselt tasuta, ole ainult

mees ja muretse mootor ning klopsi sellele paat ette. Kesklinna, Marja tänava otsa ja "Ranna paviljoni" vahel kurseeris jõetramm "Narva", jõetrammid "Kreutzwald" ja "Koidula" käisid iga poole tunni tagant Jäneseeni. Jõgi kihas sõidukeist, nõnda et sportlastel oli oma kiirete ja habraste "skiffidega" tegemist, et mitte kellegi või millegi vastu pörgata. Sujuvat sõitu ja tasakaalus libisemist häirisid laevade ja mootorpaatide tekitatud lained, mis vastu kallast pörgates veel ristlaineteks muutusid. Kõige tülikamad olid veemotosportlaste skuutrid, gliserid ja kaatrid, mis võisid tüütu parmuna ümber sõudja tiirutada. Aga Marja tänava otsa kohal ja ujula taga üüriti veel paate, millega sõitsid päris algajad või armastajad, kel jätkus silmi ainult eneste jaoks. Just üüripaadid kippusid kõige enam sõudjate teele ette jääma. Jõgi muutus korralikult sõidetavaks alles Kvistentalist ülespoole, kuid sealgi oli tollal veesõidukeid rohkem kui praegu kesklinnas autosid.

Uskumatu, aga tükk aega vastuvoolu puhunud terav tuul võis Ranna kandis (kus jõgi on terve kilomeetri jagu sirge) üles ajada kuni meetrikõrguse valgeharjalise laine, mis muidugi paati sisse vahutas.

Jäingi terveks hooajaks tolele kaheksalisele roolipoisiks. Tegin karjääri. Varsti lubati mul juba hõigata, kui juhtun ees midagi kahtlast nägema, ning ühel kenal päeval roolinööri enam kinni ei seotud, otsad anti minu kätte ning ma olin tõeline roolimees! Võtsime osa paarist võistlusestki. Tõsi, võistluse ajaks seoti nõör taas kinni, et ma "midagi kihva ei keeraks". Olin solvunud, aga kompensatsiooniks sain oma esimese diplomi. Läksin põlvede nõtkudes autasustaja juurde, too surus mu kätt, andis Lenini portreega punase paberi ning mina pöördusin ümber ja samusin rivvi tagasi. Ja ma ei kukkunudki

ärevusest ümber, ei prantsatanud kappu. Autasustajaks oli Erich Seiler, kes pärast tseremooniat kutsus mind just loodavasse uude treeningrühma. Olin õnne tipul.

Meie rühmas olid peamiselt Supilinna ja Ülejõe poisid, kes koolis ei kuulunud eesrindlaste hulka ja kellest nii mõnelgi oli käitumishinnet alandatud. Ütlen etteruttavalt, et tõelisi sportlasi tuli meist ainult kaks — Andrus Suija, kellest sai paarikordne Eesti meister ühelisel, ja Eduard Zdanovištš, kelle suurimad saavutused jäid sõjaväeaega. Eestis ei aimatudki kaua, et mitmekordseks N.Liidu tšempioniks tulnud CSKA kaheksalises istub Valgevene päritolu Eesti poiss Ets; et kaheksalises maailmameistri tiitli võitnud N.Liidu meeskonnas on seesama Erich Seileri rühmas üsna kohmakalt ja edudult alustanud valgepäine Ülejõe patsaan, kelle isa oli okupant (lennuväehvitser), aga kes erinevalt teistest endasugustest eesti keelt oskas, pealegi veel täiesti vabalt ja ilma aktsendita.

Tollal käis äge sõdimine ülikooli ja nn. linnabaasi harjutajate vahel. Ülikooli baasi esimesteks numbriteks olid juba eelnimetatud Erich Seiler ja Ülo Tõlp, hiljem veel Peeter Mardna. Ka viimane oli mõnda aega minu treener, ja kahju, et ta kohe meie rühma endale ei võtnud. Linnabaasi töid ja tegemisi juhtis Eesti kõigi aegade üks edukamaid treenereid Jüri Kurul, kes on kasvatanud vahest enim eestlastest sõudjaid, kes on N.Liidu esivõistlustelt medaleid toonud. Olnuks sel ajal otsepääs Euroopa- ja maailmameistrivõistlustele, kindlasti oleksid siis Kuruli õpilased neiltki medaleid toonud.

Nagu Eestis on kauniks kombeks kujunenud, ei sallinud kaks kolleegi teineteist silmaotsaski. Muidugi kandus vastastikune aasimine üle ka meisse, poistesse. Linnabaasi omad käisid meie baasi basseinis harjutamas — see andis võimaluse neid tögada, veel käisid nad meie baasist suuski laenutamas

— ka sel puhul sai neid nõogitud. Mul pole aimugi, millest kahe teeneka mehe vimma alguse oli saanud, kuid spordile kasuks see ei tulnud. Meie, poisikesed, aga käitusime taoti suisa inetult.

Sõudebaas sai minu teiseks koduks, viibisime seal tundide kaupa. Mängisime kulli ja peitust, piilusime uksepraost neide duši all. Mõnel päeval oli terve jõgi ummistunud palgi-parvedest, mis ootasid töötlemisjärjekorda lauatehase ees. Pontoonisillast ujulani ei mahtunud jõele sõitma pisimgi kanuu või süst, akadeemilisest paadist rääkimata. Siis mängisime seisvate parvede peal ja all veekulli, mis oli mu lapsepõlve kirkaim mäng. Ükskord oli nooruk S.-L. kadunud. Mu süda aimas halba. Sukeldusin parve alla, avasin silmad ning märkasingi S.-L.-i lõdvalt hõljuvat keha. Olime teinud läbi vetelpäästeõppuse "Uppuja päästmise", ja näe, läkski seal omandatud oskusi tarvis. Käisin korra pinnal õhku hingamas, sukeldusin uuesti, haarasin tal lõua alt kinni ning vedasin ülikooli baasi "plotti". Kutsusime kiirabi, tegime kunstlikku hingamist ja puha. Poiss oli juba taas elus, kui kiirabiauto kohale jõudis.

Pärast pandi mulle kiirabi kutsumist pahaks. Õnnetu S.-L.-i vanemad taotlesid mulle medalit "Uppuja päästmise eest", aga ka selle laitis Seiler maha — pole vaja asjale liiga palju tähelepanu pöörata, niisugune lärm mõjuvat baasile kahjulikult.

Igal kevadel saabusid juba päris varakult meie treeningbaasi sõudjad kuskilt kaugelt Venemaalt. Nagu jõgi lahti läks, olid nad kohal. Meie hooldada oli treeningute emotsionaalne taust, see tähendab, et meie lasksime valjuhääldist muusikat. Tollal liikusid meil juba Elvis Presley lood, mis olid pressitud röntgenifotopaberist piraatplaatidesse. Mäletan, et panime kord säärase plaadi peale momendil, mil Venemaa sõudjad asetasiid aere tullidesse. Minuti olid nad kohmetud, ei uskunud oma kõrvu, siis

aga väänlesid kõik paadisillal rokirütmis. Aga rokk oli ju keelatud! Ent seda suurem oli lõbu sellega tegelda.

Muidugi oli ka tõsist pürgimist. Mina tegin koos Arne-Erik Ettiga paaritut kahest roolimeheta. Müürina olid meil ees linnabaasi poisid, ning et nad olid meist kaks-kolm aastat vanemad, siis tuli meil oodata kannatlikult oma võidutundi. Valasime palju higi, olime päris fanaatikud. Erich Seiler õhutas meid tagant, meist pidid tulema Tokio olümpiavõitjad. Arvutasime kähku, et Tokio ajaks oleme 17-aastased, ja nõnda seadsime maha märgi alles järgmisteks ja ülejärgmisteks mängudeks, mille toimumislinnu polnud veel teada.

Usun, et meie treeningud olid üsna pingsad. Iga päev jooksime sõudebaasist Jänese raudteesillani, suvel ujusime allavoolu tagasi, talvel tulime tagasi põlvekõrguses lumes joostes. Olime treenitud, võisime "lõuga tõmmata" ja redelil rippudes jalataldu lakke tõsta praktiliselt lõpmatu arv kordi. Oma kehakaaluraskust tõstekangigi rebisin ma üles õige mitu korda.

Igal asjal peab olema väike rituaal. Meie Ettiga püüdsime talviti lahti hoida diagonaalset ülekäigu rada, mis algas Marja tänava otsast ning tuli ülikooli baasi "plotti". Pidime mööda seda rada õige tihti käima, et see lumme umbe ei tuiskaks.

Kahepaadiga tõmbasime Kärkna kanalini ja tagasi. Südantliigutavad olid kevadised sõidud. Kõik luhad olid üle ujutatud, ümberringi sillerdas kilomeetrite ulatuses vesi, täis kudevaid kalu. "Skifi" süvis on vaid paarteist sentimeetrit, see aga tähendab, et me võisime sõita mööda luhta. Vaid aerud matasid vastu põhja, kui me kungaste ja põõsaste vahel madalas vees sõudisime.

Avar veteväli ülalpool Tartut ning meie seda kahelisel kündmas — see on pilt, mis kuulub siiani mu elu kaunimate elamuste ja mälestuste hulka.

Ka sportlikud saavutused tulid pikkamööda. Tõsi, esialgu mitte sõudmises, sest Kuruli poisid olid meie paadiklassis meist paremad (nagu nad seda olid paljudes teisteski paadiklassides).

Olin linna noortemeister 1000 meetri krossijooksus, teine kiirusutamises ja tõstmises, neljas lauatennis, teine kolmas ujumises ja suusatamises, kergejõustikus sain diplomeid vaata et kõigilt aladelt. Korvpallis tulime EPA laste spordikooliga Eestis kolmandaks.

Võibolla oli Seileril liiga vähe aega meiega tegelda, võibolla sellepärast ei arenenudki me sõudmises edasi, ehkki sõudmine oli ja jäi minu spordialaks number üks. Seiler oli ettevõtlik ja nutikas mees, ta oli sündinud ehitaja ja algataja. Tema rajas sõudebaasi kõrvale hokiplatsi ja kiirusutamisraja, hiljem väliujula ja sauna, mis aga kõik peagi lagunesid.

Kuid pikkamööda hakkasid paraneva tulemused sõudmiseski. Käisime Eesti meistrivõistlustel Pärnu jõel ja Harku järvel, tõime sealt kaasa kuhjaga medaleid, millel aga polnud erilist väärtust, sest mõnes paadiklassis oli kolmneli startijat, mis tähendas, et eelviimased või viimasedki said pronksmedali.

1963. aasta algas meile üliedukalt. Esimest korda võitsime kevadregatil Emajõel Kuruli poisse. Nemad, tõsi küll, põhjendasid kaotust paadirikkega, ühe mehe pingi rattad jooksnud soontest välja. Ent järgmisel võistlusel me kordasime võitu. Uskusime, et meie ees on hiilgav tulevik, et mitu aastat kõva rahmimist pole olnud asjata.

Sis aga Etti uppus. Nende klass oli läinud salaja (õpetaja keelust hoolimata) Saadjärvele ekskursioonile. Õise lõkke äärest hakanud üks purjus plika üle järve ujuma. Kui totaka edvistaja tegu märgatud, olnud plika juba kaugel vees. Ühed jooksnud paati otsima, Etti aga — linna noortemeister delfiinis — hüppas järve, oli paari tõmbega plika kõrval ning turvas hüsteerilist rabelejat paadi tulekuni. Paat tuligi, surmani väsinud plika tõsteti Etti abil paati, see-

järele Etti kadus. Hiljem laip leiti ning lahkamine tuvastas, et Etti ei uppunud, vaid lämbus kõrikrampi. Kopsus polnud tal tilkagi vett. Paadisolijad mäletasid, et Etti oli altpoolt plikat tõugates sõimanud teda kuradi joodikuks, ootamatult aga vaikinud.

Kogusin poistelt kokku leinakoolutuseraha, viisin selle "Edasi" toimetusse. Seal öeldi, et kuulutuse avaldamiseks on tarvis sõudebaasi juhataja kirjalikku luba. Jooksin baasi tagasi, pöördusin Seileri poole. Tema aga oli kategooriliselt vastu. "Kahtlemata seotakse "traagiline hukkumine" uppumise-ga treeningul, kui leinajaks on sõudebaas, ja see tekitab ebaterve meeoleolu," vastas Seiler ja keelas kuulutuse avaldamise. "Üldse tuleb sellest teha juttu nii vähe kui võimalik," õpetas treener.

Olin tõsiselt solvunud. Isegi leinamine keelatakse ära! Sõbra surm kis kus mind sõudmisest eemale, aga enne lõplikku lahkumist, tõstis Seiler mu ümber neljasesse paarisauerilisse paati (noormeestel oli tollal ka niisugune paadiklass). Käisime sellega Kavgolovos N.Liidu esivõistlustel ja tulime noorte hõbedale. Ent seegi, mu sporditee suurim saavutus, ei suutnud mind enam peibutada. Neljases polnud õiget vaimu, mis kaheses paaritus oli Etti ja minu tegemisi juhtinud.

Ometi mäletan siia maani siirast heldimust, kui tõmbasin esimest korda elus selga Eesti koondise dressi, kui libe siid silistas mu nahka. Kas ma teangi oma noorusest teist sündmust, mis oleks mulle rohkem mõju avaldanud? Ega vist.

Ja kui lollid me olime! Kavgolovos tekkis kellelgi mõte "panna dopingut". Poest osteti pudel konjakit ja õige palju C-vitamiine. Juba järvel, pisut enne starti, sõime igaüks peotäie vitamiine ning lonksasime kõvasti peale konjakit. Tühi pudel uputati. Mulle oli see esimene kord elus alkoholi tarbida, ja arvan, et teistegi poiste kogemused polnud suuremad. Konjaki mõjul tegime õige mitu "konna", paat kaotas tasakaalu

ning me jäime eelsõidus vist päris viimaseks. Järgmisel päeval, lohutussõidus, olime targemad, aga võibolla oli ka raha otsas, vahest polnudki võimalik enam uut konjakipudelit osta. Võitsime lohutussõidu. Finaalis kaotasime napilt paatkonnale, kes oli eelmisel päeval — lohutussõitude ajal — puhanud. Nii et ehk maksis too doping meile N.Liidu noortemeistri tiitli.

Olgu lõbusa detailina lisatud seegi, et äkki polnudki mul õigust võistelda mitte ühelgi võistlusel? Peeti ju tollal (vähemalt läänes) amatööristatuudist kinni äärmise pedantsusega. Mina aga olin professionaal. Ei, ma ei pea silmas neid toidutalonge, mida meile aeg-ajalt jagati ning mille eest kas ülikooli või "Tempo" sööklas kaks-kolm korda päevas süüa anti. Niisugust asja, et söök kinni maksti, juhtus Lääneski, ja see vist polnudki keelatud. Mina aga olin päris professionaal, nimelt teenisin ma suvel raha ülevedajana. Olin paadimeheks Marja ja Lubja tänava vahel ning niisugune asi polnud kindlasti rahvusvaheliste eeskirjadega lubatud.

Mis oleks juhtunud, kui kõrikramp poleks Etti Saadjärve uputanud? Võibolla oleksime tõesti pääsenud olümpiamängudele?

Ei tea, ei tea. Igatahes aeg-ajalt taban ma end unenäolt, et meie — Etti ja minu — paaritu kahese võõri tennis-pall lõikab esimesena olümpiafinišit...

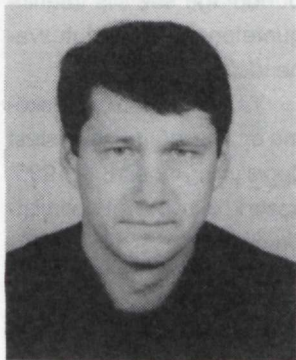
Olgu lõpetuseks üles loetud mõned Seileri-poiste nimedki, keda tekkis ei ole mainitud (selgub, et nende hulgas oli ka neide): Gunnar Paal, Artur Vuks, Jaak Eller, Hedmar Liiskmaa, Tõnu Aas, Tiina ja Liidi Peebo, Krista Rastargujeva, Margit Seiler, Tõnu Salu-Laak, Lembit Ruber, Peeter Kuusik, Sulev Märton, Tõnu Punnisson ja veel paljud-paljud teised, keda ei mäleta.

Huvitav, millega nad kõik praegu tegelevad? Kas on nad kõik elus? Ei tea, ei tea...

Kui mõni kokkutulek tehtaks, siis küll küsiks nende järele.

1994. AASTA HOOAJAST

Mihkel Klementsov, ESL-i peatreener

1993.a. täiskasvanute koondvõistkonna kandidaatidele planeeritud tegevuse põhieesmärk oli kahe paatkonnaga jõuda Indianapolisi MM-ile, seejuures ühe paatkonnaga 6 parema hulka, teise paatkonnaga 12 parema hulka.

Sõudeliidu poolt olid kandidaatidena kinnitatud Jaanson, Lutoškin, Tasane, Jamnes, Vilpart, Virkus. Viimane kahjuks loobus talvel tõsiselt harjutamast.

MM-ile pääsemise kriteeriumideks kinnitati: 1x -1.-12. koht MK etapil, 1.- 10. koht Duisburgis, Pariisis, Luzernis — teistes paadiklassides. Lisaks pidi olema Eesti meistri oma paadiklassis.

Planeeritud ettevalmistuse raames peeti suusalaager veebruaris Otepääl ja veelaager märtsis-aprillis Ukrainas. Need üritused toimusid töises õhkkonnas ja läksid igati korda.

Esimeseks koduseks võistluseks olid traditsiooniliselt Emajõe karikavõistlused, mille järel osaleti Kopenhaageni ja Duisburgi regattidel, koosseisus: Tasane-Lutoškin 2x, Jamnes 1x, Herm JF1x (klubi vahendi-

tega); ainult Kopenhaagenis osalesid Narva sõudjad Mihhejev, Šilin, Dubinko (klubi vahenditega); ainult Duisburgis osales Jaanson.

Kopenhaagenis saavutas M2x kahel päeval 2. koha, Jamnes oli vastavalt 4. ja 5.

Duisburgis oli M2x teisel päeval 6., Jamnes ei pääsenud edasi, Jaanson oli kokkuvõttes 18.

Seega täitis M2x MM-ile pääsemise kriteeriumi.

Seejärel osaleti kodustel võistlustel kuni Luzerni regatini. Ainult Jaanson ja Vilpart osalesid "Merevaigust aeru" võistlustel, mille Jaanson ka võitis. Samuti osales Jaanson Tampere regatil, kus tuli samuti eismeseks.

Luzernis tuli Jaanson 7. kohale, tegi neli korralikku starti järjest ja täitis MM-i kriteeriumi, Lutoškin-Tasase puhul katsetati meeste ümberpaigutust paadis võistluste käigus, mis ei olnud õigustatud samm. Jamnes sõitis tõusvas joones, lõpetas kolmandas finaalis, tuli kokkuvõttes 15. kohale. Usun, et ta sai kõvasti julgust ja eneseusku, sest varem kartis ta tugevas konkurentsis sõita.

Lisaks osales klubi kulul veel SK Pärnu paarisaeruline neljapaat. Tundus, et Luzerni regati tase oli nende jaoks liiga kõrge.

MM-ile otsustasime peale Eesti MV-i lähetada Jaanson ja Lutoškin-Tasase.

Jaansoniga ei olnud probleeme: hea esinemine Luzernis, Eesti meister, esi-

kohad keskpärastel, kuid enesetundele valjalikel võistlustel Trakais ja Tampere tegid temast kindla sõitja.

Lutoškin-Tasasega oli kahtlusi. Rahvusvahelisel tasandil täitsid nad kriteeriumi mais Duisburgis, Eesti meistrivõistlustel aga kaotasid Läti paatkonnale. Siin oli ka koht, kus võinuks palju asiataazi tekitada, kuid kuna see punkt oli selle lähene misnurga alt jäänud lahtiseks, siis otsustasime siiski mehed lähetada.

Tulemused MM-il: Jaanson loobus arsti soovitusel pärast lohutussõitu, Lutoškin-Tasane olid 17-ndad. See oli lootuste täielik luhtumine.

Lühianalüüs kõigi kandidaatide kaupa:

Vilpart-Virkus — nagu eelpool mainitud, loobus Virkus juba talvel. Vilpart jäi üksi ning katsetustele vaatamata paarilist talle ei leidunud. Üheks variandiks olnud katsetamine Strikholmiga sumbus objektiivsetel ja subjektiivsetel põhjustel "kallaste" vaheliste vastuolude labürinti. Kuigi kevadeks oli Vilpart "suure kolmiku" järel neljas ühesemees, ei hakanud ta hammas neile peale.

Jamnes — kuigi küllalt korralikult harjutanud, ei ole ta kahjuks üle saanud psühhilisest barjäärist. Luzernis tundus, et barjäär hakkas murduma. Usun, et kui ta suudaks oma füüsilise potentsiaali realiseerida, on ta võimeline võistlema koha eest Atlantas. Veidi tuleb muuta vaid tehnilist ja tak-

tikalist ettevalmistust. Siin olid segavaks asjaoluks ka sportlase ja treeneri vahelised eriarvamused. Minu veaks oli see, et Jamnes ei saanud paati kasutada õigeaegselt enne Luzerni regatti.

Jaanson — talvine ettevalmistus läks normaalselt, veelaagris tuli praktiliselt kogu aeg tegelda tehnika korrastamisega, võibolla kannatas siinjuures veidi baasettevalmistus. Hooaja jooksul tehnika pisut paranes ning eelkõige tänu heale füüsilisele ettevalmistusele õnnestus esinemine Luzernis ja teistel eelnimetatud võistlustel.

MM-i ebaõnnestumise võimalikeks põhjusteks on kindlasti meditsiiniline külg. Loodetavasti saame edaspidi abi uuringutest ja pidevast kontrollist. Sportliku poole pealt nimetaksin kindlasti Jaanson ja tehnilise eba-kindluse, mistõttu ta peab sama kiiruse säilitamiseks tegema konkurentidega võrreldes hulga rohkem tööd. See võib aga omakorda viia füüsilise väsimuseni.

Lutoškin-Tasase üleminekuperiood kujunes liiga pikaks, kuid talvine ja kevadine ettevalmistus õnnestus. Arvatavasti oli see ehk isegi liiga forsseeritud ning püssirohtu ei jätkunud hooajaks tervikuna. Pingelangus pärast Duisburgi kestis liiga kaua. Üheks probleemiks oli ka paadi probleem, mis ei lasknud enne võistlust korralikult harjutada, kuid see ei olnud minu arvates põhiline.

Koondise ettevalmistu-

sest võib teha järgmised järeldused:

1. Kuigi kolm tippu olid osaliselt Sõudeliidu, Spordiameti ja Olümpiakomitee vahenditega kindlustatud, polnud see piisav — pidev rahaprobleem tekitas mittevajalikke lisapingeid.

2. Et paremini kasutada nappe vahendeid, tuleb koondist ette valmistada

tsentraalselt — ka hooajal tuleks korraldada lühiajalisi (a' 10 päeva) laagreid, kus oldaks argimuredest vaba, kus oleks korralik söök, meditsiiniline teenindamine, minimaalsedki taastumistingimused. Põhiliselt võiks selliseks kohaks olla Viljandi.

3. Asjaosalised peaksid aru saama sellest, et tippspordi kõrvalt sellisel alal

nagu sõudmine ei saa mitut "jumalat" teenida. See ei ole täiel määral veel teadvustunud. Loodan, et seda suhtumist ja mõistmist, et sport on vabatahtlik ning aidatakse neid, kes iseennast aitavad —, sellist suhtumist aitaksid murda meie paremate kohtumised meie spordijuhtidega.

4. Vastuolud sportlaste

vahel olid suured. Et saada häid resultate, tuleb siiski saavutada omavahelistes eriarvamustes konsensus — puudutagu see siis treeningumetoodikat, harjutusvahendeid vms.

Tahan uskuda, et oskame oma ebaõnnestumistest õppida ning loodan, et 1995. aasta kokkuvõtte on optimistlikum.

Noorte 1994.a. hooaja põhieesmärgiks oli juunioride MM-võistlused Münchenis. Ettevalmistuseks planeerisime suusalaagri veebruaris, mis jäi kahjuks ära ning veelaagri kevadel — narvalased tegid selle kodus, SK Pämu inimesed olid 10 päeva Tartus ja SK "Kalev" tüdrukud olid koos täiskasvanutega Ukrainas. Järgmise planeeritud üritusena pidi toimuma rahvusvaheline regatt Bydgoszczis, kuid otsustasime sinna sõiduks raha mitte kulutada, kuna siis ei oleks jätkunud raha Münchenisse sõiduks. Selgituseks: algselt pidime katma ainult Münchenisse sõidu kulud, ülejäänud pidi toimuma FISA arenguprogrammi raames saksa klubide kulul, kuid kevadel öeldi sellest kahjuks ootamatult ära. Seega pidime otsustama ning valima kahe halva vahel. Võistluse Poolas asendasime spetsiaalse koduse katsevõistlusega, mis pidi selgitama, keda suhteliselt võrdse tasemega paatkondatest võistlustele saata.

Koefitsientide süsteemiga selgitasime järgmise pingerea:

Sonntak-Šilin JH2x, Mihhejev JH1x, Prokofjev-Šilin-Lauggasson-Strikholm JH4x, Tõrva-Herm JF2x ja SK "Kalev" JH4-.

Kindlalt kinnitasime poiste paaris aerulise kahepaadi ja ühepaadi. Paaris aerulise neljapaadi lähetamiseks saime abi Narva linnalt, tüdrukute paaris aerulise kahepaadi lähetamist toetas Pärnu Spordiamet. Igal paatkonnal oli kaasas oma treener. SK "Kalevi" neljapaat otsustas ise loobuda.

Osavõtjaid oli MM-il üllatavalt palju — 62 riiki. JH2x — 29 paati, JH1x — 33 paati, JH4x — 21 paati, JF2x — 18 paati.

Lühikokkuvõtte paatkondate kaupa: JF2x — 9. koht. Tüdrukute sõit paranes sõidust sõitu. Kui eelsõidus ja poolfinaalis võis nende koostöö kohta olla pretensioone, siis FB-finaalis koostöös enam-vähem laabus ning distantsil suutsid tüdrukud vahepeal juba teisele kohale jõuda. Lõpuks langeti siiski kolmandaks ja kokkuvõttes üheksandaks. Pean tüdrukute esinemist heaks ning FB-finaali sõitu isegi väikeseks eneseüle-

tamiseks.

JH1x — taas esindas meid Anton Mihhejev. Tema esinemise võib kokku võtta sõnadega — see oli pettus. Ta ei suutnud kuidagi kohaneda talle muretsatud uue Empacher-paadiga. Praktiliselt kõikides sõitudes suutis ta sõuda 1000 meetrit, kuid seejärel läksid käed krampi ning edasine läks juba nii kuidas läks. Kuigi Mihhejevil ei ole suuri kehalisi eeldusi, oleks tema reaalne resultaat pidanud olema kaheteistkümnepiirimail. Kokkuvõttes — 18. koht.

JH2x — 19. koht. Lootused olid kindlasti suuremad, kuna kodustel katsevõistlustel oli tehtud head sõitu. Kahjuks tihedas konkurentsis tulid meie paatkonna nõrgad kohad eriti esile: kuna paatkond oli komplekteeritud vaid selleks võistluseks, siis väsimuse foonil kadus koostöö ning samuti oli erinev poiste üldkehaline ettevalmistus. Šansse oli ka nendel — lohutussõidus oli vaja pääseda kahe tugevama hulka ning 250 m enne lõppu olidki poisid kindlalt teised. Kahjuks vajus lõpp täielikult ära juba eel-

mainitud põhjustel.

JH4x — 19. koht. Praktiliselt samad sõnad, mis paariskahese puhul: polnud koostööd, füüsiline ettevalmistus oli erinev.

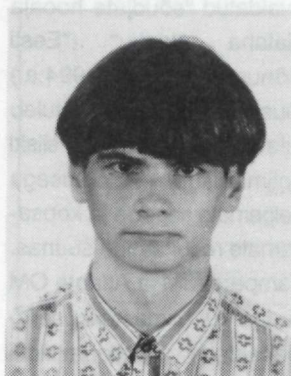
KOKKUVÕTTEKS: tüdrukute paaris aeruline kahepaat — esinemine hea; poiste ühepaat, paaris aeruline kahepaat ja paaris aeruline neljapaat — ebarahuldav.

Probleemid: raha puudusel jäi ära ettevalmistav võistlus, ka ettevalmistav laager. Minu arvates jäi puudu ka eneseületamisest, polnud näha püüet iga hinna eest võidelda. Analüüsides treeningu mahtusid, võib öelda, et praktiliselt kõigil jäi vee peal läbitud kilometraazist vajaka selleks, et konkureerida tsentraalse ettevalmistuse saanud riikide esindajatega. Arvan, et järgmiseks hooajaks plaane tehes tuleb ka klubitreeneritel rohkem julgust üles näidata ja arvestatavad paatkonnad varem komplekteerida.

Lõpetuseks sooviksin jõuda kokkuleppele Leedu ja Läti esindajatega, et korraldada üheskoos üks tugev noorteregatt.

PÄEVAD MÜNCHENIS

Silver Sonntak, sõudesportlane

30. juuli hommikul algas Pärnust sõit Münchenisse, juunioride 1994. aasta MM võistlustele. Eesti oli esindatud neljas paadiklassis: tüdrukud — 2x Katrin Herm ja Moonika Tõrva; poisid — 1x Anton Mihhejev, 2x Igor Šilin ja allakirjutanu, 4x Leonid Prokofjev, Andrei Šilin, Edmund Laugasson ja Peeter Strikholm. Kogu delegatsiooni koosseisus oli 16 inimest.

Sõitsime Läti Leedu kaudu, kus iga piiripunkti läbimise mõningate sekelduste

ga: kaks poissi olid kirjutatud oma treeneri passi, millest piirivalvurid ei tahtunud kuidagi aru saada. Hoopis tõsisemad raskused ootasid meid aga Lazdijais. Algul ähvardati kogu buss mingi paberi puudumise tõttu tagasi saata, kuid Mihkel Klementsovi veenev jutt ja veel midagi (arvatavasti just see viimane) otsustas, et me võisime sõitu jätkata.

Münchenisse jõudsimel 1. augustil. Seal ootas meid ees kohutav palavus, millest pääsemiseks tuli kasutada suplust olümpiakanalis.

1972.a. OM-iks valminud kanal on 2230 m pikk ja 140 m lai. Iga rada on 13,5 m lai ja vee sügavus ca 3,5 m. Sõudekanali tribüünidel on 4000 katusealust ja 4000 ilma katusega kohta, kuid OM-i ajal oli pealtvaatajaid 40000 tuhat.

Pärast värskendavat

suplust läksime oma elamispaigaga tutvuma. Selleks osutus igati eeskujulik sõjaväekasarm, mis asus võistluspaikest küllalt kaugel.

Toitlustamine oli õnneks kohe kanali kõrval asuvas suures telgis. Sealsamas pidi pärast võistlusi peetama ka suurt õllefestivali.

Õõ kasarmus ja hommikune treening seljataga, toimus võistluste pidulik avamine. Sinna sammusime ühises rongkäigus tähestiku järgi. Kohal oli üle 1000 osavõtja 62 maalt.

3. augustil algasid võistlused — 4 päeva täis tihedaid starte. 4. päev oli finaallide päev. Kuna ilmateade lubas "sooja" ilma, siis alustati juba varavalges, et keskpäeval mitte kuumade kätte jääda. Kõige paremini läks nagu ikka sakslastel. Ka prantslased ja austraallased esinesid hästi. Isiklikult mulle

meeldis kõige rohkem noormeeste 8+ sõit, kus kõiki suutis üllatada Šveits oma võiduga sakslaste ees. Isegi nende koondise treener ei oodanud sellist edu. Pärast finišigongi hüppas ta suurest rõõmust lausa lakke ja toibumiseks kulus tal päris tükk aega. See suur sõit oli veel suuremate võistluste lõpp.

Meie võistkonnast sõitsid kõige paremini Katrin ja Moonika, kelle 9. koht on igati hea saavutus. Poistel nii hästi ei läinud.

Võistluste mitteametlik lõpetamine toimus sellesamas suures telgis, kus iga päev söömas käidi. Kahjuks jäi meil pidu pooleli, kuna pidime hakkama kodu poole sõitma.

Sellisel suurvõistlusel saadud muljete põhjal võib öelda, et maailma paremiku hulka jõudmiseks kulub meil veel tükk aega.

KOOSTAJA VEERUD

Aastaringi vahetusega ületasime niinimetatud "ekvaatoriaasta", mille piirjooned mahtusid parasjagu Barcelona ja Atlanta olümpiamängude vahelisse keskmisse, 1994. aastasse.

Kui Barcelona aegne eufooria asendus 1993. aasta kesisuse ja kahvatusiga (sportlike tipp tulemuste mõttes), siis 1994. aastale lõpp-punkti pannes tekib täielik arusaamatuse ja nõutuse tunne.

1994.a. maailma meistri-

võistlustelt ei ole meil ainsamatki arvestatavat saavutust kirja panna.

Alustan juunioridest.

Kui tüdrukute paarisaerulise kahepaadi leiame juunioride MM-i lõpuprotokollis FB finaali 3. kohalt (lõppkokkuvõttes 9. koht), siis poiste kolm paatkonda leiame vastavas protokollis 18. kohalt Anton Mihhejevi ühepaadil, 19. kohalt Silver Sonntaki ja Igor Šilini paarisaerulisel kahepaadil ning Peeter Strikholmi, Edmund

Laugassoni, Andrei Šilini ja Leonid Prokofjevi paarisaerulisel neljapaadil. Niisugused tulemused on pehmet öeldes "nadvõitu", vaatamata isegi ESL-i juhatuse "kergekäelisele" pingutusele tüdrukute kahepaadi tulemust heaks hinnata (ESL-i juhatuse istungil 19. oktoobrist 1994.a.).

Kui võrrelda neid tulemusi eelmise aastaga, siis näeme poiste paatkondade küll mõnekohalist, kuid siiski ilmset taandumist oma

1993. a. tulemustest.

Siinjuures oleks asjakohane meenutada Jaan Tulsti arvamust ("Eesti Spordileht" 22. aug. 1994.a.), kes tõdeb: "Noorte osas ei ole silmapiiril ei talendikaid noormehi ega neide. Vaid suure avansina võib tuleviku tipp-sõudjaks pidada Silver Sonntaki." Ka Jüri Jaanson kahtleb Eesti tippspordi tulevikus, öeldes: "Võin ennustada, et kolme-nelja aasta pärast, kui meie põlvkond lõpetab, tippsport Eestist

kaob." ("Pämu Leht" 22. okt. 1994.a.) Kurvad tõdemused, mida muide, kinnitavad ka juunioride sportlikud tulemused.

Eeltoodust tuleb teha üksainus ja vajalik järeldus: ESL-i treenerite nõukogul on viimane aeg teha süvaanalüüs noorsõudjatega tehtavast tööst, tulemused üldistada ning koostada asjakohane perspektiivplaan ja sellest tulenevad lahendused. Võib eksimatult öelda, et niikaua kui meie noori "küpsetatakse" ainult kodus konkurents, mitte mingisuguseid häid tulemusi rahvusvahelises mastaabis (maailma meistrivõistlused) neilt oodata ei ole. Viimane mõttekäik toob meid ühe vägagi maise probleemi — raha — juurde. Tõepoolest, see on praeguses kitsikus ajas küsimuste küsimus ja tõstatab tahtmatult Hamletliku küsimuse: "Olla või mitte olla!"

Täiskasvanutega on lugu veelgi täbaram. Meil on ainult kolm enam-vähem arvestatavat meessõudjat: Jüri Jaanson, Roman Lutoškin ja Priit Tasane. Tagapoolne plats on puhas, puhas väärkast vahetusest — noortest võimekatest tegijatest.

Jüri Jaanson esinemine 1994.a. MM-il lõppes lohutussõiduga. Tervisehäire. Täiesti usutav, seda enam, et J.Jaanson füüsis oli nendeks võistlusteks timmitud piltlikult öeldes maailmaklassi kuuluva viiuli hääletusele, kus iga väiksemgi kõrvalmõju võib purustada selle täpseks mänguajaks ülimalt pingetatud keele. Kahjuks nii ka

juhtus, millele järgnes MM-i pealtvaataja roll. Loomulikult ei lohuta meid teadmine, et mitmeid ühepaadituusi, eesotsas tiitlikaitsja kanadalase Derek Porteriga, tabas sama saatus. Meie kõik hoidsime põialt meie mehele — Jüri Jaansonile.

Arvestades J.Jaanson kogemusi, teadmisi, tahet ja oskust enesele püstitatud ülesannete realiseerimisel, võime julgelt arvata, et meie tippsõudmise esinumber ei ole veel öelnud oma viimast, lõplikku sõna.

Teatud mõttes negatiivse pildi saame paarisaueru kahepaadi sportlikke tulemusi jälgides. Seda ei paranda ka meeste endi väljaõeldud soov — pääseda Atlanta olümpiamängudele ("Kesknädal" 9. märts 1994.a.), sest senised tulemused meeste optimismi ei kinnita. Barcelona 4. koht (tõeline sportlik õnneloos!), Roudnice 14. koht (taganemine 10 koha võrra) ja Indianapolis 17. koht (veel 3 koha võrra!) ei sisenda erilist lootust ei Tampere (1995.a. MM-i korraldaja), ei Atlanta OM-i suhtes:

Kui Roman Lutoškini ja Priit Tasase 1994.a. MM-i tulemusele kriipsu alla tõmmata, siis tuleb eelkõige lähtuda kahest väljaõeldud seisukohast: esiteks — meestel pole õiget treenerit, kes suudaks neid mobiliseerida ja kohustada vajalikul tasemel tööd tegema (hinnang 19. okt. 1994.a. peetud ESL-i juhatuse istungil) ning teiseks — vastutustunde puudumine (distiplineerimatus) hooaja tähtsamateks võistlusteks (MM)

ettevalmistamise käigus. Esimesele väitele peab oma poolse hinnangu andma ESL-i treenerite nõukogu, teist väidet kinnitab asjaolu, et vahetult enne MM-ile sõitu tegeles P-Tasane nn. "autoäri" (see polnud paraku esimene kord!), unustades nii treeningud kui ka oma paarimehe, samuti ka selle, et kohe-kohe tuleb esindada Eesti Vabariiki aasta kõige tähtsamatel võistlustel. Olukorra edaspidistki tekkevõimalust kinnitab P.Tasane ka isiklikult: "Autoäri peale läheb palju aega, selle võiks kulutada sporditegemise peale" ("Kesknädal" 9. märts 1994.a.).

Sõudmise kõrvalt elatise hankimine perekonna ülalpidamiseks (selle kivi peab viskama meie ühiskonna kapsaaeda), P.Tasase Tartu Ülikooli lõpueksamid (väga tunnustav nähtus!) on halvatasemelise esinemise õigustamiseks teataval määral vabandatavad, kuid väide, nagu häirinuks võistluspaadi varajane ärasaatmine võistluspaika ja selle paadiga "sinasõpruse" taassõlmimine vahetult enne võistlusstarte, kuulub vähemal või suuremal määral otsitud õigustuste rivvi.

Eesti Sõudeliidu juhatuse kui vabariigi sõudesporti juht ja koordinaator on, arvestades viimaste aastate tulipalavaid vaidlusi spordieetika ning -distipliini küsimuste arutamisel, kujunenud kõikumiseks ja kõikeandestavaks, paipoiste ja omameeste mentaliteeti privilegeerivaks organiks. Kahjuks!

Et mitte lõpetada seda lugu minoorse häälestuses, üksnes kritikanoolte tulevärgiga, ka massimeedias avaldatud "sõudjate hooaja aiataha mineku" ("Eesti Sõnumid" 11. okt. 1994.a.) musta stsenaariumiga, tuleb tulevikku vaadata siiski optimistlikult — lootusega helgemate aegade ja kopsakamate resultaatide suunas. Tampere MM ja Atlanta OM ei jää ju viimasteks sellelaadseteks sõudetrassidel "rinnapistmiseks". Optimismi võivad sisendada isegi Pärnu linna noorte meistrivõistlused kolmes vanuseklassis, kus üksteiselt võtsid mõõtu üle 70 poisi ja tüdrukku, kus meistrisõudjateklassis peeti mitmes paadiklassis tuliseid, sekundikümnenendik-sekundikümnenendikus heitlusi. Aga need noored esindavad Eestit alles aastatel 2000, 2004 ja edaspidi...

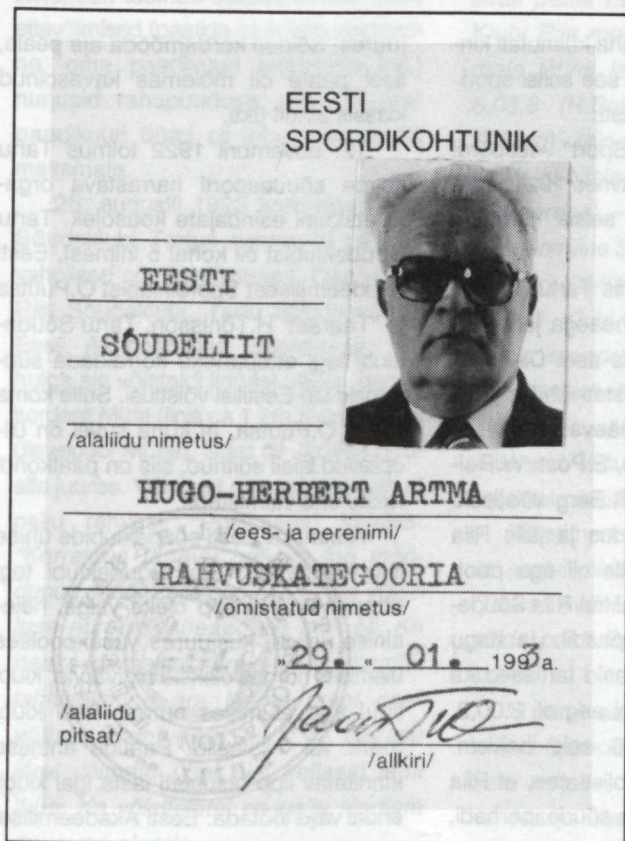
Jääme lootma, et eelseisev Liidupäev paneb ka omapoolsed täpid i-dele, andes hinnangu seni tehtule ja veel tegemist vajavale.

Loodame ka, et ESL-i treenerite nõukogu liikmed — sõudmise õppesportliku külje ajustrusti esindajad — vabanevad senisest tagasihoidlikkusest ning sekkuvad aktiivsemalt sõudesporti päevaprobleemide lahkamisse.

Ja siiski — vaevaliselt, oi oi kui vaevaliselt! — libisevad sõudepaadid üle veeluste karide ja läbi veekasvude. Kas ikka tõepoolest ja ühemõtteliselt parema tulevikku poole?

SÕUDEKOHTUNIKE TÖÖAASTA

Hugo-Herbert Artma, ESL-i žürii esimees

1994.a. hooajal tegutsesid žürii liikmed — sõudekohtunikud — kalenderplaanis kirjapandud kümnel võistlusel kokku 15 võistuspäeval. Žürii liikmete tegevust võib lugeda kordaläinuks, kuivõrd hooaja jooksul peetud sõudevõistluste käigus ei laekunud ainustki protesti võistluste korraldamise ning võistlussõitude läbiviimise kohta.

Kokkuvõttes tegutses võistlustel 16 vastavat litsentsi omavat sõudekohtunikku, neist üheksal võistlusel üks, kaheksal — üks, kuuel — üks sõudekohtunik. Ülejäänud tegutsesid vaid 3-4

sõudevõistlusel. Selline ebaühtlane töökoormus on tingitud eelkõige sellest, et Eesti Sõudeliidul puuduvad vajalikud rahalised vahendid sõudekohtunike kutsutamiseks võistlustele ja nende finantseerimiseks. Kuna enamik võistlusi korraldatakse Pärnus ja Tartus, siis on arusaadav, et vastavate linnade sõudekohtunikel on oma praktilise rakendamisel teiste ees teatav eelis. Sellest tingituna kasutatakse kohapeal vähemvastutavatel tööpostidel (sekretariaat, ajamõõtmine jm.) ka litsenseerimata kohtunike abi.

Lähtudes eelöeldust, pidas žürii 1994.a. kokkuvõtete tegemisel ebaotsustarbeks rakendada senini kehtinud sõudekohtunike paremusjärjestuse määramise juhendit aasta parima sõudekohtuniku väljasegitamiseks, kuivõrd igal litsentimaval kohtunikul puuduvad võrdsed tingimused sellel konkursil osalemiseks.

Võttes aluseks ainult ESL-i kalenderplaanis kirjapandud võistlused ja nende korraldamiseks kulutatud päevade arvu, saame siiski siinkohal esitada (kuigi vägagi ebaobjektiivse) sõudekohtunike pingerea päev-arvordade alusel:

1. Krista Kungla — 6 võistlust, 10 päev-korda;
2. Ülo Tõlp — 4 võistlust, 8 päev-korda;
3. Birgit Strikholm — 4 võistlust, 7 päev-korda.

Neile järgnevad võrdse tulemusega Piret Artma, Juri Kamenski ja Evi Lepik nelja võistluspäeva ja kuue päev korraga. Sellest nimekirjast on välja jäetud ESL-i peasekretär Jaan Tults ja žürii esimees.

Objektiivsuse mõttes peab märkima, et Pärnus korraldatud kohapealsed võistlused, mis ei ole registreeritud ESL-i kalenderplaanis, muudaksid toodud järjekorda oluliselt ja seega jõuaksid esiritta Pärnus pärinevad sõudekohtunikud.

Žürii peab aga niisugust arvestust ebaõigeks, sest selle rakendamine oleks Tallinna, Tartu ja Viljandi sõudekohtunike suhtes ebaõiglane.

Žürii koosseisu kuulub kaks FISA kohtunikku — Peeter Mardna (litsentsi kehtivusaeg 1994.a.) ja Juri Kamenski (1995.a.), kuus rahvuskategooria sõudekohtunikku ning neli kohtunikku kõigis kolmes — A, B, ja C — litsentsikategoorias.

1994.a. valmistati ette veel kaks C litsentsi kohtunikku: Tatjana Jaanson ja Merle Morisson, kellele ametlik vormistamine lükkus objektiivsetel põhjustel edasi 1995.a. I kvartali lõpupoolele.

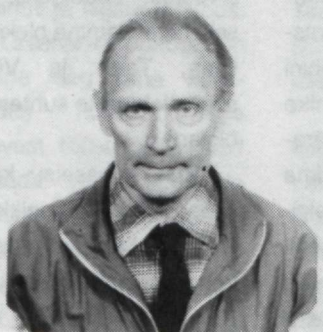
1995.a. žürii tegevuse peamiseks eesmärgiks on FISA kohtunike atesteerimise korraldamine, s.o. P.Mardna ja J.Kamenski (nende soovi korral) litsentsi pikendamine ning Henn Elmeti suunamine FISA vastavale eksamile. See küsimus on äärmiselt aktuaalne ja vajab ka ESL-i juhatusepoolset aktiivset toetust.

Omalt poolt loodan, et ESL-i žürii saab oma kohtustustega korrapäraselt ja nõuetekohaselt hakkama ka 1995.a. hooajal.

EESTI SÕUDESPORDI AJALOOST

TARTU 1920-1940

Ülo Tõlp, Tartu Ülikooli õppejõud, ESL-i juhatuse liige, sõudeveteran

Pärast Vabadussõda aktiviseerus Tartu Sõudeklubi tegevus 1920.a. kevadel. Raha muretsemiseks korraldati Käsitöölise Seltsi ruumes 6. juunil loterii. Valitsus lubas teha 1500 loosi, a' 3 marka.

Pühapäeval, 22. augustil 1920.a. toimus Tartu Sõudeklubi 32. regatt, mis oli ühtlasi 1. lahtine regatt, kuna peale klubi liikmete osalesid ka haridusministeeriumi poolt korraldatud võimlemisõpetajate kursustest osavõtjad (praktilises osas oli ette nähtud ka sõudmine). Kursuslased ja klubilased võistlesid omavahel roolijaga neljasel õppepaadil (2000 m), roolijaga kahesel paarisaeerulisel õppepaadil (1500 m) ja ühesel paadil. Kõikides sõitudes jäid peale klubilaste suuremad kogemused.

25. jaanuaril 1921 valiti Võimlemisja Spordi Selts "Taara" uus juhatuse. Esimeheks sai H.Tõnisson. Jaama tn.28 asuv "Taara" hoone müüdi 950.000 marga eest linnavalitsusele. Jõe ääres olev limonaadikiosk ehitati ümber nn. klaasmajaks. Projekti oli koostanud arhitekt Viller, kes ühtlasi juhatas ehitustöid.

Liikmete arv vähenes veelgi ja oli 1922.a. alla 20.

Samal aastal tegi "Taara" juhatuse operatsiooni, millel olid kaugeleulatuvad tagajärjed. Juhatusel liikmed laenasid seltsilt kokku 350.000 marka (10%-ga). Laenu tagasimaksmine venis niivõrd, et

praktiliselt see seltsi raha külmutati kinni. Loomulikult mõjus see seltsi sportlikule tegevusele halvasti.

Üliõpilaste Seltsi "Sport" veespordi osakonna tegevus elavnes 1921. aastal, selle eesotsas seisis juhataja O.Puutsa.

16. juulil 1922 võttis Tartu Sõudeklubi pärast pikka vaheaega jälle osa Riia regatist, mis leidis aset Daugava jõel ning millega tähistati ühtlasi Riia Sõudeklubi 50. aastapäeva.

Tartlased H.Bothe, E.Post, W.Reinartz, R.Tark, roolis R.Berg võistlesid "Juubeli neljaste" sõidus ja jälle Riia Sõudeklubi paadil, mis oli aga poolvõistluspaat, samal ajal kui Riia Sõudeklubi võistles võistluspaadil. Ja nagu 1892. aastal, nii kaotasid tartlased ka nüüd. Riia Sõudeklubi aeg oli 8.00,2, tartlastel ligikaudu 30 sek. halvem. Kaotust leevendas tublisti see, et Riia klubi kinkis Tartu klubile sõudeaparaadi, tartlaste ammuse unistuse.

20. augustil 1922 toimus esimene avalik Tartu Sõudeklubi ja Eesti Akadeemilise Spordiklubi (12.mail 1922 nimetati Üliõpilaste Selts "Sport" ümber Eesti Akadeemiliseks Spordiklubiks) jõukatsumine. Võisteldi roolijaga neljastel kronsteinideta õppepaatidel (2000 m) ja roolijaga paarisaeerulistel kahestel õppepaatidel (1500 m). Üliõpilased avaldasid Tartu Sõudeklubi kogunud sõudjatele visa vastupanu. Neljastel kaotasid nad 3 ja kahestel 5,8 sekundiga.

Üldse oli 1922.a. Eesti Akadeemilise Spordiklubi veespordi osakonnale tõusuaasta. Sel aastal oli osakonna juhatajaks vilistlane J.Karlson, kes oskas "elu sisse puhuda". Tartu Ülikooli VI akadeemilisel olümpiaadil oli teiste spordialade kõrval kavas ka sõudmine. Võistlused peeti 21. septembril linna distantsil finišiga "Taara" paadikuuri

juures. Sõideti kordamööda aja peale, sest paate oli mõlemas kavasolnud klassis ainult üks.

12. novembril 1922 toimus Tartu kolme sõudesporti harrastava organisatsiooni esindajate koosolek. Tartu Sõudeklubist oli kohal 5 inimest, Eesti Akadeemilise Spordiklubist O.Puutsa ja "Taarast" H.Tõnisson. Tartu Sõudeklubi tegi ettepaneku korraldada suu-remaid üle-Eestilisi võistlusi. Selle kohta arvas O.Puutsa, et kuna suvel on üliõpilased laiali sõitnud, siis on paatkondi raske ette valmistada.

Arutati ka Eesti sõudeklubide ühise lipu küsimust. Tartu Sõudeklubi tegi ettepaneku, et lipp oleks valge, helesinine ristiga, kusjuures vasakpoolses ülemises nurgas oleksid riigivärvid, klubi lipul aga alumises nurgas veel klubi märk või initsiaalid. Paatide ahtrisse kinnitatakse lipp otsustati lasta igal klubil endal välja töötada. Eesti Akadeemilisel Spordiklubil sai selleks valge kolmnurkne lipp, klubi märk keskel. Tervituse kohta jäi maksma endine kord — paatide tüübi järgi. Tervitussõnad olid: "hip", "hip" (taaralastel kujunes hiljem tervituseks "tervis"), tervitab kapten. Otsustati, et õppepaat tervitab võistluspaati ja kahe ühetüübilise paadi möödasõidul tervitab altpoolt ülespoole sõitva paadi kapten enne.

Distantsid määrati neljastel 2000 m ning ühestel ja kahestel 1500 m.

Omavaheliste võistluste jaoks otsustati mõõta distantsid Tartu Sõudeklubi ja "Taara" paadikuuri juurest alates ülesvoolu. Suuremate võistluste jaoks aga Jänese puusillast (säilinud kaldatammide kohalt antakse tänapäeval Tartu kaheksaste regati meeste start) Kvistentali suunas.

Eesti Akadeemilise Spordiklubi veespordi osakonna juhataja J.Karlson ütles end 14. aprillil 1923 ametist lahti,

põhjustades oma sammu sellega, et viibib suvel palju Tartust eemal. Uueks juhatajaks valiti O.Puutsa. Nähtavsti oli J.Karlson tüdinud sellest, et kõik tema ettevõtmised (paatide juurdemuretsemine, oma paadikuuri ehitamine jne.) nurjusid rahapuuduse tõttu. "Taara" paadikuuri üürigi oli juba mitu aastat maksmata.

26. augustil 1923 korraldas Tartu Sõudeklubi Tartus esimesed rahvusvahelised sõudevõistlused. Osa võtsid Riia Sõudeklubi, Tartu Sõudeklubi ja Eesti Akadeemiline Spordiklubi. Üle hulga aja võisteldi linnast väljas, esmakordselt Müta (finiš ca 1 km Kvistentalist ülevalpool Mütal). Start oli Jänese puusilla juures. Võistlust oli vaatama tulnud palju rahvast. "Postimees" kirjutas: "Korraldus tänavu halvem kui möödunud aastal selle poolest, et iga võistluse numbri vaheaeg liig pikk oli. Ka peaks kord ajast läinud lipuga stardist lahtilaskmine ära jääma, sest osavõtjatel (kohtunikel — Ü.T.) on lipu järel võimatu ühel ajal kellasid lahti lüüa. Ka võistlejatel on palju kindlam pauguga algada.

Võistlus algas 2000 m sõudmisega õppepaadil, kus esimeseks tuli Riia meeskond (E.Sehl, W.Muhle, D.Treu, E.Graupner, tüüril H.Wachsmuth) — 7.45,0, teine Tartu Aerutajate Klubi (R.Meeder, P.Kaltenberg, E.Limbo, J.Kisper, tüüril R.Tark) — 7.47,0, kolmas Akadeemiline Spordi Klubi (L.Tiitso, A.Mitt, K.Protsin, K.Aavik, tüüril A.Pedajas) — 7.59,9. Puhtalt ja kindlate löökidega sõudis Riia meeskond, ka oli tüürimees kindel. Ka Tartu Aerutajate Klubi meeskond töötas hästi ja oli konkurendiga peaaegu terve tee kõrvuti. Akadeemilise Spordi Klubi meeskonnal puudus ühetaoline löök, mille tagajärjel lootsik kallutab, mis tagajärje peale tuntavalt mõjub. Näha oli, et nad ilma kindla juhatuseta ja ka vähe on veel harjutanud. 1500 m sõudmisel poolkiirpaatidega (paaris-aeruliste roolijaga kaheste õppepaatidega — Ü.T.) tasus Tartu Aeru-

tajate Klubi oma eelmise kaotuse, tulles esimesele kohale. Kuni 1000 meetrini sõudsid peaaegu kõrvuti, sealt peale hakkas Tartu Aerutajate Klubi Riia meeskonda järjest kaugemale jätma ja tuli esimeseks ajaga 6.08,6 (H.Bothe, W.Reinartz, tüüril R.Berg), teine Riia Aerutajate Klubi (N.Voigt-Nielsen, E.Graupner, tüüril W.Beerens) — ajaga 6.16,2, kolmas Akadeemiline Spordi Klubi (A.Pedajas, M.Tiitso, tüüril L.Paltser). Akadeemilise Spordi Klubi meeskonnal tuli paar korda iste roopast välja, mis ka tagajärje peale halvendavalt mõjus."

Pärast eelnimetatud kahte sõitu võistlesid Tartu sõudjad veel omavahel neljastel paatidel.

"Postimees" avaldas lootust: "Tuleval aastal võistleb kaasa ka spordiselts "Taara", kellele neil päevil kolm võidusõidu paati Saksamaalt päralt jõudsid."

"Taara" sai tõepoolest kätte kolm tellitud õppepaati: roolijaga kronsteinideta neljase, paaris-aerulise roolijaga kahese ja ühese. Niisiis olid "Taara" nüüd esmakordselt ka oma akadeemilised paadid, kuid "Taara" ei saanud 1924. aastal veel Tartu Sõudeklubile vastast.

Eesti Akadeemilise Spordiklubi vee-spordi osakonna tegevuses oli tagasimine. Perspektiivituks muutis osakonna tegevuse juhatuse 24. septembril 1923 tehtud otsus liituda kergejõustiku osakonnaga.

3. augustil 1924 korraldati Pärnus sealse sõudeklubi 40. aastapäeva võistlused. Osa võtsid Pärnu, Riia, Jelgava ja Tartu sõudeklubid, neist viimane võistles Pärnus esmakordselt. Tartlased tegid kaasa roolijaga neljaste sõidu juunioridele. Üldse oli kavas 7 sõitu, nende hulgas ka roolijaga neljane õppepaat naistele 1000 m distantsil. Et halbade transpordiolude tõttu oma paati kaasa ei võetud, siis tuli leppida Pärnu Sõudeklubi paadiga, mis oli aga võistlemiseks ebasobiv. Jälle pidid tartlased väljaspool oma kodulinna vastu võtma

kaotuse. Võitis Riia ajaga 8.03,0, teine oli Pärnu — 8.07,4 ja kolmas Tartu — 8.51,4.

1925.a.täitus 50 aastat Tartu Sõudeklubi asutamisest. Juubelivõistlused 23. augustil kujunesid riialaste osavõtu tõttu rahvusvahelisteks. Esimest korda tulid Tartusse võistlema ka pärnakad.

Roolijaga neljastel kronsteinideta õppepaatidel saavutas esikoha Tartu Sõudeklubi — aeg 7.24,4. Riialased kaotasid kolme paadi pikkusega — aeg 7.24,4.

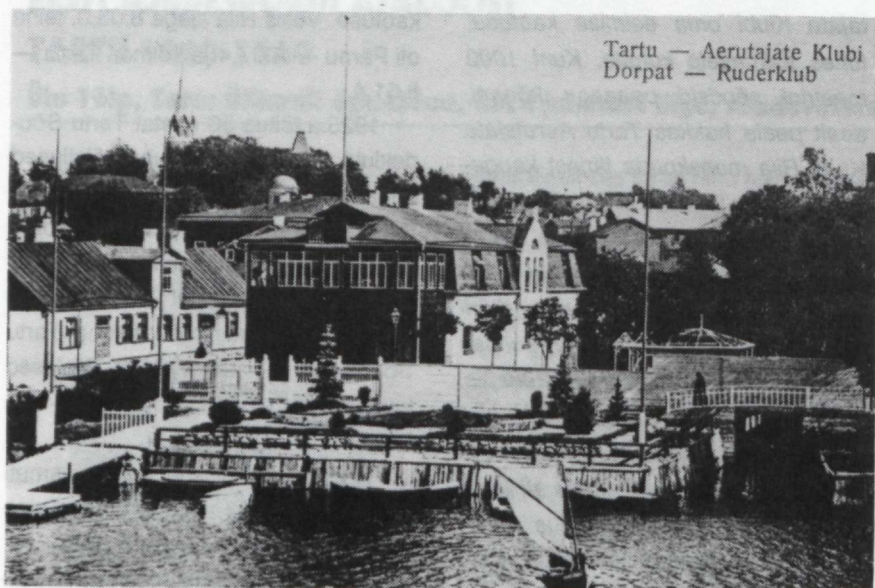
Roolijaga neljastel võitis samuti Tartu Sõudeklubi ajaga 7.07,2. Teine oli Riia Sõudeklubi, ajaga 7.13,8.

Neljandast sõidust roolijaga neljastel kronsteinideta õppepaatidel noormeeste klassis võttis osa ka "Taara" paatkond.

24. augustil 1925 ilmunud "Postimees" kirjutab järgmist: "Õppepaatidel võistlevad ainult need, kes alles tänavu startima on hakanud. Et sellest võistlusest ka eestlased "Taara" nime all osa võtavad, siis jälgitakse seda sõitu publiku seas suurema huviga kui eelmisi. Peaaegu üldise ovatsiooni saatel jõuab esimesena finišisse "Taara" meeskond. Paatkond sõitis koosseisus E.Tiimann (E.Tuum — hiljem vanas eas Tallinna sõudetreener), J.Tolk, G.Kalkun, E.Jakobson, roolis R.Reimann, aeg 7.46,4. Tartu Sõudeklubi aeg oli 7.47,8. Taaralaste võit tuli üllatusena. Suuri teeneid on siin kindlasti treener R.Targal, kuid oma osa mängis ka see, et paatkonna liikmed olid kõik juba varem tegelenud sprodiseel "Kalev" rahvapaadisõudmise ja teiste aladega.

Paaris-aerulistel roolijaga kaheste õppepaatidel võitis Tartu Sõudeklubi, aeg 8.25,0, teine oli Eesti Akadeemiline Spordiklubi, aeg 8.26,0 ja kolmas Pärnu Sõudeklubi, aeg 8.29,0.

Esmakordselt oli kavas kaheksalised paadid. Võitis Tartu Sõudeklubi, aeg 6.41,4. Riialased olid 6.47,2-ga teised."

Tartu Sõudeklubi hoone.

Võistluste üksikud episoodid filmis "Taara Filmi" operaator.

"Taara" paatkonna võit oleks pidanud seltsi juhatust innustama. Midagi seesugust aga ei toimunud. Kuni 1930. aastani oli "Taara" sõudesport endiselt tagasihoidlik. Ilmselt mängis siin teatud osa juhatuse liikmete poolt 1921. aastal seltsi kassast võetud laen. Intensiivsem tegevus oleks nõudnud suuremat eelarvet ja seega võlgade tagasimaksmist, millega juhatuse liikmetel ei paistnud kiiret olevat.

Tartu Sõudeklubile aga olid järgnevad aastad väga edukad. Riia rahvusvahelise regati kohta kirjutas "Dorpat'er Zeitung" 2. augustil 1926 järgmist: "Nagu Riia telegraafi teel teatati, võitis Tartu seenioride neljane ülekaalukalt 6 paadi pikkusega Pärnu paatkonda. Königsberbi paatkond oli alles kolmas. Seega võitis Tartu sel aastal rändauhinna Riia linna karika, mida Königsberg kaks aastat oli edukalt kaitsnud. Tartu neljases sõudsid W.Becker, W.Stein, H.Bothe, W.Reinartz, roolis R.Berg. Riia regati peaaht hind oli Tartu Sõudeklubile suursaavus. Võitnud paatkonda kuulusid Tartu kahekümnendate aastate välja-paistvamad sõudjad. W.Reinartzil oli kaheksas, W.Beckeril kuues, H.Bothel

vies ja W.Steinil neljas võistlushooaeg. Roolija R.Berg võistles kaheksandat hooaega.

Foto: Tartu Sõudeklubi neljane roolijaga paatkond 1926.a. võidetud Riia regati peauhinnaga. Vasakult: W.Becker, H.Bothe, roolija R.Berg, W.Stein, W.Reinartz.

1927.a. Riia rahvusvahelisel regatil saavutas Tartu Sõudeklubi esikoha neljasel õppepaadil noormeeste klassis ja sai rändauhinna kristallkarahvini.

1929.a. võitis Tartu Sõudeklubi samas klassis teist korda esikoha, ajaga 7.47,2. Paatkonnas sõudsid O.Scheffler, E.Daiber, A.Kupffer,

K.Grirgensohn, roolis A.Berg. Riia Sõudeklubi kaotas mitme paadi pikkusega.

Seenioride neljasel võistles kolm paati. Põhiline konkurent kujunes Meemeli "Neptuni" ja Tartu Sõudeklubi vahel. Meemeli paatkonnas sõudsid kahemeetrised hiiglased (Siebert, Suhn, Seidler, Schwermer, roolis Arius), kes olid juba seitse aastat koos harjutanud. Tartlased E.Reinartz, L.Krebs, W.Stein, W.Reinartz, roolis R.Berg, olid neile siiski kõvaks pähkliks. "Neptun" juhtis peaaegu kogu distantsi ainult poole paadi pikkusega. Alles paarsada meetrit enne finišit murdus tartlaste vastupanu. Meemeli "Neptun" sai võistluste parima aja 7.09,2. Tartu Sõudeklubi aeg 7.26,0 oli nii sõidu kui ka võistluste teine.

Aprillis 1930 toimus "Taara" peakoosolek, kus juhatust sai kõva kriitika osaliseks. Valiti uus juhatust, mille esimeheks sai Johan Kase. Hooajaks palgati treeneriks R.Tark. Eesti Akadeemilisel Spordiklubil oli kahe paadi hoiul olemise võlg aastate jooksul nii suureks paisunud (525 kr.), et omavahelisel kokkuleppel sai "Taara" need paadid endale peaaegu ilma juurde maksmata.

Riia regatil 1930.a. olid võidukad Tartu Sõudeklubi mõlemad paatkonnad, noormeeste ühene ja neljane. Neljane võitis kolmandat aastat ja omandas seega rändauhinna oma klubile jäädavalt. Võisteldi koosseisus O.Scheffler, H.Umblio, A.Kupffer, K.Grirgensohn, roolis R.Berg. Ühesel võitis J.Jürgenson riialast nelja paadi pikkusega.

31. augustil 1930 korraldati esimene ja suurejooneline võistlus "Taara" ja Tartu Sõudeklubi vahel. Võistluste päeval oli Mütale, jõekallastele kogunenud 2000 pealtvaatajat. Neid veeti kohale A.Reederi ja K.Koppa paadisadama mootorpaatidega. Võistlustel oli telefonide — iga 500 m pealt anti finišisse teateid võistluste käigust.

Neljast omavahelisest jõukatsumisest väljus "Taara" kahel korral võtjana: paarisaerulel roolijaga ka-

heste õppepaatide B-sõidus ja roolijaga neljastel kronsteinideta õppepaatidel B-sõidus. See oli "Taara" suur edu. Treener R.Tark võeti teenete eest "Taara" eluaegseks liikmeks.

Et sõudesport muutus Tartus järjest populaarsemaks, siis kuulutas "Taara" 1932.a. augusti teisel poolel välja kahe-nädalased tasulised kursused. Osa-võtjaid kogunes 26, sealhulgas ka naisi. Sõudekursuse juhatajaks ja läbiviijaks oli E.Tiimann, keda abistasid "Taara" paremad sõudjad E.Korko, N.Krein, K.Protsin jt. Kursused lõppesid demonstratsioonsõiduga 30. augustil.

1933. aasta sai "Taarale" hiilge-aastaks. 13. augustil Tartu Sõudeklubi poolt korraldatud võistlustel, millest võttis peale Tartu Sõudeklubi ja "Taara" osa veel Pärnu Sõudeklubi, esinesid "Taara" sõudjad väga edukalt. Nendel võistlustel tegid esmakordselt Tartu sõudespordi ajaloos kaasa ka naised. Taaralased võitsid kõik kavasolnud sõidud, kusjuures kõige väärtuslikum oli võit neljastel roolijaga paatidel. Võitja meeskonna koosseisu kuulusid E.Kook, E.Korko, N.Krein, E.Arand, E.Tiimann, roolis E.Uusèn. Nende aeg oli 7.21,3. Teiseks jäid pärnakad ja kolmandaks Tartu Sõudeklubi sõudjad.

Isegi "Dorpater Zeitung" pidi tunnistama: *"Taara" võitu tuleb hinnata väga kõrgeks. Lühikese ajaga nii head paat-konnad ette valmistada on harva-nähtav saavutus."*

Eriti hinnatavaks tuleb lugeda taaralaste võitu roolijaga neljasel, sest enne võistlusi said nad Tartu Sõudeklubi võistluspaadil treenida ainult 35 korda.

Esimeste võistluspaatide ostmiseni jõudis "Taara" 1934.a. Selleks ajaks oli seltsil üle 200 liikme. Seltsi liikmete omavaheline korjandus andis oodatust paremaid tulemusi ja nii saadi kavatsatud kahe paadi asemel osta kolm uut paati. Paadid telliti Saksamaalt Fr.Pirschi firmalt. Ühene maksis 500 kr., neljane 2000 kr. ja poolvõistlusneljane 1500 krooni.

1934. aasta 5. augustil pidas Pärnu Sõudeklubi oma 50 aasta juubelit. Hommikul korraldati aktus ja pärast lõunat Pärnu jõel suured rahvusvahelised sõudevõistlused. Võistlustest võtsid osa Pärnu Sõudeklubi, Tartu Sõudeklubi, Sõude-ja Spordiselts "Taara", Riia Sõudeklubi, Königsbergi Sõudeklubi ja Lötzeni Sõudeselts. Distantsi pikkus oli meestel 2000 m ja naistel 1000 m. Start anti Tammiste mõisa kohalt ja finiš oli Schmidt'i õlivabriku juures (praegusest Liiva tänavast veidi ülesvoolu, jõe vasakul kaldal).

Tartu sõudeklubi sai esikoha roolijaga neljastel Eesti sõudjatele noormeeste klassis, koosseisus H.Sennrich, R.Appel, T.Appel, F.Appel, roolis R.Berg. Olgu öeldud, et kolm Appelit olid vennad.

Hästi esinesid ka taaralased, tulles pingelises konkurentsis roolijaga neljasel noormeeste klassis Königsbergi Sõudeklubi järel teiseks. Ajad vastavalt 7.55,0 ja 8.02,0. Riia Sõudeklubi kaotas tartlastele kuue paadi pikkusega.

28. juulil 1935. koos Riia regatiga, korraldas Läti Sõudeliit 1. regati "Läänemere neljane". See võistlus muutus traditsiooniliseks ja toimus edaspidi igal aastal eri riigis. Osa võis võtta iga Läänemere-maa esindajana üks roolijaga neljane. Eestit pidi Riias esindama Tartu Sõudeklubi, kuid seoses klubi juubelivõistlusteks ettevalmistusega öeldi viimasel momendil ära.

Võitis Saksamaa ajaga 7.17,4. Teiseks tuli Danzig, kaotades võitjale 4 paadi pikkusega, kolmandaks jäi Läti ja neljandaks Taani. Võitja sai Läti presidendi Ulmanise poolt väljapandud rändkarika. Pärast võistlusi toimus sama päeva õhtul hotellis "Bulduri" konverents, millest võtsid osa Läti, Saksamaa, Taani, Danzigi ja Eesti esindajad. Eestit esindas Tartu Sõudeklubi liige A.Kupffer. Konverents otsustas 2. regati 1936.a. pidada Danzigis ja 3. regati 1937.a. Kopenhaagenis.

1935.a. täitus 60 aastat Tartu

Sõudeklubi asutamisest. Juubeli tähistamiseks korraldas klubi rahvusvahelised võistlused. Osa võtsid Riia Sõudeklubi, Riia Sõudeselts "Neptun", Pärnu Sõudeklubi ja "Taara".

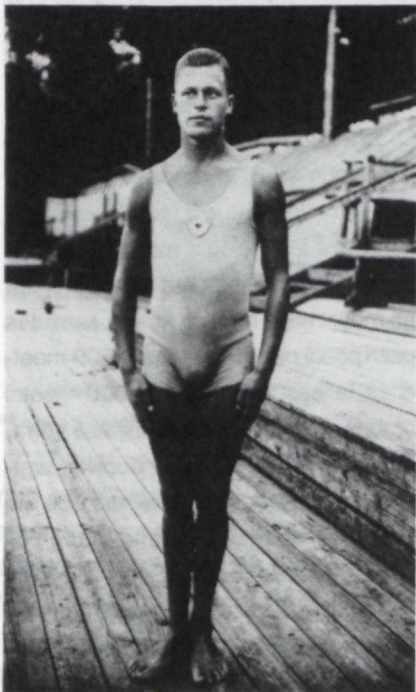
Pühapäeval, 4. augustil oli Mütale kogunenud rekordarv pealvaatajaid — 3000 tartlast. Publikule valmistas suurt rõõmu meeste üheste sõit noormeeste klassis. Eelmisel päeval toimunud eelvõistlustel langesid edasise konkurentsisist välja Tartu Sõudeklubi esindaja O.Scheffler, Pärnu klubi sõudja B.Frese ja E.Hoffman Riia Sõudeseltsist "Neptun". Finaalis kohtusid taaralane E.Korko ja Riia Sõudeklubi esinaja E.Putze. Elmar Korko näitas oma üleolekut juba esimesel sajal meetril, kus ta saavutas paari paadi pikkuse edumaa. 500 meetril oli ta ees juba 5-6 ja 1000 meetril umbes paarikümne paadipikkuse võrra. Finišisse jõudis E.Korko publiku ovatsioonide saatel, olles lätlasest ees üle paarisaja meetri. E.Korko aeg oli 7.07,0, riialasel 8.302. Sellel võistlusel sai E.Korko publiku üldiseks lemmikuks ja välismaalaste imetusobjektiks. Riialased kiitsid väga Korko tehnikat ja soovitasid tal kindlasti osa võtta Euroopa meistrivõistlustest.

Võistlused jäädvustati filmilindile.

1935.a. sügisel, 22. septembril toimunud "Taara" erakorralisel peakoosolekul otsustati ehitada uus maja. Projekti ja esialgsed kalkulatsioonid tegi seltsi liige arhitekt A.Matteus. Hoone kavatseti ehitada endise paadikuuri asemele. Klaashoone pidi alles jääma. Uue maja alumisele korrusele planeeriti ellinguruum ja ülemisele korrusele klubiruumid. Kavatseti ehitada veeremänguruum, mis oli mõeldud peamiselt seltsi vanematele liikmetele, kes aktiivselt sõudesporti enam ei harrastanud. Veeremänguga taheti tõmmata seltsi juurde veelgi rohkem toetajaliikmeid. Vajaminev raha (20 000 — 25 000 krooni) loodeti saada seltsi rohkearvuliselt toetajaskonnalt. Seltsil oli selleks ajaks 165 liiget, 40 noorliiget

ja 25 alalist külalist.

Otsustati E.Korko saata 1936.a. Berliini olümpiamängudele. Üks "Taara" toetajaliige võttis sõidukulud enda kanda. Ühtlasi otsustati tellida Saksamaalt Fr.Pirschi firmalt veel üks ühene paat, mis pidi jääma olümpiamängude ajal E.Korkole.

Tartu kõigi aegade üks paremaid sõudjaid Elmar Korko.

11. augustil 1936.a. võistles taarlane E.Korko Berliini olümpiamängudel. Ühesel oli 20 osavõtjat, igaüks eri maa esindaja. E.Korko võistles eelsõidus esimeses stardis, kus võitjaks tuli 1935.a. Euroopa meister poolakas R.Verey ajaga 7.31,2. Teise ja kolmanda koha pärast käis äge heitlus eestlase ja brasiillase vahel. Brasiillane de Palma saavutas ajaga 7.37,7 teise koha ja E.Korko ajaga 7.40,4 kolmanda. Neljas oli hollandlane H.Houten — 7.42,9 ja viies jugoslaavlane D.Jelaska — 8.05,2. Lohutussõidu esimeses stardis kaotas E.Korko austerlasele J.Hasenöhrliile, kes võitis ajaga 7.27,7 ja tuli hõbemedalile ning norralasele C.A.Christiansenile, kelle aeg oli 7.32,8, võitis aga napilt ungarlast L.Kozmat, kelle aeg oli 7,45,9. Kolmas koht (aeg

7.44,1) ei võimaldanud E.Korkol edasi-pääsu poolfinaali 8 parema hulka.

Üldiselt esines E.Korko olümpiamängudel üsna edukalt, võites mitmete tuntud sõudespordimaade esindajaid. Pealegi oli E.Korko ühesel vähe võistelnud, tal puudusid suurvõistluskogemused ja ta viibis olümpiamängudel ilma treenerita. Negatiivselt mõjus kindlasti ka see, et klubi poolt Berliinist ostetud uue ühesega (toodi tehastest otse võistluspaigale) polnud Korko veel harjunud. Oli kuidas oli, kuid "Taara" oli olümpiamängudest osa võtnud ja juba see tähendas midagi.

30. augustil 1936.a. Riia regatil (Lielupe jõel) esinesid tartlased edukalt. Tartu sõudeklubi võitis sõidu "Lielupe neljane juurioridele" roolijaga neljastele koosseisus B.Eichfuss, M.Redlich, N.Nesterov, E.Rose, roolis R.Berg. Taaralased olid samas sõidus teised, kolmas Jelgava Sõudeklubi ja neljas Riia Sõudeklubi.

Tartu Sõudeklubi võitis ka Noormeeste ühese sõidu. O.Scheffler võitis ajaga 8.18,8. L.Gubins Riia Sõudeklubist kaotas suurelt ajaga 8.48,6.

Kuuendas sõidus, kus startisid roolijaga neljased noormeeste klassis oli auhinnaks Läti Sõudeliidu karikas, mis alates 1934. aastast püsis Königsbergi "Germania" käes. Taaralased läksid juba varsti pärast starti ette, juhtisid kogu distantsi ning lõpetasid torede lõpuspurdiga esimesena. Karika võitsid B.Räppo, J.Kasper, E.Kaiv, A.Ilu, roolis R.Tark ajaga 7.23,6. Järgnesid Königsbergi "Germaina" 7.26,5, Tartu Sõudeklubi 7.29,0, Riia Sõudeklubi 7.39,4 ja Jelgava Sõudeklubi 7.39,8.

"Suurel ühesel" tuli E.Korko viie osavõtja hulgas Jelgava Sõudeklubi esindaja E.Henzeli järel teiseks.

1937.a. juunis saatis Kopenhaageni Sõudeklubi Tartu Sõudeklubile kutse osavõtuks samal aastaks Kopenhaagenis toimuvast traditsioonilisest sõude-regatist "Läänemere neljane". Rahalistel põhjustel vastas Tartu Sõudeklubi ei-

tavalt. Taaralased treenisid 1937.a. hoolsalt, kuid võistlusi ei korraldatud, sest hoiti raha kokku, et järgmisel, 1938. aastal tähistada väärikalt "Taara" 40. tegevusjuubelit.

1938.a. 28.juulil toimus Tartus Eesti Spordi Keskliidu sõudesektsiooni asutamiskoosolek, millest võtsid osa Tartu Sõudeklubi ja "Taara" esindajad. Sektsiooni presidendiks valiti J.Hannibal ("Taara"), asepresidendiks W.Redlich (Tartu Sõudeklubi), kirjatoometajaks J.Tamre ("Taara") ja kassapidajaks H.Bothe (Tartu Sõudeklubi). Koosolek otsustas Eesti Spordi Keskliidu kaudu teha taotlus FISA-le, et Eesti saaks liikmeks astuda.

Juuli lõpus võttis Tartu Sõudeklubi neljase roolijaga paatkonnaga osa Saksamaa 1. võimlemis- ja spordipeost Breslaus. Eelsõidus, mille võitis Viini Sõudeklubi "Triton" ajaga 6.59,3, olid nad ajaga 7.34,5 kolmandad. Hiljem hakkasid klubikaaslased neid kutsuma "breslaulasteks".

7. augustil 1938, nädal enne "Taara" juubelivõistlusi käisid tartlased võistlemas Riias. Sõidus "Lielupe neljane juunioridele" võitis Tartu Sõudeklubi ajaga 8.20,4 teist korda järjest ning omandas rändauhinna jäädavalt. Võidukas paatkonnas sõudsid O.Massing, W.Redlich, T.Appel, F.Appel, roolis R.Berg. "Taara" paatkond oli viie paatkonna hulgas neljas ajaga 9.11,9.

Tartu sõudeklubi võitis ka noormeeste neljaste sõidu, kus sõitsid ka nn. breslaulased G.Sennrich, G.Heyer, H.Jürgens, W.Sattelberg, roolis R.Berg — aeg 8.15,1. Jelgava Sõudeklubi kaotas tartlastele napilt ajaga 8.15,2. "Taara" oli viie paatkonna hulgas neljas ajaga 8.29,7.

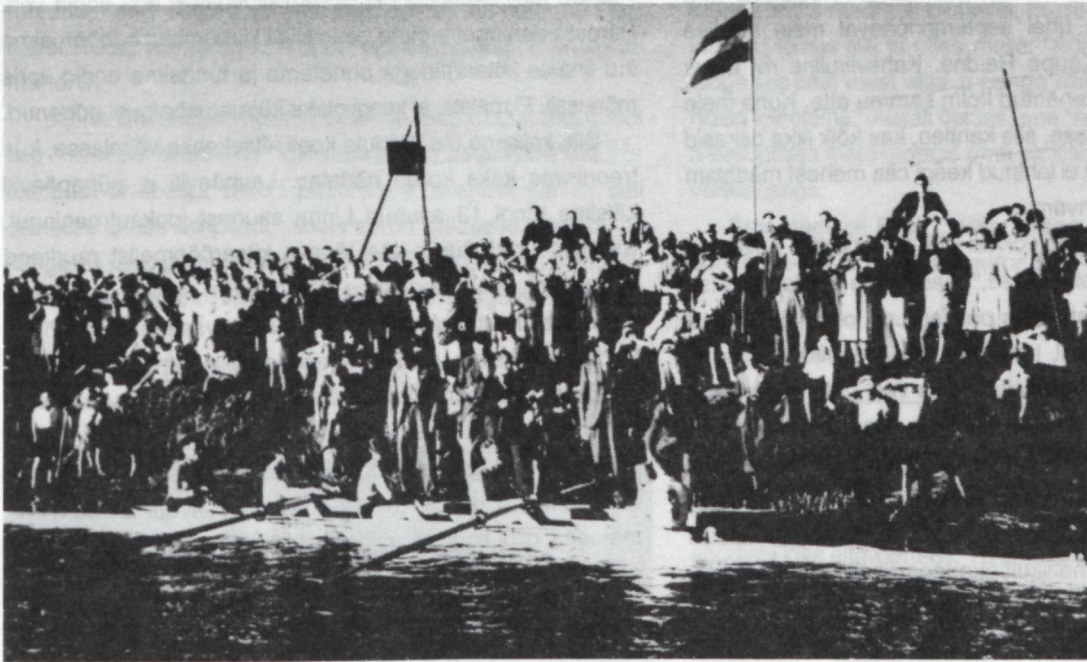
E.Korko tuli "Suurel ühesel" teiseks ajaga 9.00,2. Võitis E.Henzel — 8.31,6, kolmas oli R.Hess — 9.21,0.

Suursündmuseks Tartu sõudespordi ajaloos kujunesid "Taara" 40 aasta juubelivõistlused 14. augustil 1938 Müta distantsil. Osa võtsid peale

tartlaste veel Riia Sõudeklubi, Riia Sõudeselts "Neptun" ja Jelgava Sõudeklubi. "Taara" oli seda võistlust kava ja põhjalikult ette valmistanud. Võistluste kava anti seekord välja neljakümne-

leheküljelise trükitud raamatukesena, kus oli ka lühiülevaade "Taara" ajaloost. Finišis oli üles seatud valjuhääldi. Võitjaid ootasid finišis väärtuslikud auhinna, mis anti kätte autasustamisparve

ääres. Ilm oli haruldaselt ilus ja pealtvaatajaid 2000. Võisteldi ühestel ja roolijaga neljastel.

1938.a. "Taara" juubeli-võistlused. Pealtvaatajate hulk tervitab võitnud Läti paatkonda. Võidumastis on Läti lipp.

Erilist huvi äratas noormeeste neljaste sõit (Eesti sõudjatele) A.Kooki rändauhinna "Höbelaev". See auhind on küllap väärtuslikem kõigist Eesti sõudesporti auhindadest, kujutades endast suurt hõbedast koget (ca 50 cm kõrge). "Taara" paatkond läks kohe alguses ette ja jätkas sõitu rahulike pikkade tõmmetega. Seevastu Tartu Sõudeklubi mehed närveerisid liialt ja paat "ei jooksnud".

Võitnud paatkond sõitis "Taara" paadis SIS-40, mis oli äsja Saksamaalt saabunud, koosseisus E.Namm, H.Luning, A.Kankar, R.Vorp, roolis R.Tark, ajaga 7.18,6. Tartu Sõudeklubi aeg oli 7.35,0. "Suures üheses" pidi olümpia-mehe E.Korko sel aastal teist korda alla andma jelgavasele E.Henzelile, kes sõudis rahulike tugevate tõmmetega. Ajad vastavalt 7.40,0 ja 7.54,7. E.Henzel sai auhinnaks firma A.Rosensvald Co rändauhinna.

Võistlusi jäädvustas "Eesti Kultuurifilm" (operaator Suuder). Juubelipidustuste meeolukaks lõppakordiks kujunes koosviibimine Tartu Kutseesinduste

Kodu ruumes.

1939.a. sõudehooajal otsustasid taaralased hoolsalt trennida, sest järgmisel aastal pidid toimuma olümpiamängud Helsingis. Sinna kavatseti saata roolijaga neljane. Esialgu olid kandidaatideks kaks neljast paatkonda — B.Räppo, J.Kasper, K.Liivamägi, E.Kaiv ja E.Namm, H.Luning, A.Kankar, R.Vorp. Et aga esimesest neljasest läksid J.Kasper ja K.Liivamägi mujale elama (Kasper maale ja Liivamägi Tallinnasse), siis jäid põhiliseks kandidaadiks eessõudja E.Vorpi neljane paatkond.

Riia rahvusvahelistel võistlustel 5. augustil startis paatkond kahes sõidus. Noormeeste neljasel saadi neljas koht. Paremini läks neil sõidus "Lielupe neljane juurioridele", kus nelja paatkonna hulgas saavutati hinnatav teine koht ajaga 7.55,0. Võitjal, Riia Sõudeklubil, oli aeg 7.48,0.

Tartu Sõudeklubi kavatses saata Helsingisse samuti roolijaga neljase paatkonna. R.Berg ja W.Redlich käisid 1939. aasta augustis Helsingis esimes-

te olümpiamängude eelset regatti vaatamas, et saada ettekujutust sealsetest võistlustingimustest.

1939.a. kahanes Tartu Sõudeklubi liikmete arv tunduvalt, sest enamik rändas elama mujale (põhiliselt Saksamaale). Viimasel klubi üldkoosolekul 14. oktoobril 1939.a. valitud klubi juhatuse liikmetest lahkus samuti suurem osa, nende asemele määrati teised. Nii sai klubi uueks presidendiks (tagasivalitud W. von Stackelbergi asemel) esialgu Georg Unger, hiljem Georg Post.

1939.a. sügisel alanud Teine maailmasõda tõmbas kriipsu peale ka 1940. a. Helsingis kavandatud olümpiamängudele. Eesti okupeerimine Nõukogude impeeriumi poolt 1940.a. suvel aga andis Tartu sõudesportile ränga hoobi. "Tartu Sõudeklubi" ja "Taara" paadikuuri vastutustundetud kodanikud, kellele paistis eriti ihaldusväärne olevat kuuri tsinkplekist katus. Paadid kanti laiali ja lõhuti.

Tartu suurte traditsioonidega sõudesport langes ligi kümneks aastaks varjurusma.

TÕESTISÜNDINUD LOOD

MEENUTAB Hugo-Herbert Artma

POISID, KES OSKAB UJUDA?

Niisuguse küsimuse esitas meile Pärnu I Keskkooli 10-b poistele 1948. aasta ühel septembripäeval meie sõjalise algõpetuse õpetaja Kaupo Raidna. Kaheviiruline rivi astus täielikus üksmeeles ettenähtud kolm sammu ette. Kuna meie klassis oli palju maapoisse, siis kahtlen, kas kõik ikka oskasid ujuda, kuid küllap meist ei tahtnud keegi olla mehest madalam ja klassikaaslasest kehvem.

"Pärast tundide lõppu võivad kõik veesportlast huvitatud koos minuga tulla Jahtklubisse," teadvustas õpetaja. Läksimegi. Kolmekümnemehelises poistegrupis oli 6 või 7 poissi meie klassist. Kohapeal tutvustati meile Jahtklubi ülemat Eduard Schultzi — Volga sakslast, ja veel ühte meest, kes osutus Pärnu Linna Kehakultuuri- ja Spordikomitee esimeheks Arnold Ebrokiks, meie tulevaseks ja esimeseks sõudetreeneriks. Meile näidati ellingu riulitel tolmukorraga kaetud nooljaid nn. "akadeemilisi" sõudepaate (neil aastail nimetati sõudesporti ametlikult akadeemiliseks sõudmiseks), purjejahte ja tutvustati nende spordialade olemust.

Mina valisin sõudmise. Juba järgmisel päeval alustas A.Ebrok meie õpetamist. Jahtklubi ülema pinnuriidast anti igale poisile pihku üks toigas, seati meid kaldapervele kenakesti ritta, kanade kombel õrrele istuma, ja siis algas "kuiv" treening. Imiteerisime aeru liikumise trajektoori — kehakalle võimalikult ette, n.-ö. nina vastu põlvi, mis pidi kujutama tõmbe algust, seejärel ülakehaga peaaegu sellililamangusse, aeru käepidet asendav toigas puudutamas lõuga. Niisugust — ortodokset, õigekspeetavate põhimõtete ranget järgimist nõudvat sõudetehnikat kasutati sõjaeelsel perioodil ja sellise tehnika abc tundmaõppimisega alustasime ka meie. Kuid juba järgmisel aastal pidime kiiresti tegema oma aegunud tehnikasse olulisi korrektiive.

Mõne kuiva kaldaharjutuse järel istutati meid klinkerehitusega rampraskesse, laia pesuküna meenutavasse neljamehe õppepaati, millel olid küll liikuvad pingid, kuid aerud asetused paadipardale kinnitatud, pealt pununud nõoriga kaetud puittullidesse. Roolijatena käisid meid veetreeningutel "utsitamas" Arnold Ebrok ja Kaupo Raidna. Sügisesed veetreeningud kestsid novembri alguseni. Sulistasime aerulabasid koos hulpivate jäätükkidega läbi jääkülma vee.

Polnud meil Jahtklubis ei pesemisvõimalusi ega sooja vett. Pärast treeningut tegime paadisillal kiirkümbuluse, hõõrusime ihu linaste käterättidega punetama ja tundsim endid üpris mõnusalt. Ei mäleta, et keegi oleks külmetushaigusi põdenud.

Siis kolisime üle Koidula kooli kitsukesse võimlasse, kus treenisime kaks korda nädalas. Laupäeviti ja pühapäeviti käisime Vingi 13 asunud Linna saunast jooksutreeningul. Silkasime piki Suure-Jõe tänava kitsarööpmelist raudteed Waldhofini, kus kogusime järgmiseks, meie esimeseks hooajaks lihastesse rammu Pärnu jõe vasakpoolsel kõrgel kaldal üle labajala ulatuvas liivas üles-alla sumbates.

Oma uue harrastuse pärast oli minul emaga paksu pahandust, mis tuuris peaaegu paar aastat, kuniks kodused pidid minu tahtega leppima. Minu jäärapäisus tõi mõnigi kord ema palgeile silmavee. Need kahetsusväärased arusaamatused olid tingitud asjaolust, et minu sündimise päeva pärastlõunal oli vastsündinut tulnud kaema (olen koduses nurgavoodis ilmaletulnu) meie naabruses elanud mustlaspere pereema. Tema oligi ennustanud minu emale, et see poiss (s.t. mina) sureb uppumissurma. Seda selle põhjal, et minu kulmud olnud ninajuure kohalt kokkukasvanud! Kuigi olen nüüd juba üle 63 aasta elanud küll vee ääres ja vee peal, pole see ennustus senini täitunud. Kes teab!

Praeguseks ei ole enam selleaegset Jahtklubi hoonet ja puitellingut. Tulekahjus hävinud hoonete asemele on tänaseks püstitatud kõigiti kaasaegsed ja suursugused hooned. Ka ei ole enam olemas Linna sauna. Sellest hoonest järelejäänud alumisel korrusel paikneb praegu pika ja lohiseva nimetusega Veevarustuse ja Kanalisatsiooni Tootmiskoondise Pärnu Tootmisvalitsus. Samuti on kitsarööpmelisest raudteest ja sellel tossutanud suslast järele jäänud vaid noorpõlve-mälestused.

Nendest poistest, kes 1948. aasta septembris võtsid esmakordselt kätte aeru käepideme, olen tänasel päeval mina ainus, kes oli, on ja jääb sõudespordi orbiidile tiirlema. Kõige selle eest, mida sõudesport on mulle andnud: tugeva tervise, palju häid tuttavaid ja sõpru, arvukaid võistlusreise ja elamusi, olen ma eluaegne tänuvälglane juba manalateed tallavale Kaupo Raidnale ja oma esimesele treenerile Arnold Ebrokile.

POISID, NIIMOODI PEAB SÕUDMAI

1949.a. ühel vaikselt ja vagaselt kevadisel pühapäeval, kui me parasjagu asutasime end paadiga veetreeningule, tuli meie juurde üks üleni valgesse riietunud meesterahvas. Ta tutvustas end sõjaeelsel perioodil Pärnus tegutsenud Pernauer Ruder Klubis sõudekunsti aabitsatõdesid omandanud mehena.

Jäime siis uudishimulikult ootama-vaatama, et mismoodi see "niimoodi sõudmine" küll välja peaks nägema. Mees viis ellingust ühepaadi aerud paadisillale, seejärel kandis õlal samasse ühese skiffpaadi, asetask aerud tullidesse, istus paati, kängitses jalad jalatugesesse, lükkas paadi paadisillast jõulise liigutusega eemale, tegi kaks tõmmet aerudega ja...

... ja kolmanda tõmbe ajal pööras paat oma põhja ülespoole. Paadi kõrval suples too "niimoodi peab sõudma" mees, ujus paari tõmbega paadisillani, upitas end sellele istuma, võttis randmelt käekella, hoidis seda hulk aega kõrva vastas, tõsis siis ja ütles meile: "Poisid, olge täitsamehed, tooge see paat veest välja ja pange ellingusse. Ma lähen koju rideid vahetama." Ausalt öeldes, see "niimoodi peab sõudma" meesõpetaja meile meeldis oma stoilise rahulikkuse ja külma-verelisusega.

See mees oli Erich Seiler, hilisem tuntud ja tunnustatud sõudetreener ning organisator, FISA sõudekohtunik.

JAHTKLUBI ÜLEMA KITS

Jahtklubi ülema ameti kõrval oli Eduard Schultz ka kitse pidaja. Uhke olekuga ja lumivalget rüüd kandvat kitsedaami kutsuti Mašaks. Maša oli suur sõber ja heasoovlik kaaslane sõudjate igas ettevõtmises. Ta saatis meid paadisillale, kui me paadiga veele läksime, ta kepsutas meile vastu, kui me treeningult naasime. Ta saatis meid koduteel kuni Vallikraavi ülekäigusillani — sealt kaugemale ta meile ei järgnenud, sest ülekäigusild oli temale tabuks.

Eriti suureks sõbraks sai Maša minuga. (Vaata kõrvalolevat fotot.) Kui ma ennast treeningute vaheajal kuhugile maandasin, oli Maša alati minu kõrval, kui paadisillalt vette hüppasin, mõkitas Maša haledahäälselt, paadisillalt edasi-tagasi kepseldes, sest ujumist ei olnud Maša vett selgeks suutnud õppida.

Ühel ilusal päeval, vististi 1951.a suvel, Mašat enam ei olnud ega tulnud. Kas ei meeldinud Jahtklubi ülemale Maša liigne sõudjatesõbralikkus või oli selleks kadumiseks mõni muu põhjus ... Ei tea.

ESIMEST KORDA ELUS ESIMESTEL SUURVÕISTLUSTEL

1949.a. 31. juulist 3. augustini korraldati Leningradis (praegu St. Peterburg) tollase Nõukogude Liidu noorte 8 linna matš akadeemilises ja süstasõudmises. Need olid ühtlasi ka noorte üleliidulised esivõistlused, kus osalesid Moskva, Leningradi, Gorki (praegu Nižni-Novgorod), Kiievi, Dnepropetrovski, Nikolajevi, Riia ja Pärnu noorsõudjad. Pärnu võiskonna 14 meesliikmest olid 13 poissi Pärnu I Keskkoolist.

Kuidas meie nendeks võistlusteks valmistusime, on omaette teema ja selle juurde tulen tagasi mõnes järgmises "Eesti Sõudja" numbris.

Leningradi sõitsime rongiga, suslaga Pärnust Tallinn-Väikesesse, sealt taksodega (rahameeste asi. Olgu kohe öeldud, et vastupidise teekonna sooritasime jalgsi — raha polnud isegi trammipileti ostmiseks) Balti jaama, kust tossu-

tasime "laia rööpaga" Leningradi. Meid majutati Nevski prospektist mõnekümne sammu kaugusel asuvasse, tollase mõiste järgi luksushotelli "Evropeiskaja".

Neil ammustel aegadel sõideti võistluspaika juba paar päeva varem kohale. Ka ärasõit võistluspaigast jäi võistluse järgsele päevale. Kogu treeningutest ja võistlustest vaba aeg kulus Petrodvõretsi, Ermitaaži ja teiste vaatamisväärsuste nautimiseks, sealhulgas ka korraldajatepoolse kohustusliku programmi läbimisele (Lenin soomusautol jt. temaga seotud paigad). Kuna meie kõik olime esmakordselt väljaspool armsa isamaa piire, siis polnud midagi imestada, et miljonilinnas olid meil silmad pärani ja suud ammuli. Oli mis oli, kuid neil aastail oli Leningrad kogu raudse süsteemi ainuõiguslik liider, kultuuri- ja kunstikants, intellektuaalsuse "naba".

TÕESTITUNDINUD LOOP

MEENUTAB Hugo Herbert Arma

PÕLUS, KUI PÄRNU PAAT...

...KUI PÄRNU PAAT...

...KUI PÄRNU PAAT...

...KUI PÄRNU PAAT...

...KUI PÄRNU PAAT...

...KUI PÄRNU PAAT...

...KUI PÄRNU PAAT...

...KUI PÄRNU PAAT...

...KUI PÄRNU PAAT...

...KUI PÄRNU PAAT...

...KUI PÄRNU PAAT...

...KUI PÄRNU PAAT...

...KUI PÄRNU PAAT...

...KUI PÄRNU PAAT...

...KUI PÄRNU PAAT...

...KUI PÄRNU PAAT...

...KUI PÄRNU PAAT...

...KUI PÄRNU PAAT...

...KUI PÄRNU PAAT...

...KUI PÄRNU PAAT...

...KUI PÄRNU PAAT...

...KUI PÄRNU PAAT...

...KUI PÄRNU PAAT...

...KUI PÄRNU PAAT...

...KUI PÄRNU PAAT...

...KUI PÄRNU PAAT...

...KUI PÄRNU PAAT...

...KUI PÄRNU PAAT...

...KUI PÄRNU PAAT...

...KUI PÄRNU PAAT...

...KUI PÄRNU PAAT...

...KUI PÄRNU PAAT...

...KUI PÄRNU PAAT...

...KUI PÄRNU PAAT...

...KUI PÄRNU PAAT...

...KUI PÄRNU PAAT...

...KUI PÄRNU PAAT...

...KUI PÄRNU PAAT...

...KUI PÄRNU PAAT...

...KUI PÄRNU PAAT...

...KUI PÄRNU PAAT...

...KUI PÄRNU PAAT...

...KUI PÄRNU PAAT...

...KUI PÄRNU PAAT...

...KUI PÄRNU PAAT...

...KUI PÄRNU PAAT...

LENINGRAD, AUGUST, 1949.a. NSVL NOORTE 8-LINNA MATS AKADEEMILISES SÕUDMISES.

Pärnu võistkond avadefileel.

Ega meil, ainult neli ja pool kuud, sellestki poolteist eelmise aasta sügisel alles aeru käepidet hoidma hakanutel, pisikese rahva veelgi pisema linnakese esindusel, midagi vääriolist "suurtele ja vägevatele" vastu seada ei olnud. Vaatamata sellele olid neli võistluspäeva täis tihedat ja ka tigated "pusimist", sest meie vaim ei lubanud end lasta liiga kergekäeliselt "seljatada".

Üks võistluste meeldejäävamaid hetki oli võistlus kahe-süstal. Pärnut esindasid sellel paadil hilisem tuntud ajakirjanik Karl Helemäe ja kolmest kuulsast sportlasvennast Põldsamiitest keskmine — Harry.

Leningradis võisteldi kiiretel, kitsastel ja kipakatel klinker-tüüpi sportsüstadel. Meil Pärnus niisuguseid ei olnud. Olid vaid laiad ja lohmakad, rasked ja lahtised, tõmbi käigu ja "lollikindlad" turist-tüüpi süstad, mis pärinesid veel sõjaeelsest ajast Vallikäärus asunud paadilaenusjaamast. Ümberõppeks ja tasakaalu harjutamiseks kulutasid meie poisid kogu treeningute aja.

Võistluste kommentaatori vahendusel elasime kaasa omade "rabelemisele" armutul ja vaevalisel kilomeetripikkusel võistlusmaal. Kommentaator: Pärnu paat juhib võistlust... Pärnu paat peatus tasakaalu säilitamiseks... Pärnu paat asus taas võistlust juhtima... Pärnu paat peatus jälle tasakaalu säilitamiseks... Pärnu juhib... Pärnu peatus... Niimoodi oma kuus-seitse korda. Oma silmaga nägime, kuidas 40-50 meetrit enne finišit olid meie poisid järjekordselt võistukihutajate eesotsas ja ... siis keeras süst end kummuli! Kui suplejad

kaldale toimetati, avastas Harry, et tema ühes jalas on täisnahkne spordiking, teises mitte. Võtnud kinga jalast ja heitnud talle kahetsekurva pilgu, lennutas Harry oma jalanõu uhkes kaares Neeva voogudesse. Kui mõni aeg hiljem süst kaldale toodi, selgus, et Neeva kiirevoolulises vees viimse puhkepaiga leidnu paarimees oli süsta jalatoe kinnitusrihma küljes igatsedes oma peremehe juurde pääsemist oodanud. Ka too king, nüüd juba eestikeelsete sarvilliste sõnade saatel, lendas oma paarilist Neeva veteväljadele otsima.

Kuna Harry oli võistluspaika tulnud spordikingades ja teised jalanõud olid hotelli numbritoas, siis osutus ta nüüd hoobilt paljasjalgseks. Ka meie ei saanud teda aidata, sest meil kellelgi ei olnud nii suurt jalanumbrit (vististi 45?). Probleem lahendus lihtsalt ja omapäraselt. Kuna meie esindusdresi pükste sääreotsad olid kummiga, siis vedas Harry oma sääretorud üle varvaste ja kandade. Küllap on ta ainukene eestlane, kes Nevski prospektil on paljajalu patseerinud. Kodutee kulges tavapäraselt, ainult "Europeiskaja" portjee vaatas imepärasest jalavarjudes temast möödamarssivale mehëmürakale kahtlustava pilguga järele. Portjee tegi päris sügava kummarduse, et paremini näha salapärase jalavarjude tallamaterjali. Kuna tol ajal esindushotellidesse ja restoranidesse sisenejatelt ei nõutud just ilmingimata lipsu ja lakk-kingade kandmist, läks Harry ettevõtmine täielikult korda.

Lõpudefileel autasustati võitjaid kuldkäekelladega. Kadedaks tegi ja samas kohustas ka enamaks!

MEENUTAB Hilja Roos-Reisalu VANA AASTA MÕTISKLUST MÕÖDUNUST

Täna, 31. detsembril 1994.a. meenutan paljude aastate taha aega, millal mina tegelesin sõudmisega.

See oli 1960/1961. aasta talvel, mil ma tulin sõudmise juurde. Alustasin koos teistega saalitreeninguid spordiselts "Kalevi" tšestsaaalis ja Koplis, TPI (praegu Tallinna Tehnikaülikool) võimlas.

Põnevaks läks siis, kui külmataat kaanetas Šnelli tiigi jää ja meie noor treener teadvustas meile: "Noh, tüdrukud, homme tulete tiigi äärde aeruga vett lobistama. Jalga pange kindlasti villased sokid ja kaasa võtke soojad treeningdressid. "Meil läksid silmad suureks, sest me ei osanud ette kujutada, kuidas talveajal saab aeruga "vees lobistada"? Meie õhin oli suur.

Kokkulepitud ajal olime Šnelli tiigi Nunne tänava poolses otsas, kus silmasime jää peale ehitatud laudlobudikku, mille seest kostis veesulinat.

Hilja Roos-Reisalu, tema selja taga Janne Joakit-Piliste.

Astusime ukseaugust sisse, et vaadata, mis seal seespool toimub. Hämaravõitu ruumis, pärast silmanägemise selginemist, nägime üht valges lambanahkses kasukas, viltide ja kootud tuttmütsiga vanameest, kes meid nähes ütles kerge aktsendiga:

"Noh, "tibukesed", nüüd ruttu-ruttu, varsti tulevad "tited", siis "tipikad". Nii-moodi osutus "vana" esimeseks, kes meie tüdrukutegrupile pani nime "tibukesed", mis jäigi meile päriseks.

"Vanaks" osutus üks nende aastate Eesti juhvatest sõudetreeneritest — Jevgeni Fridolin, kes oli üks igati mõnus mees. Esmase algõpetuse aeru käsitsemiseks saime siiski oma noorelt treenerilt, "kukekeselt" — Rein Millistverilt.

Selleks, et "vana" käe alla sattuda, pidi millegagi silma paistma, see tähendab, et tuli end sportlikus plaanis tipp-topp esitleda.

1963.a. 1. ja 2. juunil peeti Pärnu jõel Reiu distantsil Eesti tugevamate sõudjate katsevõistlus. Enne võistluste algust ütles "vana" teistele sõudjatele, et sellest stardist, kus osalevad "tibukesed", ei ole teistel (s.t. Tallinna võistkonnal) midagi oodata, sest nemad on alles noorukesed ja esimest korda naistega "rinnutsi". Meie vastasteks paarisaerulisel kahepaadil olid juba tuntud "aerumeistrid" TRÜ (praegu Tartu Ülikool) võistkonnast Avaste ja Jänes, kes olid selles paadiklassis vabariigi meistrid. Me isegi pelgasime neid — olid nad ju vanemad ja kogenumad. Aga "rinnad tuli ju kokku pista" ja vääriliselt pealinna au kaitsta!

Sõitsin sel võistlusel koos Janne Joakit-Pilistega. Ja juhtuski niimoodi — päris ime kohe! Me võitsime seda kuulsat TRÜ paatkonda! "Vana!" oli väga hea meel, mida kinnitas sõnadega: "Noh, teate, "tibusid" — kurat ...". See oli öeldud nii pehmelt, muhedalt ja armsalt, et lausa paitas minu ja Janne kõrvu. Seega olime Jannega "vana" eliitseltskonda vastu võetud ja edasisi treeninguid jätkasime juba tema käe all.

Ega meil Jannega erilisi suuri saavutusi ei olnud. Üleliidulises mastaabis me millegi erilisega toime ei tulnud, kuid Eestis ikka üht-teist võitsime.

Tagantjärele mõeldes tõden, et see oli meie elus üks väga ilus, helge ja

armas aeg.

Nendel aastatel oli Harku sõudebaas avatud iga päev. See oli nii mõnus paik, et 3-4 tundi päevas kulus märkamatuks. Seda isegi keskkooli lõpuksamite aegu, kuna saime seal üheskoos ka eksamiteks õppida, sest "tibusid" olid ju kõik peaaegu ühe kooli tüdrukud ja enamik isegi ühest klassist.

Kuuekümnendatel aastatel ei olnud veel Õismäed, Mustamäe ehitaminegi oli algstaadiumis, mistõttu Harku järve ääres oli vähe võõraid inimesi. Enamasti olid kõik omad inimesed — sõudjad, aerutajad, veemootorisportlased. Kuigi aerutajatega oli meil tavaliselt igapäevaseid tögamisi ja nõökimisi, ei kujunenud meie vahekord laussõjaks, olime ikka sõbralik ja üksmeelne pere, meie paadidki olid ühes ja samal ellungus. Ka veemotomeestega saime hästi läbi. Nende kiirpaadid olid meie sõudepaatidest sedavõrd kiiremad, et järvel nad meile jalgu ei jäänud ja oma treeningsõitudega nad meie treeninguid ei seganud. Mahtusime kõik, kolme veesportdiala esindajad, kenasti ühe katuse alla ja ühele veeokule.

Minu ajal oli elu Harku Sõudebaasis vilgas, mitmepalgeline, rõõmus ja päikesepaisteline.

Sellest ajast on möödunud veerand sajandit. Mõned nendest, kellega koos jagasime noorusrõõmu, on jäädavalt meie hulgast lahkunud. Ka ise oleme vanemaks saanud. Aeg-ajalt saame siiski kokku, meenutame möödunut: võistlusreise, paadikaaslasti ja kõiki neid, kes koos meiega nendel aastatel tegutsesid ja meie tegemisi korraldasid.

Tahaksin loota, et noorte inimeste rõõmurõkatused ei vaibu kunagi selles imeväärses paigas — Harku Sõudebaasis.

Toimetuse märkus:

Pärast aktiivse sportliku tegevuse lõpetamist töötas Hilja Roos-Reisalu tollase Tallinna Kõrgema Spordimeisterliikuse kooli sõudetreenerina Harku sõudebaasis aastatel 1970-1973.

WORLD MASTERS GAMES

Veljo Kalep, sõudeveteran

Olin Spordiveteranide Maailmamängudest osavõtja. World Masters Games, Brisbane 1994, toimusid Austraalias 26. septembrist 8. oktoobrini. Selle aja sisse mahtus palju sportimist ja lisaks ka lõbus Aussie Bush Night (austraallase võsaöö — Toim.). Seal olid meil kaelas põlled nime ja päritolumaa nimega. Minul oli neid kaks — Kanada ja Eesti. Naersime, kui selgitasin, et olen 7-aastane kanadalane ja 52-aastane eestlane, kokku 59-aastane.

Aussie Bush Night oli nii lõbus ja Austraalia asustajate elust ja töödest ülevaadet andvaks õhtuks, et ainuüksi see annab pikale Austraalia-reisile suure väärtuse. Kui ma Brisbane'i iseloomustan linnana, mille elanikud on arendanud ja korrastanud oma linna kõigist minu seninähtud linnadest kõige paremini, siis tahan öelda eestlastele, et oleks meeldiv, kui sellise komplimendi saaks öelda ka Tallinnale. Kui meenutan, kuidas veel 11 aasta eest olin Uuralites poliitvang ja praeguseks on minu ja Eesti jaoks kõik nii palju muutunud, siis kerkib minus usk, et me liigume etteaimamatu, kuid järjest toredama tuleviku poole.

Spordiveteranide Maailmamängude tutvustamiseks võib öelda, et suurtele võistlustele lisandus kõige suurem. Spordiveterane kutsuti mängudele ideega, mis kinnitab, et sportimine saab jätkuda ka vanas eas peale olümpiamänge. Kui ma 34 aastase eemaldusin võistlusspordist, siis selleaegne mentaliteet ütles mulle — oled lõpetanud, mine eemale! Oli kurb tunne. Brisbane'i mängudel valitsev idee tegi sellisele suhtumisele lõpu. Võisime öelda — jälleenagemiseni 4 aasta pärast Portlandis, USA-s!

Mängude registreeritud osavõtjate arv ulatus 25 600-ni. See oli 10 000 võrra enam kui organiseerijad lootsid. Nende kutse tõi kaugesse Austraaliasse 6000 spordikülast. Austraalia enda osavõtjate arv 19 6000 ja igal pool nähtu jätab erakordse mulje austraallaste spordiharrastusest. Osavõtjad olid jagatud vanusegruppidesse iga 5 aasta järgi. Selles keerulises olukorras õnnestus kõik hästi. Sportliku rahva seas oli palju kogemustega võistluste korraldajaid. Spordialadest olid osavõtjaterohkemad kergejõustik 3000, ujumine 1800, golf 1700 ja austraalia rugby 1500 osavõtjaga. Üle tuhande sportlase võistles korvpallis, jalgpallis, netballis, softballis, squashis ja triatlonis.

Sõudjaid oli registreeritud 898. Võisteldi paatidel 1x, 2x, 2-, 4+, 4x ja 8+ vanustes A (27-35) kuni H (70-74). Paljud võistlesid mitmes paatkonnas. Võistluspäeva lõpetasid segapaatkonnad. Austraalia on varahommikune maa. Teist võistluspäeva tabas kuiv kuum tuul, tõusis soe tormilaine ja osa sõite viidi üle kolmandale päevale. Siis alustasime tund varem, kell 6 hommikul. Treeningule tuleb minna enne tööd kell 5,

sest õhtul pimeneb juba kell 6. Nägin palju klubisid, sõudjaid ja võistluste korraldajaid. Sellist pilti nägin paljudel spordialadel. Lõpuks järeldasin, et sel maal pole midagi muud teha (napsi võtta) ja et igavus ei tapaks, minnakse spordiklubisse.

Mängudel osalesid 71 riigi sportlased 30 spordialal. Eesti oli Soomest ühe osavõtja võrra tagapool, aga kui ma ka enda lisan, siis võin öelda, et olime võrdsed 33 osavõtjaga. Läti ja Leedu olid esindatud võrdselt 62 spordiveteraniga.

Huvitav oli vestelda Papua New Guinea sportlastega. Varem teadsin sellest maast ainult niipalju, et kui pärismaalased leiavad sealses mägises troopilises ürgmetsas eksinud valge inimese, siis tapavad nad tema ja söövad ära. Selle eksootilise maa ilusat spordidressi kandis 320 sportlast. See riik on nii noor, et paljud enne 1960. aastat sündinud inimesed ei tea oma sünniaega. Sellist pisikest sündmust nagu inimese sünd, nende külates kirja ei pandud. Et see noor riik ja rahvas nii kiiresti võttis omaks spordi, näitab spordi väärtusi. Nende lemmiksport on jalgpall. Väike nüke Eestile ja Pärnule — säilitage sajandi jooksul kasvatatud spordiar mastus! Kui veel lisan, et ärge minge tagurpidi sinna, kus oli Papua rahvas sajandi algul, siis hakkab levima Eestis kumu, et ma ennustan Eesti liikumist metsluse suunas. Kui ma Pärnus 1958. aastal spordikonverentsil VS "Jõud" esimehena mainisin, et kui Brasiilia külast kasvas jalgpallitähk Pele, siis miks mitte ei võiks sama tulla ka Pärnu rajoonist ..., siis sõber-konkurent VSÜ "Kalevi" esimees Hendrikson levitas nalja, nagu olevat ma öelnud, et Pärnumaa on hullem kui neegriküla. Aga et sel ajal kasvas meil seal Jaan Talts, siis võisin end hiljem pidada väikseks prohvetiks.

Uus-Meremaa maori sportlasega tutvusin nende spordiklubi värve nähes. Sini-must-valge kaunistas nende spordidressi nii nagu taevassinine kaunistab Eesti lippu, loodust ja inimeste riietust. Rääkisin, et meie keeltes laulude kõla on nii sarnane, et ma olen pidanud maori laulukoori esinemist eestlaste laulmiseks. Maorid lasksid mul korrata omakeelset sõna, millega ingliskeelsed toime ei tule. Mina sain selle kordamise eest sellise tunnustuse, et ka teised uusmeremaalased jäid uskuma, et maakera vastaskülgedel elavate eesti ja maori rahvaste keeltes on ühesugune ilus kõla.

Siinjuures kaldusin sporditeema pealt spordisõpruse teemale. Mängud olid tulvil sõprust ja rõõmsat meelt. Tore oli!

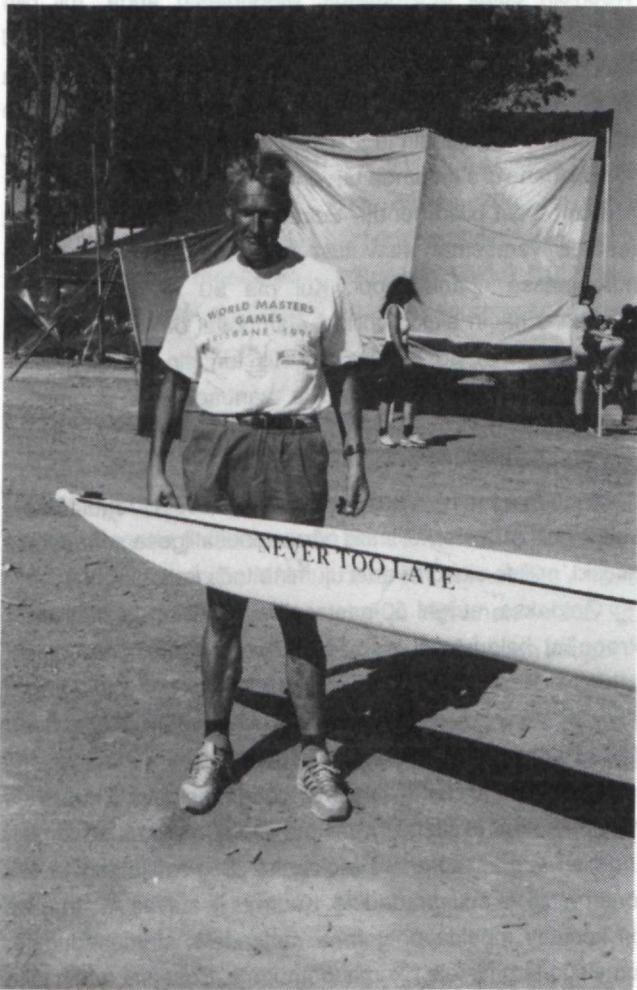
Minu põlvkonna sõudjatest kohtasin olümpiavõitjaid Golovanovit ja Boreikot. Minu üllatuseks tundsid nad mind. Nende üllatuseks tundsin ja kiitsin nende treenerit Kirsanovi treeninguplaani, milles kõige rangemaks põhimõtteks oli enne järgmist paati istumist eelmistest treeningutest täielikult välja puhata. Kirsanov nimetas seda optimaalse koormusega

treenimiseks. Kui nõukogude treenerid oleksid selle juurde jäänud, siis oleks võidetud palju rohkem medaleid. Kirsanovi meetod on näiteks, et kõige targem süsteem on nii lihtne, et sellesse ei usuta.

Lähimatest naabritest oli seal Riia neljalisest Grabans oma kaaslasega. Omal ajal olid nad tugev pähkel Rein Põlluste neljalisele pureda. Eestlasi ja lätlasi võib kohata kõikjal! 10 aastat varem olin koos ühe Riia sõudjaga Permi oblastis poliitvangide sunnitöölaagris. Sõudmise vetel oli olnud Juhan Paalo meie ühiseks paadikaaslaseks.

Spordisõnumites alati esinevaid võitjate ja nende tulemuste loetelu ei suuda ma teile esitada. Kuidas saab seda teha, kui mängude jaoks oli valmistatud 13 000 medalit, milleks kulus 2 tonni metalli ja 15 km medaliliinti! Sellise võistluse iga osavõtja võidab endale isiklikke rõõmusid, milleid kantakse alati oma mälestustes.

Nüüd räägin teile erilistest osavõtjatest. Sageli oleme kuulnud suurte spordivõistluste saavutuste iseloomustamiseks lauset, et need nihutavad edasi inimvõimete piiri. Paljud Maailmamängudest osavõtjad demonstreerisid inimvõimete ulatust. Nende kõigi kohta sobib öelda, et nad tõestasid spordi

Veljo Kalep Brisbane'is 3. oktoobril 1994.a.

head mõju tervisele. Olümpiasportlased näitavad spordi head mõju nooruses, veteranide mängude sportlased näitavad spordi mõju kesk- ja vanemaealistele. Brisbane'i spordimängud annavad ainet ka päris vanade inimeste võimeid ja tervist uurivatele teadlastele. Selle kirjeldamisel mõtleme sportliku võistluse asemel kehalisele liikumisele. Liikumiselega võistleb inimene vananemise vastu.

Avatseremoonia 20 000 sportlase rongkäigu kirevuses sattus meie Kanada sõudjate kõrvale Austraalia lipuga ehitud lahtine sõiduk nende mängude kõige auväasema sportlasega. Kui kuulsin, et minu kõrval on 101-aastane Mary Maina, siis püüdsin mõistatada, mitmedat põlve lapselapsed on need tüdrukud, kes teda saatsid. Ta oli eelmisel päeval ujunud rekordi 100-aastaste vanusegrupis 50m distantsil. Selleks kulunud 5 minuti üle mõeldes jõuame arvamusele, et Mary Maina näitas niimoodi sportliku liikumise ja aktiivsuse elustavat mõju ja on eeskujuks 80-aastastele, öeldes, et nendel on ees 20 eluaastat hea ujumisvõimega. Niiviisi edasi arutledes jõudsin järeldusele, et mina olen 59-aastasena oma sporditee keskepaigas, et saan veel sportida ja treeningutel pingutada üle 40 aasta.

Vanusel järgmine hea sõnumi teataja vanadele inimestele oli 93-aastane ameeriklanna Viola Grahn. Tema vettehüpete harrastus algas selle sajandi 20-ndatel aastatel. Brisbane'i mängudel läks ta koju kuldmedaliga vettehüpete 3 m kõrgusel hoolaualt üle 80-aastaste vanusegrupis. Ta ütleb, et ta tegeleb alati millegi meeldivaga ja sellepärast ei tule talle mõttessegi, et ta on väga vana inimene.

Austraallane Barry Taylor demonstreeris arstiteaduse praegust taset. Tema oli pooleteise aasta eest siirdatud uus süda. Ka tema vanem vend oli mängudest osavõtjate seas oma nelja aasta eest siirdatud südamega. Nendele sobib vähese intensiivsusega osavust nõudev sport Lawn Bowls ja Tenpin Bowling.

Ka tõsisest asjadest tuleb rääkida. Mängudel teatati taani jalgratturi ja austraalia tennisemängija surmast. Aga mida saab nendest järeldada? Suri mees, kelle süda oli olnud alati korras. Samal ajal ei juhtunud midagi halba sellele, kelle süda oli olnud paranduses kolm korda. Keerulist olukorda kommenteeriti nii: "Kui panna 20 tuhat selles vanuses inimest 2 nädalat istuma mugavasse tuppa, siis ka nendest surevad mõned." Lõpplahendus või eluga pääsemine on igaühe enda käes - tuleb vaid valida endale sobiv spordiala ja end treenida nii nagu tervis lubab. Siis ei ole võistlemine ohtlik.

Kui ma näen invaliide sportimas, siis tunnen nende vastu austust ning samal ajal põhjust ette heita nendele noortele, kes ei spordi ning raiskavad oma elujõudu halbade harrastustega. Brisbane'i mängudel oli minuga koos ujumas ka ühe jalaga sportlane. Temal kulus 50 m ujumiseks ainult 6 sekundit rohkem kui minul. Siis meenutasin jälle lugupidamisega

kaastöötajaid minu Pärnu aegadest. Ühekäeline August Tamm, vasaraheitja Tamme isa ning ühe jalaga härra Kare ujusid meie asutustevahelistel võistlustel sel ajal, kui paljud noored terved mehed ei tulnud ujulasse ega spordiradadele.

Brisbane'i triatloni stardis oli kõige rõõmsama olekuga mees, kelle kohta võis öelda, et ta on sündinud täiesti vigasena. Olen kaua olnud spordi sees, kuid midagi sellist ei osanud ette kujutada. Ta ütles, et 1 km ujumine ei tee talle muret ja see on nagu pool võitu... Seal nägin, kuidas võistlemine iseendaga annab rahuldust ja rõõmu. Triatloni nimetatakse ka raudmeeste spordiks. Austraallaste spordiarmastus teeb imet ja teeb mehiseks ka vigased.

Triatlon oli ka minu eesmärk. Minu isiklikeks eesmärkideks on olnud võistlustel läbida 200 m delfiini, 400 m kompleksujumist, Tartu Suusamaraton mõlemas stiilis. Seadsin eesmärgi, kui see oli mulle veel ülejõu käiv. Treenisin ja tulin toime. Sellisest võistlusraja läbimisest saab rahuldust nagu suurest võidust. Brisbane'is takistasid valud kõhus triatlioni starti minekut. Aussie Bush Night'i rikkalik söök ja jook ei olnud minu maole veel jõukohane. Kuid eesmärk jäi üles ja kevadel jätkan ka jooksuvõime taastamist. Kui mitte enne, siis 4 aasta pärast Portlandis ujun 1000 m, sõidan jalgrattaga 30 km ja jooksu seejärel 8 km.

Veteranide Maailmamängudest osavõtjate suutlikkus ujumise 400 m distantsil annab tunnistust sellest, kui hästi suudavad inimesed liikuda oma vanuses. Tulemused 400 m vabaujumises 60-64 -aastastele naistele algavad võitja 6 min. 43 sekundist ja on aeglustunud 15 ujujal 11 minutini. 60-aastaste ujujate tulemused olid kolmandiku võrra aeglasemad kui 25-aastastel. Vaatleme edasi. Ka 70-aastaste naiste 400 m ujumise tulemused 8 ja 10 minuti vahel näitavad 70-aastaste liikumisvõime taset. Niisamuti näitasid kaks 80-aastast naist, et nende vanuses on võimalik ujuda 400 m 10 minutiga. Sellist kõigile elujulgust andvat informatsiooni saime kõigilt kavas olevalt komekümnelt spordialalt.

Minu sõudmise võimed on praegu tagasihoidlikud. Aga see ei üllata ega kurvasta mind. 32-aastasena olin Pärnu meistrivõistlustel ühelisel seitsmeteistkümnnes. Järgmisel aastal olin NSVL meistrivõistlustel paadil 2+ neljas. Brisbane'is olin omavanuste (60+) seas viimane. Suvel sõudsin 650 km, kuid kiirustreeninguid vältisin. Oli põhjust karta tervise pärast. Aga joovastav paadi valitsemise ja sõudmise mõnu oli oodatust suurem.

Miks me spordime? Inimese kehalise ja hingelise tervise ning spordi vahelkordi uurivad ülikoole tuleb järjest juurde. Mina olen vaatlusobjektiks Ameerika Texase osariigi ülikoolile ning Austraalia Queenslandi ja Victoria osariikide ülikoolidele ning olen veendunud, et nende ring laieneb ja ka Tartu Ülikoolil saab olema koht nende seas.

Psühholoogide küsitluslehtedel soovitakse välja selgitada

motiiv, mis toovad inimesi tagasi spordi juurde ja innustavad vanemaid inimesi jätkama või alustama sporditegevust. Mind hoiavad spordi sees paljud motiivid. Kõige iseäralikum nendest sai alguse Melbourne'i olümpiamängudest. 1956.aastal valmistusin nendeks, kuid Nõukogude Liidu sõudmise võistkonda pääsemiseks ei jätkunud mul siis jõudu. Nüüd, 38 aastat hiljem, jõudsin Austraaliasse Kanada spordiveteranina. Seal oli üheks mõtlema panevaks seigaks see, kui maailma ühes parimas ujulas teatati, et neljandal rajal stardib Austraalia, viiendal Kanada, kuuendal New Zealand ... Mina olin see Kanada esindaja ja ei kaotanud New Zealandi ujujale! Sõudjana lisisin huvitavatele jõgedele ja järvedele Wivenhoe' veehoidla.

Kõige tähtsamaks motiiviks oli minu enda tervis. Kui hädad ja haigused olid liikunud minu sees 3 aastat, siis otsustasin, et ainult arstidele ei või loota, tervise eest tuleb ka endal hoolt kanda. Kevadel alustasin peaaegu nullist. Esimeseks lootustandvaks saavutuseks oli see, kui suutsin järjest ujuda 400 m. Alustasin uuesti sõudmise treeninguid. Sõudsin üsna palju ning julgesin 15. juulil, viimasel eelregistreerimise päeval, teha otsuse Spordiveteranide Maailmamängudest osa võtta. Treenisin edasi ettevaatlikult. Meenutasin aega, mil olin haiglas, vesi kopsus. Siis kadestasin neid, kes suutsid tänaval käia ning ilma puhkamata mäest üles minna. Meenutasin ka aega, mil aasta varem lühikesel jalutuskäigul linnas valude pärast kõhus igatsesin tagasi koju lamama minna.

Brisbane'is sain tunda tervenemise rõõmu juba esimesel päeval pärast pikka lendu. Eelregistreerimisel ei olnud mul teatada varasemat saavutust ning sellised pandi kõige nõrgemasse ujumisgruppi. Kui ma 50 m rinnuliujumist lõpetades nägin elektroonilisel ajamõõtjal oma 9-ndat rada esimesel kohal 55 sekundiga, siis tundsin, et elan jälle. Muidugi olid kõik 55-59 aasta vanusegrupis järgmistes ujumistes minust kiiremad, kui arvan, et mina oma 17. kohaga olin kõige rõõmsam.

Minuga koos ujus austraallane, kes alustas regulaarseid treeninguid alles siis, kui arstid pärast puusaliigese asendamist ütlesid, millise olukorra eest ujumine teda kaitseb.

Öeldakse, et igal 50-aastaselt inimesel on keskmiselt 4 kroonilist haigust või pishäda. Minul on neid keskmisest rohkem. Aga vastavalt sellele, kuidas kergete kuid regulaarsete treeningutega järjest edasi jõudsin, märkasid, et need hädad ja haigused vaibuvad ja vähenevad.

Spordiveteranide Maailmamängudele eelneva 5 kuu sees oli ainult mõni üksik päev, mil ma ei harrastanud sõudmist, ujumist, jalgrattasõitu või jooksmist. Sügisel jätkan ja siis jõuan varsti ka suusaradadele. Kuumas ja kuivas Austraalias oli kosutav mõelda põhjamaa metsadele, vihmasadudele, lumele ja järgmistele liikumisrõõmudele. Edaspidi tahan jälle läbida Tartu suusamaratoni.

FISA MASTERS REGATTA

Toivo Zoova, ESL-i juhatuse liige, sõudeveteran

Maailma kõige suurema osavõtjate arvuga sõudeüritus, arvult 21. FISA Masters Regatta korraldati 1994.a. 23.-25. septembrini Kirde Hollandi Groningeni provintsi samanimelises halduskeskuses, linnas kus sõudespordi harrastusperioodi peetakse sajandist pikemaks. Meenutame, et Eesti sõudmise algusajast möödub tänava 120 aastat.

Groningen meenutab mõneti meie sõudespordi

esmakantsi - Tartut. Groningeni mainitakse ajalooallikates esmakordselt 1040. aastal, Tartut 1030. aastal; Groningen kuulus Hansa Liitu 1282. aastast, Tartu 1230. aastast; Groningeni ülikool asutati 1614. aastal, Tartu ülikool 1632. aastal. Kui Groningen on ristuvatel kanalitel asuv suur sadamalinna, kuhu mahuvad sildumad ka suuremad merelaevad, siis Tartu on vaid Emajõe pooleks jagatud väikene jõesadamalinnake, kuhu saavad silduda vaid madalasüvised kaubapraamid ja nn. "jõetrammid". Rääkimata juba elanike arvust, keda on Groningenis kaks korda enam kui Tartus.

21. FISA Masters Regattal osales 7042 kunagist sõudesportlast, kes moodustasid kokku 2191 ühepaati ja suuremakoosseisu-

list paatkonda. Kohale oli tulnud 31 riigist, kõigest maailmajagudest, teiste hulgas ka Eestist.

Mis puudutab meie vabariigi esindust, tuleb kahjuks kohe öelda, et nendel võistlustel startis ainult kolm(!) eestlasest veterani, mis on täpselt kolm korda väiksem arv kui eelmisel, 1993. aastal.

Naiste ühepaadil osales NA (27 - 35-aastaste) vanusegrupis 39 võistlejat. Eestlanna, pärnakas Ingrid Võsu-Aija läbis ettenähtud tuhat meetrit ajaga 4.35,25, jäädes selle tulemusega 25. kohale. Parim, ajaga 4.09,38, oli sakslanna Annet Parnack, tulles esikohale.

Meeste roolijata kahepaadil MC (43 49-aastaste) vanusegrupis osales 49 paatkonda. Eestit kolmandat aastat järjest esindanud

Juhan Paalo ja Toivo Zoova jäid seekordsel jõuproovil viiendale kohale, seisates stopperiseieri ajal 3.40,54. Esikoht kuulus sakslastele Wolfgang Müllerile ja Norbert Laurichile, kellel kulus võistlusmaa läbimiseks 3.38,95. Eeltoodud ajad näitavad, et selle paadiliigi MC vanusegrupis oli võitjaau pärast äärmiselt tihe rebiimine — viiendat kohta lahutas esimesest ainult 1,59 sekundit!

Järgmised, 22. FISA Masters Regatta võistlused korraldatakse Sloveenia looduslikult kaunis, sõudjate seas suure populaarsuse võitnud MM-ide ja paljude rahvusvaheliste regattide korralduspaigas — Bledi järvel.

LUGUPEETUD SÕUDEVETERANI

Järjekordne 22. FISA Masters Regatta (mitteametlikud sõudeveteranide MM-võistlused) korraldatakse 8.-10. septembrini 1995.a. Sloveenias, Bledis, maailma ühes maalilisemas sõudmisepaigas — sõudespordi Mekas.

Lähimad suurlinnad Bledile on Planica — 50 km,

Ljubljana — 55 km, Villach — 60 km. Ka Salzburg — 200 km, Veneetsia — 260 km ja München — 335 km ei ole Bledist väga kaugel.

Eesti Sõudeliit on valmis korraldama ja võtma enese peale organiseerimismured juhul, kui teil on soovi ja olete valmis neil võistlustel osalema.

Oma otsusest ja soovist sõita nimetatud võistlustele — kuidas seda teha, mis-moodi millega sõita — palume aegsasti teatada Eesti Sõudeliitu, Regati pst.1, EE0103 Tallinn, telefonil 22/238-275 või faksil 22/238-387 hiljemalt 20. juuliks 1995.a. Selleks ajaks tuleb tasuda ka osavõtu-

maks ja majutamise raha.

Tuletame meelde, et nendeks võistlusteks viimane registreerimise tähtaeg on 31. juuli 1995.a.

Täpsem info Eesti Sõudeliidust.

Soovime häid starte Fisa Masters Regattal!

EESTI SÕUDMINE 1994

MAAILMA MEISTRIVÕISTLUSED, INDIANAPOLIS, USA, 10.-18. SEPTEMBER

Meeste ühepaat. Osales 24 võistlejat.

E4	1. SLO 6.52,38	R2	1. CAN 7.06,01	C1	1. FIN 7.26,70
	2. SUI 6.53,81		2. HUN 7.09,80		2. BEL 7.26,80
	3. AUT 7.04,02		3. FIN 7.15,29		3. NOR 7.26,89
	4. EST 7.17,76		4. CUB 7.54,62		4. AUS 7.27,91
	5. UKR 7.19,35		5. EST 8.11,64		5. EST annuleeritud
	6. URU 7.31,38				6. PAK loobumine

Märkus: EST esindaja Jüri Jaanson katkestas võistlemise haigestumise tõttu.

FA	1. GER	Andre Willms	6.46,33
	2. SUI	Xeno Mueller	6.48,10
	3. SLO	Iztok Cop	6.49,33

Meeste paarisaueruline kahepaat. Osales 19 paatkonda.

E4	1. GER 6.55,46	R3	1. ITA 6.51,45	DC1	1. USA 7.22,20
	2. SVK 7.00,00		2. UKR 6.51,83		2. EST 7.23,08
	3. EST 7.03,42		3. EST 6.55,02		3. LAT 7.24,12
	4. BUL 7.09,30		4. PAK 7.34,29		4. MEX 7.34,01

FA	1. NOR	Rolf Thorsen / Lars Bjoenness	6.08,33
	2. GER	Peter Uhrig / Christian Haendle	6.08,88
	3. FRA	Yves Lamarque / Samuel Barathay	6.10,03

FC	1. (13.)	USA	David Gleeson / Jason Gailles	6.26,24
	2. (14.)	SUI	Florian von Bidder / Rene Benguerel	6.28,71
	3. (15.)	BUL	Svilen Neikov / Ivailo Bantchev	6.29,32
	4. (16.)	LAT	Andris Reinholds / Ugis Lasmanis	6.32,28
	5. (17.)	EST	PRIIT TASANE / ROMAN LUTOŠKIN	6.33,49

Eesti võistkond Indianapolis MM-il. Esireas: Priit Tasane. Tagareas vasakult: Matti Killing, Roman Lutoškin, Ants Kiviselg, Jüri Jaanson, Mati Viilsaar.

JUUNIORIDE MAAILMA MEISTRIVÕISTLUSED, MÜNCHEN, GER, 3.-7. AUGUST

Poiste ühepaat. Osales 33 võistlejat.

E2	1. ARG	7.37,30	R1	1. USA	7.53,16	DC2	1. RUS	7.45,47
	2. BLR	7.46,36		2. EST	8.05,06		2. LAT	7.49,26
	3. EST	7.48,13		3. RSA	8.09,57		3. EST	8.01,12
	4. JPN	7.52,19		4. KOR	8.21,83		4. LTU8.	8.10,39
	5. GRE	7.53,79					5. PER	8.58,74
							6. TPE	9.02,28

FA	1. ITA	Alessio Sartori	7.28,06
	2. GER	Ulf-Hendrik Hansen	7.31,75
	3. NZL	Julian Hoogland	7.33,90

FC	1. (13.)	RUS	Michail Valouev	7.31,29
	2. (14.)	LAT	Dainis Rozenfelds	7.32,51
	3. (15.)	HUN	Zoltan Hegedus	7.33,78
	4. (16.)	BLR	Sergei Moukhanov	7.34,30
	5. (17.)	JPN	Shimpei Ota	7.35,31
	6. (18.)	EST	ANTON MIHHEJEV	7.41,49

Poiste paarisaueruline kahepaat. Osales 29 paatkonda.

E5	1. Ger	6.55,98	R1	1. SVK	7.16,34	DC1	1. NED	7.14,39
	2. NED	7.08,10		2. EST	7.18,69		2. GBR	7.17,31
	3. EST	7.11,79		3. TKM	7.19,40		3. CZE	7.20,90
	4. JPN	7.15,32		4. MAR	8.28,29		4. EST	7.26,81
	5. PER	8.11,88					5. URU	7.42,34

FA	1.FRA	Sebastien Vielledent / Frederic Dufour	6.59,01
	2.GER	Kai Olbrich / Dirk Sander	7.01,60
	3. AUS	Martin Inglis / Hamish Karrasch	7.02,82

FD	1. (19.)	EST	IGOR ŠILIN / SILVER SONNTAK	6.53,24
	2. (20.)	TUR	Alper Alpaz / Ibrahim Hattat	6.56,65
	3. (21.)	FIN	Jani Karell / Ville Vahaketo	7.05,02
	4. (22.)	URU	Ismael Giosa / Sergio Puchkariov	7.06,02
	5. (23.)	PAK	Ayub Muhammad / Ali Shoukat	7.18,93

Poiste paarisaueruline neljapaat. Osales 21 paatkonda.

E1	1. GBR	6.16,81	R1	1. ESP	6.29,49	DC1	1. AUT	6.30,50
	2. SUI	6.18,09		2. RUS	6.33,49		2. BLR	6.32,65
	3. POL	6.23,67		3. EST	6.36,31		3. BUL	6.32,76
	4. AUT	6.34,87		4. SLO	6.49,25		4. EST	6.33,72
	5. EST	6.37,96						
	6. BLR	6.45,51						

FA	1. GER	Marcel Hacker / Manuel Strauch	6.19,69
		Daniel Huth / Christian Hornemann	
	2. ITA	Lorenzo Bertini / Simone Raineri	6.21,66
		Luigi Sorrentino / Lorenzo Garboncini	
	3. GBR	Mark Hammond / Simon Goodbrand	6.21,86
		Ian Weighell / Daniel Johnson	

FD	11. (19.)	EST	PEETER STRIKHOLM / EDMUND LAUGASSON	6.21,48
			ANDREI ŠILIN / LEONID PROKOFJEV	
	2. (20.)	SLO	Matjaz Muzan / Grega Torkar	6.24,12
			Jernej Slivnik / Blaz Kajdiz	
	3. (21.)	MLD	A.Khvochtchevskii / Viatcheslav Rozjivin	6.35,94
			Igor Chtcherbakov / Evqvenii Dikoussar	

Tüdrukute paarisaueruline kahepaat. Osales 18 paatkonda.

E2	1. SUI	7.22,17	R1	1. AUS	8.02,34	DA2	1. ITA	7.54,35
	2. ITA	7.37,53		2. BUL	8.13,17		2. AUS	7.54,88
	3. EST	7.45,32		3. EST	8.16,74		3. DEN	7.56,48
	4. DEN	7.45,88		4. LAT	8.24,93		4. FRA	7.57,37
	5. RUS	7.53,81		5. RSA	8.52,67		5. SWE	8.15,68
	6. LAT	8.06,55		6. EST	8.23,49			

FA	1. SUI	Suzanne Gergely / Julia Lumpert	7.46,96
	2. GER	Doreen Bednarz / Manja Kowalski	7.54,15
	3. AUS	Tami Stone / Anna Tree	7.59,68

FB	1. (7.)	FRA	Yolande Castelnau / Priscille Henriet	8.02,16
	2. (8.)	BUL	Ivanka Tursunska / Hrismira Mertinian	8.11,63
	3. (9.)	EST	MOONIKA TÕRVA / KATRIN HERM	8.13,70
	4. (10.)	HUN	Eszter Vigh / Agnes Belai	8.15,17
	5. (11.)	POL	Ewa Napierska / Karina Mazurowich	8.16,04
	6. (12.)	SWE	Katarina Maikvist / Johanna Weihard	8.23,20

EESTI LAHTISED MEISTRIVÕISTLUSED, PÄRNU, 13.-14. AUGUST

M1x. 9 võistlejat.

FA	1. J.Jaanson	7.05,88
	2. P.Tasane	7.11,12
	3. R.Lutoškin	7.12,60
	4. V.Divonin	7.33,47
	5. A.Mihhejev	7.36,85
	6. J.Mäestu	7.56,47

D1	4. A.Petrikov	8.24,81
	5. E.Holostõhh	ei start.

D2	4. H.Antsmäe	8.24,31
----	--------------	---------

M2x. 12 paatkonda.

FA	1. U.Lasmanis	6.52,27
	A.Reinholds	
	2. R.Lutoškin	6.55,20
	P.Tasane	
	3. J.Jaanson	7.13,38
	T.Loorits	
	4. L.Prokofjev	7.25,07
	A.Mihhejev	
	5. E.Laugasson	7.28,05
	P.Strikholm	
	6. M.Lelle	7.28,34
	J.Strikholm	

FB	7. I.Šilin	7.31,54
	A.Šilin	
	8. P.Vare	7.38,14
	T.Karotamm	
	9. D.Vassiljev	7.58,30
	V.Nazarov	
	10. P.Skobelev	8.04,95
	A.Golovan	
	11. I.Peterson	8.12,80
	V.Aas	
	12. A.Losis	ei start.
	R.Ašmanis	

M4x. 5 paatkonda.

FA	1. T.Karotamm	6.18,35
	M.Lelle	
	S.Sonntak	
	J.Strikholm	
	2. L.Prokofjev	6.24,22
	A.Šilin	
	I.Šilin	
	A.Mihhejev	
	3. P.Vare	6.24,87
	E.Laugasson	
	T.Loorits	
	P.Strikholm	
	4. R.Lutoškin	6.26,23
	P.Tasane	
	T.Vilpart	
	J.Paalo	
	5. D.Vassiljev	7.13,71
	V.Nazarov	
	P.Skobelev	
	A.Golovan	

M1x kk. 2 võistlejat.

FA	1. T.Loorits	10.44,86
	2. E.Holostõhh	ei start.

M2-. 5 paatkonda.

FA	1. T.Vilpart	7.48,84
	J.Paalo	
	2. T.Virkus	7.59,16
	T.Zoova	
	3. D.Andrejev	8.06,59
	S.Zahaarov	
	4. R.Kruger	8.10,51
	J.Sirel	
	5. K.Kuuse	8.35,01
	V.Nuggis	

M4- 4 paatkonda.

FA	1. T.Vilpart	6.56,46
	T.Virkus	
	J.Paalo	
	T.Zoova	
	2. D.Andrejev	7.00,54
	S.Zahharov	
	V.Perunov	
	M.Jakovlev	
	3. L.Preimann	7.08,98
	U.Hallik	
	T.Tappo	
	A.Artma	
	4. K.Kuuse	7.16,16
	V.Nuggis	
	R.Kruger	
	J.Sirel	

N1x. 9 võistlejat.

FA	1. P.Jamnes	8.,22,77
	2. K.Herm	8.37,65
	3. M.Tõrva	8.47,39
	4. T.Dubinko	8.48,31
	5. T.Vilpart	9.15,18
	6. A.Lutovinova	9.25,68
D1	4. K.Tarto	9.21,72
	5. T.Tšetšotina	9.24,70

D2 4. J.Albri ei start.

N2x. 8 paatkonda.

FA	T.Dubinko	7.44,29
	P.Jamnes	
	1. K.Herm	7.53,31
	M.Tõrva	
	2. T.Vilpart	8.09,94
	T.Kapten	
	3. T.Villsaar	8.21,70
	K.Männiku	
	4. M.Tallo	8.25,44
	P.Urmsalu	
	5. J.Albri	8.40,26
	A.Lutovinova	
	6. K.Eliste	8.53,49
	R.Martinson	
D1	4. A.Abermann	9.06,51
	M.Nael	

N4x. 3 paatkonda.

FA	1. P.Jamnes	7.27,51
	K.Herm	
	M.Tõrva	
	T.Kapten	
	2. M.Tallo	7.52,53
	M.Pärnpuu	
	P.Lohu	
	P.Urmsalu	
	3. K.Männiku	7.56,92
	T.Villsaar	
	R.Martinson	
	K.Eliste	

N4- 2 paatkonda.

FA	1. P.Jamnes	7.45,90
	T.Kapten	
	M.Pärnpuu	
	S.Sulg	
	2. K.Herm	7.47,91
	M.Tõrva	
	M.Tallo	
	P.Urmsalu	

Märkus: N2x T.Dubinko-P.Jamnes startisid väljaspool arvestust.

EESTI NOORTE, SEENIOR-B JA VETERANIDE LAHTISED MEISTRIVÕISTLUSED, PÄRNU, 3.-4. SEPTEMBER**PA 1x. 7 võistlejat.**

FA	1. S.Sonntak	7.25,40
	2. A.Mihhejev	7.32,90
	3. J.Mäestu	7.46,57
	4. V.Nazarov	8.01,21
	5. P.Kingo	8.19,59
	6. K.Kuuse	8.33,23
	7. V.Nuggis	9.19,00

PA2x. 5 paatkonda.

FA	1. P.Strikholm	7.00,58
	E.Laugasson	
	2. I.Šilin	7.14,69
	L.Prokofjev	
	3. V.Nuggis	7.32,76
	K.Kuuse	
	4. V.Aas	7.36,08
	I.Peterson	
	5. M.Kivisik	7.57,93
	A.Sallaste	

PA4x. 3 paatkonda.

FA	1. S.Sonntak	6.22,96
	P.Strikholm	
	E.Laugasson	
	I.Peterson	
	2. I.Šilin	6.31,16
	A.Šilin	
	A.Mihhejev	
	L.Prokofjev	
	3. V.Nuggis	7.05,49
	K.Kuuse	
	R.Kruger	
	J.Sirel	

PA2-. 2 paatkonda.

FA	1. K.Kruger	7.33,34
	J.Sirel	
	2. T.Tappo	7.49,27
	A.Artma	

PA4-. 2 paatkonda

FA	1. V.Nuggis	6.53,46
	K.Kuuse	
	R.Kruger	
	J.Sirel	
	2. T.Tappo	6.56,21
	A.Artma	
	U.Hallik	
	H.Antsmäe	

PB1x. 18 võistlejat.

FA	1. A.Šilin	7.49,10
	2. H.Antsmäe	8.05,93
	3. P.Skobelev	8.08,92
	4. D.Vassiljev	8.12,79
	5. A.Golovan	8.14,04
	6. T.Endrikson	8.17,58

FB	7. P.Purge	8.17,81
	8. K.Metsamärt	8.26,24
	9. S.Nahkor	8.33,78
	10. D.Pimenov	8.43,58
	11. A.Kuznetsov	8.49,45
	12. R.Oja	8.53,04

Eraldistardist:

	13. J.Vridolin	8.56,24
	14. I.Ilves	8.57,31
	15. A.Raja	9.01,15
	16. S.Tammik	9.08,04
	17. J.Kärp	9.50,25
	18. R.Press	9.56,97

PB4x. 3 paatkonda.

FA	1. A.Šilin	7.04,42
	D.Vassiljev	
	A.Golovan	
	J.Koroljov	
	2. H.Antsmäe	7.20,29
	U.Hallik	
	M.Kivisik	
	A.Raja	
	3. A.Zagodatšnoi	7.47,63
	R.Tšerjatkin	
	A.Kuznetsov	
	O.Frolov	

PC1x. 14 võistlejat.

FA	1. P.Skobelev	8.18,73
	2. I.Aija	8.32,69
	3. I.Lätt	8.34,71
	4. K.Tammik	8.53,95
	5. V.Mäe	9.00,47
	6. N.Stepanov	9.02,99
FB	7. A.Ludvig	8.58,70
	8. G.Kingo	9.08,01
	9. A.Toome	9.21,13
	10. A.Jurõsev	9.35,91
	11. E.Loite	9.49,68
	12. I.Niit	10.14,02
	Eraldistardist:	
	13. K.Mäe	9.56,95
	14. M.Üle	11.26,60

PC2x. 6 paatkonda.

FA	1. I.Aija	7.37,09
	I.Lätt	
	2. N.Stepanov	7.58,40
	J.Kurõljov	
	3. A.Toome	8.11,76
	V.Mäe	
	4. A.Ludvig	8.17,61
	A.Jurõsev	
	5. E.Loite	8.34,57
	I.Niit	
	6. T.Sits	8.40,33
	K.Tammik	

P8+. 3 paatkonda.

FA 1.	S.Sonntak	6.37,55
	E.Laugasson	
	I.Peterson	
	V.Aas	
	T.Endrikson	
	I.Aija	
	I.Lätt	
	P.Strikholm	
r:	A.Toome	
2.	I.Šilin	6.38,66
	A.Šilin	
	L.Prokofjev	
	A.Golovan	
	P.Skobelev	
	D.Vassiljev	
	V.Nazarov	
	A.Mihhejev	
r:	D.Pimenev	
3.	T.Tappo	6.52,16
	U.Hallik	
	H.Antsmäe	
	A.Artma	
	M.Kivisik	
	M.Kivisik	
	A.Sallaste	
	A.Raja	
r:	T.Kolla	

TA1x. 6 võistlejat.

FA 1.	K.Herm	8.20,68
2.	M.Tõrva	8.32,61
3.	A.Lutovinova	8.47,00
4.	K.Männiku	9.16,29
5.	J.Albri	9.29,20
6.	Õ.Linnu	9.47,97

TA2x. 3 paatkonda.

FA 1.	K.Herm	7.46,04
	M.Tõrva	
2.	K.Männiku	8.08,87
	T.Villsaar	
3.	J.Albri	8.17,62
	A.Lutovinova	

TA4x. 2 paatkonda.

FA 1.	K.Herm	7.36,43
	M.Tõrva	
	M.Pärnpuu	
	S.Sulg	
2.	H.Eliste	7.53,78
	R.Martinson	
	T.Villsaar	
	K.Männiku	

TB1x. 8 võistlejat.

FA 1.	K.Herm	8.21,97
2.	M.Tallo	8.52,56
3.	P.Urmsalu	9.02,44
4.	R.Martinson	9.07,69
5.	M.Uuk	9.23,09
6.	A.Abermann	9.30,95

Eraldistardist:

7.	P.Lohu	9.14,19
8.	E.Trump	9.20,03

TB2x. 3 paatkonda.

FA 1.	M.Tallo	8.17,06
	P.Urmsalu	
2.	P.Lohu	8.26,20
	S.Sulg	
3.	M.Nael	8.42,61
	A.Abermann	

TC1x. 8 võistlejat.

FA 1.	M.Pärnpuu	8.53,94
2.	R.Rattiste	9.09,44
3.	O.Toome	9.35,00
4.	T.Aavik	9.55,19
5.	K.Paldis	10.06,33
6.	K.Lepik	10.30,40
D1 4.	K.Kiling	10.11,40
D2 4.	K.Päästel	10.47,00

TC2x. 4 paatkonda.

FA 1.	M.Pärnpuu	8.49,94
	E.Rattiste	
2.	K.Paldis	9.29,44
	O.Toome	
3.	K.Lepik	9.32,79
	K.Kiling	
4.	M.Aas	10.48,82
	T.Pärg	

T8+. 2 paatkonda.

FA 1.	K.Herm	6.53,63
	M.Tõrva	
	M.Tallo	
	P.Urmsalu	
	P.Lohu	
	H.Blumenfeldt	
	M.Pärnpuu	
	E.Rattiste	
r:	S.Sulg	
2.	T.Aavik	7.15,55
	A.Abermann	
	E.Trump	
	M.Nael	
	H.Eliste	
	R.Martinson	
	T.Villsaar	
	K.Männiku	
r:	O.Toome	

M Sen-B 1x. 5 võistlejat.

FA 1.	M.Lelle	7.41,55
2.	T.Loorits	7.44,54
3.	K.Kross	7.45,59
4.	M.Jakovlev	8.06,03
5.	V.Perunov	ei start.

M Sen-B 2x. 3 paatkonda.

FA 1.	T.Loorits	7.10,61
	M.Lelle	
2.	A.Aruhein	7.29,18
	K.Kõrgessaar	
3.	D.Andrejev	7.33,81
	S.Zahharov	

N Sen-B 1x. 4 võistlejat.

FA 1.	M.Tõrva	8.35,56
2.	T.Kapten	8.47,46
3.	A.Lutovinova	8.54,92
4.	T.Tšetšetina	9.14,73

M vet 2-. 2 paatkonda.

FA 1.	A.Graumann	0.00,00
	T.Zoova	
2.	U.Hein	-0.01,53
	M.Klementsov	

N vet 1x. 2 võistlejat.

FA 1.	R.Palm	4.17,90
2.	I.Aija	4.24,71

EESTI KAHEKSAPAATIDE SÜGISREGATT JA EESTI LAHTISED MEISTRIVÕISTLUSED KAHEKSAPAATIDELE, TARTU, 1. OKTOOBER**M8+. 3 paatkonda.**

FA 1.	T.Vilpart	17.33,91
	J.Jaanson	
	P.Tasane	
	J.Paalo	
	T.Zoova	
	T.Virkus	
	L.Preimann	
	R.Lutoškin	
r:	H.Allik	
2.	J.Strikholm	17.35,55
	S.Sonntak	
	M.Lelle	
	T.Karotamm	
	E.Laugasson	
	T.Loorits	
	P.Strikholm	
	P.Vare	
r:	I.Aija	
3.	K.Reivelt	18.57,54
	K.Kõrgessaar	
	R.Veidenbaum	
	P.Tamm	
	A.Aruhein	
	A.Kink	
	M.Klementsov	
	P.Purge	
r:	A.Haller	

N8+. 3 paatkonda.

FA 1.	P.Jamnes	9.27,05
	M.Tõrva	
	K.Herm	
	T.Kapten	
	P.Urmsalu	
	P.Lohu	
	M.Pärnpuu	
	M.Tallo	
r:	S.Sulg	
2.	R.Martinson	9.52,91
	T.Villsaar	
	K.Männiku	
	H.Eliste	
	E.Trump	
	T.Aavik	
	A.Abermann	
	M.Nael	
r:	O.Toome	
3.	K.Pae	10.03,30
	A.Õmblus	
	T.Lilienthal	
	S.Sirkel	
	K.Veltbach	
	M.Aaremäe	
	H.Eliste	
	B.Strikholm	
r:	K.Kund	

SÕUDETEHNIKAST JA INVENTARIST

(Algus "Eesti Sõudjas" nr. 1 1994.a.)

IV Paadi ja varustuse reguleerimine.

4.4. Tulli kõrgus.

Nii paaris- kui üksikaerulistel paatidel mõõdetakse tulli kõrgust ühtemoodi.

Tulli kõrgus on vertikaalne vahemaa pingi madalamast punktist kuni tulli tööpinna alumise osani. Tulli kõrgust mõõdetakse puust mõõdulati abil, mis asetatakse paadi parrastele perpendikulaarselt paadi teljega. Mõõdetakse: allapoole — mõõdulati alumise serva vertikaalne kaugus pingi madalaimast punktist, ülespoole — mõõdulati alumise serva vertikaalne kaugus tulli tööpinna alumise osani.

Pingil valitud punkt peaks olema ühesugune igal paadil, millel kõrgust mõõdetakse. Nende kahe mõõdu summa ongi tulli kõrgus, mis tavaliselt on 16-18 cm.

Tulli kõrgust saab muuta kronsteini tõstmise teel või allapoole laskmisega paadi parda suhtes, samuti saab kõrgust muuta reguleerimise abil, mida saab tulli võllile asetada või sealt ära võtta.

4.5. Aeru krae asend aerul.

Nii paaris- kui ka üksikaeru jaotab kahte ossa aeru krae asukoht aerul. Neid osasid nimetatakse — aeru välisõlg ja siseõlg.

Krae asukohta saab muuta, keerates lahti poldid ja/või kruvid, mis fikseerivad krae aeru mansetil, ning liigutades kraed vastavalt vajadusele kas aeru laba või aeru käepideme suunas. Seejärel keeratakse kruvid ja/või poldid uues kohas taas kinni. Kuigi oluline on aeru välisõla pikkus, mõõdetakse tavaliselt ka kaugus aeru käepideme poolsest otsast aeru krae laba poolse servani, s.t. siseõla pikkus.

Siseõlg on paaris aerudel tavaliselt 85-89 cm ja üksikaerudel 110-118 cm, sõltuvalt aeru üldpikkusest. (Tabel B.)

4.6. Aeru kattenurk.

Aeru kattenurk — see on aeru kaldenurk kraadides paadi ahtri suunas tõmbe ajal.

Enne kattenurga reguleerimist tuleb paat asetada loodi nii piki- kui põiki-suunas.

Seejärel tuleb kontrollida võlli nurka. Võll peab asetsema vertikaalselt igas suunas: sisse- ja väljapoole (lateraalne nurk) ning ette- ja tahapoole (nn. "Ahtri" nurk).

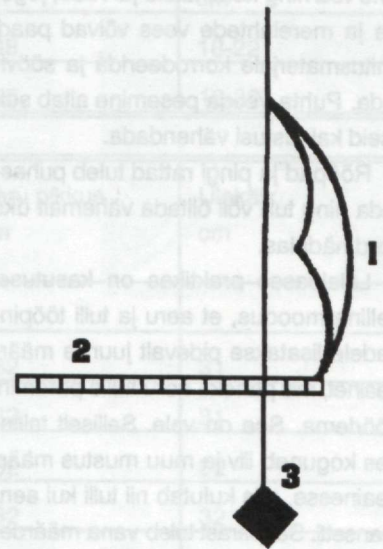
Kuigi võll võib olla kaldu üksnes väljapoole (seda ainult kogunud ja kõrge tasemega sõudjatel 1-2 kraadi), mitte kunagi aga sissepoole, eeldatakse, et lateraalne nurk oleks 0 kraadi. See asend kindlustab ühe ja sama kattenurga tõmbe algusest kuni lõpuni.

Kuna võlli "ahtri" nurk peab olema 0 kraadi, siis määratakse aeru kattenurk kahe nurga — aeru ja tulli tööpinna nurkade liitmise teel. Tavaliselt on tulli tööpinna nurk ahtri suunas 4 kraadi, aeru tööpinna nurk samas suunas 0-4 kraadi. Seega tuleb aeru kattenurk kokku 4-8 kraadi, sõltuvalt valitud aerudest.

Algajatele soovitatakse, et aeru kattenurk oleks ligikaudu 8 kraadi. Sõudetehnika omandamisel võib nurka vähendada. Nurga vähendamine oleneb ka paadiklassist ja tüübist.

Et mõõta aeru kattenurka, tuleb:

- 1) asetada aer tulli ja suruda tugevasti aeru tööpind vastu tulli tööpinda;
- 2) asetada aer perpendikulaarselt paadi teljega ning hoida võimalikult lähedaselt selle asendiga, kuidas aer on tõmbe ajal vees;
- 3) riputada nõõri otsas rippuv raskus aeru laba otsast 5 cm kaugusel aeru laba ülemiselt servalt alla;
- 4) mõõta aeru alumise serva ja raskust kandva nõõri vaheline horisontaalne kaugus;

Aeru kattenurga mõõtmine.
1 — aeru laba, 2 — mõõdulatt, 3 — nõõril rippuv raskus.

- 5) mõõta laba laius mõõtmise kohal (5cm laba otsast);
- 6) kahe eelneva mõõtmistulemuse abil (p.4. ja 5.) määratakse aeru kattenurk tabeli A abil.

Aeru vajaliku kattenurga võib saada lihtsa reguleerimisega: kas vahetada tulli tööpinna plaate, pöörates tulli ekstsentrilist sisu või liigutades alumist tugiplaati paaris aerudel. Tuleb jälgida, et võll ei liiguks reguleerimisel vertikaalsest asendist ära.

V Inventari hooldamise põhinõuded.

Inventari õige hooldamine on väga oluline, kuna see aitab pikendada inventari kasutamist.

Treeneri suhtumisest ja isiklikust eeskujust oleneb suures osas ka sportlaste suhtumine inventari hoidmisse. Juba algusest peale tuleb sportlastele selgitada inventari hooldamise vajadust ning seda tuleb ka pidevalt kogu hooaja jooksul meelde tuletada. Kokkuvõttes on hoolitsev suhtumine inventaris pa-rim ravim vältimaks õnnetusi.

5.1. Hooldamine.

Paat ja aerud tuleb pärast iga treeningut puhastada puhta veega. Soolane vesi ning kemikaalid järvede, jõgede ja merelahtede vees võivad paadi ehitusmaterjale korrodeerida ja söövitada. Puhta veega pesemine aitab selliseid kahjustusi vähendada.

Rööpad ja pingi rattad tuleb puhastada ning tulli võll õlitada vähemalt üks kord nädalas.

Laialdases praktikas on kasutusel selline moodus, et aeru ja tulli tööpindele lisatakse pidevalt juurde määrdeainet, mis paneks aeru tullis paremini pöörlema. See on vale. Sellisel talitades koguneb liiv ja muu mustus määrdeainesse, mis kulutab nii tulli kui aeru mansetti. Seepärast tuleb vana määrdeaine regulaarselt eemaldada ja uuega asendada.

Inventari profülaktilisel ülevaatusel tuleb hoolikalt kontrollida kõige sagedamini esinevate vigastuste võimalikke tekkekohti:

- 1) kulunud tulli;
- 2) kronsteini komponentide lahtitulek;
- 3) kinnituspoltide ja -mutrite lahtitulek;
- 4) aeru krae ja manseti kulumine ning halb kinnitus;
- 5) aeru liiga raske või liiga kerge pööramine tullis;
- 6) liialt kulunud rööpad;
- 7) liialt kulunud pingi rattad ja rataste võllid.

5.2. Lihntne remont.

Inventari kulumine on loomulik isegi

Tabel A. Aeru kattenurga määramine

Labalaaius cm	Kraadid 4	5	6	7	8
13 cm	9,1 mm	11,3 mm	13,6 mm	15,8 mm	18,2 mm
14 cm	9,8 mm	12,2 mm	14,6 mm	17,1 mm	19,6 mm
15 cm	10,5 mm	13,0 mm	15,7 mm	18,3 mm	21,0 mm
16 cm	11,2 mm	13,9 mm	16,8 mm	19,5 mm	22,4 mm
17 cm	11,9 mm	14,8 mm	17,8 mm	20,7 mm	23,7 mm
18 cm	12,6 mm	15,6 mm	18,8 mm	21,9 mm	25,0 mm
19 cm	13,3 mm	16,5 mm	19,9 mm	23,2 mm	26,5 mm
20 cm	14,0 mm	17,4 mm	20,9 mm	24,3 mm	28,0 mm

kõige parema hooldamise ja kontrollimise puhul. Tavaliselt juhtuvad inventari purunemised treeningute ajal vee peal. Seepärast peaks treeneril olema alati varuks tööriistade ja varuosade kastike, milles leiduksid tulli, võlli, mansetti, aeru krae, mutrid, poldid jms.

Kui õnnetus toimub treeningu käigus (kokkupõrge mingi ujuva esemega või teise paadiga), saab kahjustusi parandada niiõelda esmaabi korras.

Esiteks — korjata veest kokku kõik paadi tükid, et neid kasutada hilisemal parandamisel.

Teiseks — kui paadil ei ole tükke lahti, puhastada ja kuivatada vigastatud koha ümbrus.

Kolmandaks — kleepida vigastatud kohale veekindel lint. See vähendab puuosade kokkupuudet veega ja sellest juhtuda võivad halbu tagajärgi. Kui vigastus on suurem, tuleb minna kaldale ja võtta paat veest välja, et vältida paadi uppumist.

Pärast treeningut tuleb vigastatud koht ära parandada. Selleks tuleb kasutada paadiehitaja poolt soovitatavaid liimiseid, millega kaetakse vigastatud koht mõlemalt poolt ning surutakse kokku niikauaks kuni liim on ära kuivanud. Seejärel kaetakse vigastatud piirkond veekindla lakiga.

Põhimõtteliselt niisamasugune protseduur on vajalik ka puuaerude korral. Kõik kriimustused ja vigastused puhastatakse ja kaetakse lakiga.

Treener peab olema kursis põhiliste remondi protseduuridega, kuna tema

ülesandeks on hoolitseda paadi, aerude ja kogu inventari korrashoiu eest.

VI Paadi ja inventari seadistamise ning reguleerimise põhinõuded.

- 1) asetage paat vabalt ligipääsetavas töökohas kindlale alusele;
- 2) puhastage paat ja inventar;
- 3) kontrollige üle kõik paadi liikuvad osad;
- 4) kontrollige kõiki kronsteini kinnituspoltte;
- 5) kontrollige rööbaste kinnitust;
- 6) kui jalatoe nurk ja kõrgus on reguleeritavad, tehke vajalikud muutused;
- 7) seadke paika vahemaa võllist võllini või võllist paadi teljeni ja märkige see kas markeri või lindiga;
- 8) seadke paika vajalik tulli kõrgus;
- 9) seadke paika aeru välis- või siseõlg;
- 10) sättige paat loodi nii piki- kui ristisuunas;
- 11) asetage aer tulli ja hoidke seda tugevasti tullis perpendikulaarselt paadi pikiteljega. Hoidke aer vajalikul kõrgusel ja sättige aerulabale vajalik nurk;
- 12) kontrollige tulli kõrgust;
- 13) kontrollige tulli kinnitust;
- 14) kontrollige, et tulli pöörleks vabalt;
- 15) kontrollige kõiki kronsteini poltide ja mutrite kinnitusi;
- 16) asetanud paadi vette, kontrollige, et jalatoe asend kindlustaks tõmbe lõpul vajaliku kindla asendi.

Tabel B. Soovitavad mõõtmised üksik- ja paarisauerulistel paatidel klubi tasandil

Paarisauerulised paadid	Vahemaa tullist tullini cm	Välisõla pikkus cm	Siseõla pikkus cm	Aeru pikkus cm	Ülekäik cm
Mehed	158	212-210	86-88	298	18-22
Naised	156	211-209	85-87	296	18-22

Üksikaerulised paadid	Vahemaa võllist keskteljeni cm	Välisõla pikkus cm	Siseõla pikkus cm	Aeru pikkus cm	Ülekäik cm
Mehed					
2-	87	266	116	382	31
2+	88	265	117	382	31
4-	85	267	115	382	32
4+	86	266	116	382	32
8+	84	268	114	382	32
Naised					
2-	86	264	114	378	30
4-	84	265	113	378	31
4+	85	264	114	378	31
8+	83	266	112	378	31

FISA materjaal-tehnilise komisjoni esimehe Klaus Filteri järgi.

UUGU-ÄRBÄRT PAJATAB...

Uugu-Ärbärt, mõlatamise asjatundja

Mina, Uugu-Ärbärt ja minu kolm naabrimehest sõpra, kolm Jaani, tervitame sind, Eestimaa tublit mõlatajat, Silgu-Mulgi-Maa pealinnast ja soovime sulle edu uuel mõlatamise hooajal.

Sinivärvilise puukoera aasta on sedakorda ümber saanud. Puukoera aastajooks viis meid kõiki kolmesaja kuuekümneme viie sammu võrra ligemale Atlanta Olümpose mängudele. Kas sina, armas mõlasõber, ka mõikad, et see õhutab meid kõiki mõla pinnimisel kangelaste ja kuulsamate tegude kordasaatmisele.

Koera aasta numbris ma kirjutasin sellest, kuidas meie, neli vanameest, seadime eneste ette põhjusmõttelise sihtmärgi — osa võtmise Atlanta Olümpose mõlatamise regatist ja kuidas meie selle nimel kõiksugusi organisatsioonilisi ning tehnikalis-taktikalisi plaanisid koos oma mänedžeri Rikarduliinuga kokku sättisime.

Meie kolmeseks saanud mänedžer Rikarduliinu poolt meile etteseadud juhtnööride elluviimisel saavutasime koera-aasta lõpuks

erakorraliselt silmapaistvaid tulemusi mõlatamise kunsti selgeksõppimisel, kärbuvate künnapuude tugevdamisel, kopsu mahtuva õhumassi hulga suurendamisel.

Kuid seesinatseks päevaks, kus mina seda lugu meie ajakirja tarbeks ja sinu lugemise rõõmuks, armas mõlatamise sõber, paberile sirgeldan, on meie vanameeste pääsemine Atlanta Olümpose mängude mõlatamise regati lähtejutile rivisse seatavate paatide nimiskirja katastroofiliselt suure küsimuse märgi all. See tähendab seda, et kogu meie kenakesti kokku seatud sihtmärgi kättevõitmise kava ning kõik sihtmärgi kättevõitmiseks korraldatud vajapäralised tingimused on nurja minemas, et sellesamas kirjareas mitte otsekoheliselt ja ausameeliliselt välja ütelda: nurja läinud!

See, meie vanameeste kaljukindel arusaamine — meie poolt ettevõetud ettevõtmise kordaminemises — langes kolinal kokku pärast seda õnnetumat päeva, kui minul tekkis tarvidus reisida Tallinna. On selles suures linnas üks niisugune uulits, mis kannab Pasternaki nime. Ei, ära sina mõlasõber, arva, et tolle Borissi nimeline, kes senise ajani redutas samas riigis, kus tuleval aastal korraldatakse Atlanta Olümpose mängud ja kes nüüd, niipea, kui ta oma piisoninahksete jalavarjude tallad Matjuška Russia maa-

kamarale sammude seadmiseks maha toetas, nõudis kohe tollesama omanimelise uulitsa asfaldi all asuva maapinna tagasivõtmist Matjuška-Imperialissimuse voli ja valitsemise alla. See Pasternaki uulits, millisest mina selles kirjatükis kõnelen, on hoopis selle punavärvilise piirivalvuri Mihhaili nimeline, kes oleks selsamasel, minu Tallinnas olemise päeval mulle, — just kui seadusevastaliselt võõrale maapinnale, selleks vajaminevat lubatähte mitteomavale, see tähendab — kahtlust äratavale isikule, — nagu konevalangu keset rindkere tulistanud.

Maandusin oma keha täielises pikkuses selle võõramaalasest mehe nime kandva uulitsa läikivale asfaldile täielise ristioleku asendisse maakera raskusejõu suunaga.

Käis üks hirmus kõmakas, nagu oleks just samal ajal mõni jahimeeste venaskond oma kaheraudsest kogupaugu pilvedesse pörutanud ja... iseene jalgadele ma sedakorda enam püsti ei tõusnud.

Mõni tund hiljem Tallinna linnas ülearulisteks tunnistatud ja selle tõttu laiali puistatud Seppo-kliiniku konditohtrid, kes minu kokkulappimiseks kasutasid Keskhaigla kolmandamat korrust ajutise varjupaigana, kinnitasid minule, et minu parema poolse poordi käe õlavarre luu ja jala hüppa-

mise liiges on puhta puruks põrunud. Nii oligi!

Jõulupühadeks lasti mind kliinikust koju kalli kaasa Mareta-Robertiina järelevalvamise ja ärahooldamise alla, kusjuures meie mänedžer Rikarduliinu käis iga poole tunni tagant kontrollimas, et kas tema Uuguvana käsi ja jalg on juba niivõrd ära paranenud, et võiks juba treeningute juurde asuda.

Jõuluõhtul tulid kõik Jaanid oma teiste pooltega mind üle takseerima. Istusime meie suurtoas, pühaku pidulikkusega jooma- ja söögikraamiga üleni kaetud laua ümber. Minul kipsjalga laest rippuva elektrilambi armatuuri külge nõõripidi üles riputatud ja raudpoldiga kokkukruvitud käsi kenakesti silmusega kaelakõõluste külge kinnitatud.

Meil neljal koos mänedžeriga oli meeleolu hapuvõitu. Teadagi, mispärast! Seda enam kädistasid-vadistasid rõõmsatujuliselt meie teised pooled, kes üliisuure õhinaga pidasid plaani, kuidas meid vanamehi nüüd, kus meie treenimise kavadesse ettenähtud ajaühikud teatavatel asjaoludel priiks jäävad, meile mitmesuguseid kodusi majapidamise töid kaela määrida.

Kõiksuguste asjaolude igaküljelist läbiarutamist ja põhjalist ärakaalumist, tegime meie, vanamehed, üheainsama järelduse: et meie peame ülesse ütleva oma

Atlanta Olümpose mängude paadisõidu võistlemisel osavõtmisest, sest minu, kui eesmise mõlataja luude-liikmete kokkukasvamiseks kuuluv ajaühik tekitab meie järjepidevasse treenimise protsessi sisse niisuguse põhjatuma augu, mida ei ole võimalik isegi mitte mingisuguste imejookide ja jõupulbrite sisemise tarvitamise

teel täis ajada ning tegemata jäänud treenimise tööd tasa teha.

Et meie nõdravõitu lihaksed ei saa enam otselist sportlast kasu tuua Eestimaa mõlatamise ülemaailmalise aupaiste missiooni, otsustasime meie oma neljas peanupus peidus olevad mõistuseraasukesed, pikaajaliselt kokkukorjatud tarkuseivake-

sed ja kõik elutee jooksul omaks saanud teadmised tuua isamaalise ürituse altarile, selle nimel, et Eesti isamaaline mõla sport Roti-aasta olümpose mängudel Ameerikamaa Atlanta nime kandvas linnas tooks meie väikesele vabariigile aupaisetet ja kuulsuse sära!

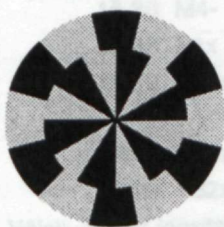
Selle nimel peame aga kättejäõdnud siniseks vöö-

batud metsseaaasta üle elama suuri sigadusi korraldamata!

Niisuguse sooviga ma lõpetan oma seekordse pajatuse Eesti mõlasporti ühesaja kahekümnendama juubeliaasta hakatusel.

ESTI KARIKAVÕISTLUSED

Ag: 27. mai
 Koht: Pärnu, Pärnu Jäähall
 Programm: 14.00 M2x
 01.41 -2M
 02.41 -2M
 03.41 -2M
 04.41 -2M
 05.41 -2M

E E S T I
LOTO

EESTI SÕUDMINE 1995

1995. AASTA SÕUDEVÕISTLUSTE KALENDER

Aprill	29.-30.	Tartu	EST	Emajõe KV
	29.-30.	Poznan	POL	Rahvusvaheline regatt
Mai	06.-07.	Cologne	GER	Kölni rahvusvaheline eliidiregatt
	06.-07.	Gent	BEL	Rahvusvahelised Belgia MV
	06.-07.	Piediluco	ITA	Paolo d'Aloja memoriaalvõistlused
	06.-07.	Szeged	HUN	Rahvusvaheline Szegedi regatt
	13.-14.	München	GER	Rahvusvaheline juunioride regatt
	13.-14.	Mannheim	GER	Rahvusvaheline Oberrheini regatt
	20.-21.	Essen	GER	Rahvusvaheline Hügelregatt
	27.	Pärnu	EST	Eesti KV
	27.-28.	Cologne	GER	Rahvusvaheline Kölni juunioride regatt
	28.	Pärnu	EST	B.Löhmuse ja E.Seileri VIII mälestusvõistlused
Juuni	03.-04.	Ratzeburg	GER	Rahvusvaheline regatt
	03.-04.	Hazewinkel	BEL	Hazewinkeli Loto-regatt, MK etapp
	10.-11.	Hamburg	GER	Rahvusvaheline juunioride regatt
	10.-11.	Moskva	RUS	Suur Moskva regatt
	17.-18.	Pariis	FRA	Rahvusvahelised Prantsusmaa MV, MK etapp
	23.-25.	Amsterdam	NED	Hollandi rahvusvaheline regatt
	23.-25.	Lake Lanier	USA	Rahvusvahelised eelolümpia katsevõistlused
	24.-25.	Trakai	LTU	"Merevaigust aeru" regatt
	25.	Aarungen	NOR	"Scandinavian Open"
	28.-			
Juuli	-02.	Henley	GBR	Henley Kuninglik regatt, MK etapp
	07.-09.	Luzern	SUI	Rahvusvaheline Luzern-Rotsee regatt - FISA Swiss Open, MK etapp
	22.-23.	Groningen	NED	Rahvuste KV (seenior-B)
August	28.-29.	Pärnu	EST	Eesti lahtised MV
	02.-05.	Poznan	POL	Juunioride MM
	12.-13.	Pärnu	EST	Eesti noorte, Sen-B ja veteranide lahtised MV
September	20.-27.	Tampere	FIN	Maailmameistrivõistlused
	02.-03.	Pärnu	EST	Pärnu Suure Auhinna võistlused
	08.-10.	Bled	SLO	22. Masters Regatta
Oktoober	01.	St. Peterburg	RUS	St. Peterburgi maraton
	07.	Tartu	EST	Eesti kaheksapaatide regatt
	07.-08.	Klaipeda	LTU	Rahvusvaheline "Dane" regatt
	14.-15.	Tartu	EST	Eesti väikeste paatide regatt
	28.	Bern	SUI	Armada KV
Detsember	15.-25.	Kairo	EGY	Niluse sõuderegatt

EESTI 1995. AASTA SÕUDEVÕISTLUSTE JUHENDID

EMAJÕE KARIKAVÕISTLUSED

Aeg: 29.-30. aprill.
Koht: Tartu, Emajõgi, Tartu Ülikooli Sõudebaas.
Distants: 29. aprillil — 4000 m, 30. aprillil — 2000 m eraldistardist üheminutiliste intervallidega.
Programm: 29. aprillil kell 14.00. Mehed 2x, 2-, 1x. Naised 2x, 1x.
30. aprillil kell 11.00. Mehed 2x, 2-, 1x. Naised 2x, 1x.
Mandaat: 29. aprillil võistluspaigas kell 13.00-15.00.
Vastuvõtt: Majutamis- ja toitlustamiskulud kannavad osavõtavad võistkonnad (organisatsioonid, klubid).
Võistluste iseloom: Võistlused on võistkondlikud. Neist võtavad osa klubide ja kohalike organisatsioonide võistkonnad. Paatkondade koosseisude moodustamine on vaba.
Osavõtumaks: 20 EEK iga võistleja kohta.
Paremusjärjestus: Paatkondade paremusjärjestus selgitatakse kahe distantsi aegade liitmise teel.

Võrdse resultaadi puhul on määravaks tulemus 2000 m distantsil. Võistkondliku paremusjärjestuse selgitamisel arvestatakse suuremat punktide kogusummat. Punkte arvestatakse kõikidele: I koht - 7 punkti, II - 5, III - 4, IV - 3, V - 2 ja VI - 1 punkt paatkonna iga liikme kohta. Võrdse punktisumma korral on määravaks I kohtade arv.

Autasustamine: Võitjat võistkonda autasustatakse ESL-i "Emajõe karikaga", I, II ja III kohale tulnud võistkondi ja paatkondade liikmeid diplomitega. Esikohale tulnud paatkondade liikmeid autasustatakse eriauhindadega.
Lisatingimused: Võistlused korraldab sõudeklubi "Aht" lepingulises vahekorras Eesti Sõudeliiduga ja ESL-i žüriiga.

EESTI KARIKAVÕISTLUSED

Aeg: 27. mai
Koht: Pärnu, Pärnu jõgi, sõudeklubi "Pärnu" sõudebaas.
Programm: 14.00 M2x
14.10 M2-
14.20 N2x
14.30 PA2x
14.50 TA2x
15.00 PB1x
15.10 TB1x
15.20 M1x
15.30 M4-
15.40 N1x
15.50 PA1x
16.00 TA 1x
16.10 PB2x
16.20 TB2x
Võistlusrajad loositakse Eesti Sõudeliidus 22. mail kell 16.00. Eelsõidud toimuvad vajaduse korral kell 12.00.
Võistlejatele teatatakse radade loosimise tulemused 23. mail hiljemalt kell 14.00.
Vastuvõtt: Majutamis-, toitlustamise- ja lähetuskulud kannavad osavõtavad võistkonnad (organisatsioonid, klubid).
Osavõtumaks: Täiskasvanutele 20 EEK ja noortele 10 EEK.

Võistluste iseloom: Võistlused on võistkondlikud, neist võtavad osa klubide ja kohalike organisatsioonide võistkonnad. Paatkondade koosseisude moodustamine on vaba.
Paremusjärjestus: Võistkondliku paremusjärjestuse selgitamisel arvestatakse suuremat punktisummat. Punkte arvestatakse kõikidele: I koht - 7 punkti, II - 5, III - 4, IV - 3, V - 2 ja VI - 1 punkt iga paatkonna iga liikme kohta. Võrdse punktisumma korral on määravaks I kohtade arv.

Autasustamine: Võitjat võistkonda autasustatakse ESL-i 1995.a. "Eesti karikaga", I, II ja III kohale tulnud võistkondi ja paatkondade liikmeid diplomitega ning esikohale tulnud paatkondade liikmeid Eesti Sõudeliidu 1995.a. Eesti karikavõitja karikaga.

Lisatingimused: Võistlused korraldab sõudeklubi "Pärnu" lepingulises vahekorras Eesti Sõudeliiduga ja ESL-i žüriiga. Noored võivad võistelda vastavalt valikule maksimaalselt kahel distantsil päevas.

BERNHARD LÖHMUSE JA ERICH SEILERI VIII MÄLESTUSVÕISTLUSED

Eesmärk: Sõudespordi populariseerimine. Meie hulgast lahkunud endiste sõudjate Bernhard Lõhmuse ja Erich Seileri mälestuse jäädvustamine.

Aeg ja koht: Võistlused toimuvad Pärnus 28. mail 1995.a. Sekretariaat töötab sõudeklubis "Pärnu", Tööstuse 27, 27. mail kell 17.00 - 18.30.

Osavõtjad: Osaleda võivad kõik sõudesportlased Eestist ja teistest riikidest.

Programm: Mehed: 1x, 2x, 4-. Naised: 1x, 2x. Poisid: 1x, 2x, 4-.

Tüdrukud: 1x, 2x.

28. mail kell 9.00 toimuvad võistlused 2000 m distantsil.

Eelsõidud peetakse ühisstardist paadiklasside kaupa. Finaali pääseb iga eelsõidu võitja. Ülejäänud finaalikohad (6) komplekteeritakse eelsõitudes parimaid aegu näidanud paatkondadest, sõltumata nende kohast eelsõidus. Finaalis stardib igas paadiklassis kuus paatkonda.

28. mail kell 14.00 toimuvad võistlused 3000 m distantsil.

Finaalsõidud peetakse "Gunderseni" meetodil, vastavalt eelsõidus saavutatud ajale.

Autasustamine: Vanuseklasside võitjaid igas paadiklassis autasustatakse mälestusvõistluste medali, vimpli ja diplomiga. Esikohale tulnud sportlasi autasustatakse eriauhindadega. Pärnu Linna Spordiamet koostöös žüriiga võib autasustamiskorras (vastavalt osavõtjate arvule ja tulemusele) teha muudatusi.

Juhtimine: Võistlused organiseerib Pärnu Linnavalituse Spordiamet, otseseks läbiviijaks on ESL-i žürii.

Majandamine: Võistluste organiseerimisega seotud kulud kannab Pärnu Linnavalituse Spordiamet. Sportlaste lähetusega seotud kulud kannab lähetav organisatsioon, klubi.

EESTI LAHTISED MEISTRIVÕISTLUSED

Aeg: 28.-29. juuli.

Koht: Pärnu, Pärnu jõgi, sõudeklubi "Pärnu" sõudebaas.

Distants: 2000 m.

Programm: 28. juulil: 17.00 M1x kk

17.15 N1x

17.30 M2x

17.45 N4x

18.00 M2-

18.45 M8+

29. juulil: 12.00 M1x

12.15 N2x

12.30 M4-

12.45 N4-

13.00 M4x

13.45 N8+

Võistlusrajad loositakse Eesti Sõudeliidus 24. juulil kell 16.00.

Eelsõidud toimuvad vajaduse korral 28. juulil kell 15.00 ja 29. juulil kell 10.00.

Mandaat: Toimub võistluspaigas 28. juulil kell 14.00-16.00.

Vastuvõtt: Majutamise- ja toitlustamiskulud kannavad osavõtavad võistkonnad (organisatsioonid).

Osavõtumaks: 20 EEK igas paadiklassis võistlemise korra eest.

Vahetult võistluspaigas täiendavalt juurderegistreeritud sportlase osavõtumaks on 40 EEK (antud paadiklassis vabade stardikohtade olemasolu korral).

Võistluste iseloom: Võistlused on individuaalsed. Võistlustel lubatakse startida erinevate klubide, organisatsioonide ja riikide sportlastest koostatud koondpaatkondadel. Kergekaalu ühepaatidel võivad võistelda ainult Sen-A ja Sen-B vanuseklassi võistlejad.

Autasustamine I; II ja III kohale tulnud paatkondade liikmeid autasustatakse Eesti meistrivõistluste kuld-, hõbe- ja pronksmedaliga ning vastava koha diplomiga.

EESTI NOORTE, SEN-B JA VETERANIDE LAHTISED MEISTRIVÕISTLUSED

Aeg: 12.-13. august.

Koht: Pärnu, Pärnu jõgi, sõudeklubi "Pärnu" sõudebaas.

Distsants: 2000 m.

Programm:	12. augustil	17.00	PB1x
		17.10	VETM2-
		17.20	TA1x
		17.30	PA2x
		17.4	PA2-
		17.50	TA4x
		18.0	PA1x
		18.10	VetM2x
		18.20	TB2x
		18.30	PC2x
		18.40	TC1x
		18.50	Sen-BM2x
		19.00	T8+
		19.10	PB2x
	13.augustil	12.00	PA4-
		12.10	TA2x
		12.20	PA4x
		12.30	VetM1x
		12.40	TB1x
		12.50	VetN2x
		13.00	PB4x
		13.10	PC1x
		13.20	TC2x
		13.30	Sen-BM1x
		13.40	Sen-BN1x
		13.50	P8+

Eelsõidud toimuvad vastavalt vajadusele mõlemal päeval kaks tundi enne finaalvõistluste algust intervalliga 5 minutit.

Võistlusrajad loositakse Eesti sõudeliidus 7. augustil kell 16.00.

Mandaat: Toimub võistluspaigas 12. augustil kell 14.00-16.00.

Vastuvõtt: Majutamise- ja toitlustamiskulud kannavad osavõtjad võistkonnad (organisatsioonid) või võistlejad ise.

Osavõtumaks:

Veteranidel ja Sen-B 20 EEK, noortel 10 EEK igas paadiklassis võistlemise korra eest. Vahetult võistluspaigas täiendavalt juurderegistreeritud sportlase osavõtumaks on kahekordne (antud paadiklassis vabade stardikohtade olemasolu korral).

Võistluste iseloom:

Võistlused on individuaalsed. Paatkonnad võivad koosneda ainult ühe klubi, organisatsiooni või riigi (välisriigid) sportlastest.

Autasustamine:

I, II, ja III kohale tulnud paatkondade liikmeid autasustatakse vastava vanuseklassi meistri- võistluste kuld-, hõbe- ja pronksmedaliga ning vastava koha diplomiga.

Lisatingimused:

Noored võivad võistelda kahes paadiklassis päevas pluss kaheksapaat.

EESTI KAHEKSAPAATIDE SÜGISREGATT

Aeg: 7. oktoober

Koht: Tartu, Emajõgi, Tartu Ülikooli sõudebaas.

Distsants: Meestel 5600 m; naistel, mees- ja naisveteranidel 3800 m.

Programm: Võistlused peetakse kaheksapaatidel, eraldistandardist üheminutilise intervalliga.

Stardiaeg: Meestel kell 14.00; naistel, mees- ja naisveteranidel kell 15.30. Finiši asukoht Tartu Ülikooli sõudebaasi ees.

Mandaat: Toimub võistluspaigas kell 12.00 - 13.00. Loosimine toimub kell 13.00.

Vastuvõtt: Majutamise-, toitlustamise- ja lähetuskulud kannavad osavõtjad võistkonnad (organisatsioonid).

Osavõtumaks: 20 EEK iga võistleja kohta.

Võistluste iseloom:

Võistlused on individuaalsed. Paatkondade komplekteerimine on vaba.

Autasustamine:

Kõikides vanuseastmetes esikohale tulnud paatkondade liikmeid autasustatakse mälestuslindi ja diplomiga, II ja III kohale tulnud autasustatakse diplomitega.

EESTI VÄIKESTE PAATIDE REGATT

Aeg: 14.-15. oktoober.

Koht: Tartu, Emajõgi, Tartu Ülikooli sõudebaas.

Programm: 14. oktoobril kell 15.00 meesvõistlejad 2-

1x 5600 m, naisvõistlejad 1x 5600 m.

15. oktoobril kell 11.00 meesvõistlejad 2-, 1x

2000 m, naisvõistlejad 1x 2000 m.

Mandaat: Toimub võistluspaigas 14. oktoobril kell 13.00 - 15.00.

Vastuvõtt: Majutamise-, toitlustamise- ja lähetuskulud kannavad võistkonnad (organisatsioonid, klubid) või võistlejad ise.

Osavõtumaks: 20 EEK iga võistleja kohta.

Paremusjärjestus: Paatkondade paremusjärjestus selgita-

takse kahe distantsi aegade summeerimise teel. Võrdse aja korral on määrav 5600 m distants.

Autasustamine: I, II ja III kohale tulnud paatkondi autasustatakse diplomiga ja hinnaliste eriauhindadega.

Lisatingimused: Võistlused viib läbi sõudeklubi "Aht" lepingulises vahekorras Eesti Sõudeliiduga. Võistlused on Eesti Sõudekoondise kandidaatide valikvõistlused 1996.a. olümpiamängudeks ja juunioride MM-võistlusteks.

ÜLDSÄTTED

Kõikideks võistlusteks eelregistreerimine koos nimelise paatkondade koosseisudega (loetaval vormikohasel kujul kirjalikult või faxiga) tuleb esitada Eesti Sõudeliitu võistlustele eelneva nädala esmaspäevaks (5 päeva enne) võistlusradade loosimiseks. Stardiprotokoll väljastatakse järgmisel päeval.

Võistkonnad, klubid, organisatsioonid ja üksikisikud, kes on huvitatud majutuskohtade organiseerimisest, peavad võtma otseühenduse klubi või organisatsiooniga, kus võistlused toimuvad või Eesti Sõudeliiduga vähemalt 20 päeva enne võistluste algust. Majutuskohtade broneerimiseks tuleb esitada garantii kiri.

Võistlustest osavõtva klubi või organisatsiooni esindajal palume esitada juhendis märgitud mandaadi ajal ja kohal võistluste žüriile vormikohase registreerimislehe ja trükitähtedega täidetud paatkonna koosseisu kaardi. Registreerimislehel peavad olema järgmised andmed:

- võistleja perekonna- ja eesnimi;

- arsti allkiri ja pitsere võistleja lubamisest antud võistlustele (iga võistleja kohta eraldi);

- võistleja allkiri ujumisoskuse kohta;

- lähetava sõudeklubi või organisatsiooni juhataja või direktori allkiri ja pitsere.

Tuletame meelde, et paatkonnad peavad olema ühtses võistlusvormis ja aerulabad värvitud klubile kinnitatud aerulabade värvidega.

Kõik eeltoodud üldjuhendis ja võistluste juhendites määratlemata jäänud küsimused lahendatakse võistluspaigas Eesti Sõudeliidu, ESL-i žürii ja asjasthuvitatute vahel või eelnevalt võistluste ettevalmistamise käigus ESL-i peasekretäri vahendusel kirja teel või suusõnalisel kokkuleppel, mille kohta vormistatakse vastavasisuline kirjalik esildis.

KRITEERIUMID 1995. AASTA MM-VÕISTLUSTELE PÄÄSEMISEKS

TÄISKASVANUD:

1. Osalemine ESL-i ÜKE katsetel.
2. Osalemine ESL-i treenerite nõukogu ja juhatuse poolt määratud katsevõistlustel.
3. Paatkond peab saavutama Prantsusmaa meistrivõistlustel ja Luzerni regatil vähemalt 12. koha.
4. Ühepaadil peab tulema 12 tugevama hulka kas Hazenwinkeli, Pariisi, Henley või Luzerni võistlustel.
5. Teistel rahvusvahelistel regattidel (Kölni, Esseni, Moskva jne. võistlustel) peab paatkond saavutama koha esimese kuue hulgas. Antud paadiklassis peab osalema vähemalt 12 paatkonda ja 2 neist peavad olema 1994.a. MM-i

kümne tugevama hulgas.

6. Paatkond peab olema oma paadiklassis Eesti 1995.a. meister.
7. Eesti koondvõistkonna lõpliku koosseisu kinnitab ESL-i juhatuse treenerite nõukogu ettepanekul.
8. Eespool loetletud (punktid 1-6) kriteeriume mittetäitnud, kuid vajalikku potentsiaali ja perspektiivi omavatel paatkondadel on õigus, vastavalt treenerite nõukogu ettepanekule, osaleda MM-võistlustel sõudeklubi või sponsori (klubi) finantseerimisel.

Koondise kandidaatideks kinnitati: Jüri Jaanson, Roman Lutoškin, Priit Tasane ja Piret Jamnes.

JUUNIORID:

1. Osalemine ESL-i ÜKE katsetel.
2. Osalemine ESL-i treenerite nõukogu poolt määratud katsevõistlustel.
3. Esimeseks kontrollvõistluseks on Emajõe karikavõistlused (29.-30. aprillil), kus paarisaerupaadi kandidaadid võistlevad ühepaadil ning üksikaerupaadi kandidaadid võistlevad üksikaerulisel kahepaadil.

Teiseks kontrollvõistluseks on Eesti karikavõistlused (27. mail) sellel põhipaadil, millel kavatakse osaleda juunioride MM-il.

27. mai võistlustel lubatakse osaleda kombineeritud paatkonnal, kui ESL-i treenerite nõukogu või peatreener on vastava soovitusel eelnevalt esitanud.

4. Lõpliku otsuse tegemiseks peab paatkond osalema vähemalt ühel rahvusvahelisel regatil, soovitatavalt Leedus või Lätis.
5. Eesti koondvõistkonna lõpliku koosseisu kinnitab ESL-i juhatus treenerite nõukogu ettepanekul vähemalt üks kuu enne juunioride MM-i.
6. Nn. "kaotusprotsendi mudelit" võib kasutada ainult äärmisel juhul, milleks tuleb eelnevalt vastava mudeli arvutussüsteemis kokku leppida.

Koondise kandidaatideks kinnitati: Katrin Herm, Moonika Tõrva, Anton Mihhejev ja Andrei Šilin.

MÕNE LAUSEGA

RAHVUSVAHELISES OLÜMPIAKOMITEES

Aasta 1994 oli rahvusvahelise olümpialiikumise 100. aasta ja ÜRO poolt kuulutatud rahvusvaheliseks spordi ja olümpia-ideaalide aastaks.

29. augustist — 3. septembrini Pariisis toimunud XII Olümpiakongressil "Olümpismi sajandikongressil, ühtsuse kong-

ressil" — palus saksa ajakiri "Sport Intern" 50 tunnustatud spordispetsialistil ja olümpiaasjatundjal nimetada 16 spordiala, mida nad sooviksid näha eelisesjärjekorras olümpiamängude kavas.

Eelistus oli selline:

1. kergejõustik	50	17. laskmine	25
võimlemine	50	tõstmine	25
ujumine	50	19. ratsutamine	24
4. korvpall	49	20. maahoki	21
5. sõudmine	48	22. vehklemine	18
6. jalgrattasõit	47	23. triatlon	13
7. võrkpall	46	24. moodne viievõistlus	9
8. jalgpall	34	taekwondo	9
maadlus	34	26. vibulaskmine	8
purjetamine	34	27. golf	5
11. sulgpall	32	28. pesapall	3
poks	32	29. karate	2
13. aerutamine	29	30. rullisuhoki	1
14. tennis	28	ragbi	1
15. käsipall	26	softball	1
džuudo	26		

Näeme, et sõudmine võib ennast olümpiaperes küllalt kindlalt tunda.

RAHVUSVAHELISES SÕUDEFÖDERATSIOONIS

Lõplikult kinnitati Atlanta Olümpiamängude programm.

FISA korralisel kongressil 10. septembril 1994.a. Indianapolisis võeti FISA liikmeteks vastu Tonga (TGA), Aserbaidžaan (AZE), Iraak (IRQ) ja Elevandiluurannik (CIV). Praeguseks on liikmeid kokku 94.

Juri Pimenov sai 1994.a. Thomas kelleri medali, mis antakse pikaajalise eduka karjääriga silmapaistvatele sportlastele, kes on äsja loobunud suurest sõudmisest. Enne Pimenovi on nimetatud medali saandu Alf Hansen (NOR) ja Thomas Greiner (GER).

FISA põhieesmärgid ja motod:

1. Geograafia laiendamine (Arenguprogramm).
2. Sõudmine kui parim organismi arendaja dopinguvaba (puhas) spordiala.

3. Sõudmine ja keskkond (keskkonnasäästlikkus).

Geograafiat laiendada on aidanud ka Sõudeklubi "Pärnu" ja Pärnu Sõudekeskus "Kalev", kes saatsid Aafrikasse kolm kasutusel olnud paati.

FISA korraldas endistele NSVL vabariikide föderatsioonidele kaks seminari: paadimeistrite seminar 13.-16. oktoobril Jürmalas, treenerite seminar 25.-27. novembril Minskis.

Saksa ajakirja "Sport Intern" küsitlusel tunnustati "Aasta meheks" maailma spordijuhtide seast FISA — Austraalia ja Okeania kontinendi esindaja John Coast.

Aasta farmeriks Zimbabwes tunnustati endine liri sõudetreener Jan Hunter, kellel on farmis 1500 veist, 500 lammast, 2500 krokodilli ja 6 jaanalindu.

EESTI OLÜMPIAKOMITEES

EOK viitsepresidendi Tiit Nuudi eestvedamisel käivitus sponsorprogramm Atlanta'96.

Lituvad firmad jagunevad alljärgnevalt: peasponsor, kuld-sponsor, hõbesponsor, pronksponsor, sponsor.

EOK Täitevkomitee istungi ajaks 11. novembril 1994.a. oli projektiga liitunud üle 30 kuldspetsori (minimaalne toetussumma 300 000 EEK). Peasponsor veel puudus.

Samal istungil otsustati 1995.a. määrata toetused järg-

mistele sõudjatele:

A kategooria Jüri Jaanson	120 000 EEK
B kategooria Roman Lutoškin	60 000 EEK
B kategooria Priit Tasane	60 000 EEK

Kui Lutoškin ja Tasane täidavad hooaja jooksul A kategooria sportlastele esitatud nõuded, saavad nad toetust juurde — 1995. aasta jooksul mõlemad 60 000 EEK.

EESTI SPORDIAMETIS

Koos juhtivate spetsialistide, organisatsioonide ja maakondade esindajatega töötati välja kriteeriumid spordialade lii-

tude reastamiseks. Arvesse võeti traditsioone, sportlikke saavutusi, massilisust, kaadrit, spordikoole jne.

Alaliidud reastusid järgmiselt:

I grupp	II grupp	III grupp
1. Kergejõustikuliit 25	13. Laskesuusatamise Föderatsioon 18	23. Allveespordi Liit 14
2. Korvpalliliit 25	14. Jalgpalliliit 18	24. Ratsaspordi Liit 14
3. Ujumisliit 24	15. Käsipalliliit 17	25. Maleliit 13
4. Suusaliit 23	16. Võimlemise Assotsiatsioon 17	26. Autospordi Liit 13
5. Võrkpalli Föderatsioon 23	17. Jäähoki Föderatsioon 17	27. Poksiliit 12
6. Jalgratturite Liit 22	18. Lauatenniseliit 17	28. Vibuliit 12
7. Laskurliit 21	19. Aerutamisföderatsioon 16	29. Motospordi Föderatsioon 12
8. Maadlusliit 20	20. Orienteerumisliit 16	30. Sulgpalli Föderatsioon 12
9. Vehklemisliit 19	21. Tenniseliit 15	31. Uisuliit 12
10. Jahtklubide Liit 19	22. Moodsa Viievõistluse Liit 15	
11. Džuudoliit 19		
12. Sõudeliit 19		

Märkus: Vähem kui 12 punkti saanud ametlikult registreeritud spordialad (29 spordiala) ei ole kantud tabelisse. Eeltoodud tabel võeti aluseks spordialade liitudele 1995. aastal riiklike toetussummade eraldamiseks. Keskmised koefitsiendid gruppide vahel olid esimeses — 1,0; teises - 0,4 ja kolmandas - 0,2.

EESTI SPORDI KESKLIIDUS

15. märtsil 1994.a. asutati Eesti Spordifond ja üheks asutajaliikmeks oli ka Eesti Sõudeliit. Fondi esimees on Raivo Vare, aseesimees Olev Laanjärv ja tegevdirektor Eino Väärtnõu.

Esmase tegevusena hakkab fond vahendama reklaami

müüki spordialade liitude ja massimeediakanalite vahel ning kaasa haarama sellesse sponsoreid. Teateid Eesti Spordifondi kohta saab Eesti Sõudeliidust.

Rubriigi koostas Jaan Tuuls.

EESTI SÕUDMISE 1994. AASTA PARIMAD

Parim meessõudja — JÜRI JAANSON (Sõudeklubi "Pärnu")

Parim naissõudja — PIRET JAMNES (Pärnu Sõudekeskus "Kalev")

Parim noormees — ANTON MIHHEJEV (Narva Linna Laste-Noorte Spordikool)

Parim neiu — KATRIN HERM ja MOONIKA TÕRVA (Pärnu Sõudekeskus "Kalev")

Edukaim treener — REET PALM (Pärnu Sõudekeskus "Kalev")

Parimad aktivistid: ANTS KIVISELG (ESL-i juhatuse liige)

IVAN MOSTAKOV (Narva Linna Laste-Noorte Spordikool)

MARIAN VAHURI (Tallinna Sõudeklubi president)

HUGO-HERBERT ARTMA (ESL-i žürii esimees)

PEETER MARDNA (ESL-i president)

KRISTA KUNGLA (ESL-i Revisjonikomisjoni liige, sõudekohtunik)

Kõiki nimetatuid autasustatakse nimelise graveeringuga varustatud mälestusesemega.

Eesti Sõudeliidu tänukirjaga autasustatakse:

TALLINKI, EESTI FAKTAT, ESTRAVELIT, PÄRNU LINNAVALITSUST, EESTI SELTSI INDIANAPOLISES (USA-s).

SÕUDJAD FILMIVÕTETEL

Pärnu vererannide klubi "AERON" sõudjaid on juba klubi asutamise algusest paelunud mitmekülgsed sõudmise vormid ja huvitavad üritused. Osaletud on Soome suurtel rahvasõudmise võistlustel, nii "kirikkovenedega" kui ka väikeste nn. "savo" paatidega. Igal aastal on kaasa löödud maailma suurimal 65 kilomeetri pikkusel Sulkava Suursõudmisel. 1992. aastal käidi "kirikkovenega" ka Rahvusvahelise Sõudeföderatsiooni 100. aastapäevale pühendatud sõudefestivalil Berliinis. Paaril korral on sõidetud paadiga ka üle Soome lahe.

Pikemat aega on ringelnud ja kummitanud ka mõte oma viikingilaeva ehitamisest. Majanduslikel põhjustel pole siiani

idee staadiumist kaugemale jõutud. Möödunud suvel aga avanes suurepärane võimalus "viikingitega" lähemalt tutvuda ning nende kunagisse ellu sisse elada. Nimelt tegi Taani kinokompanii "Zentropa Production" Tabasalu rannas, kuhu oli rajatud terve ajalooline asula, filmi "Viimane Viiking". Kohale oli toodud ka selleks otstarbeks ehtne viikingilaev ning dublantideks - sõudjateks olid Sõudeliidu vahendusel kutsutud "Aeroni" ja Tallinna Sõudeklubi poisid.

Lisaks väikesele materiaalsele toetusele, saadi ka palju kogemusi ning mäluvabrik "on mida meenutada" lisandus rida huvitavaid seiklusi.

Filmivõtete vaheajal.

Esireas paremalt KRISTO KUUSE, STAN NAHKOR, MEELIS JANTSON (maskis). Keskkel: TEET ALLAS. Tagareas paremalt: JUHAN PAALO, PEETER ALLAS, MATI VILLSAAR, TOOMAS OLLESK, PEETER JANTSON, AARE LILLESTE, PEETER SONNTAK, JANNO KÄRP.

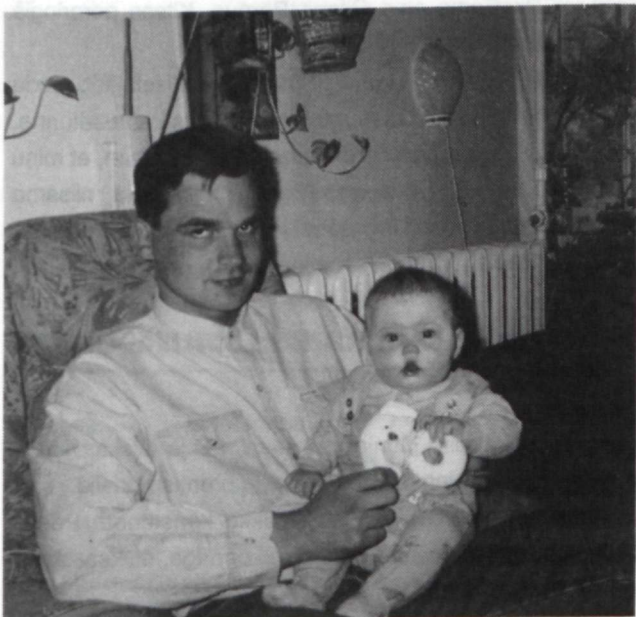
IN MEMORIAM

ILLE MOLLOKA

Ille Molloka sündis 24. augustil 1960.a. Tartus. Ta oli oma ema ainus laps. Ema ja tütre omavaheline läbisaamine oli siiras ning aus, kantud teineteise mõistmisest ja usaldusest. Sellises õhkkonnas kasvas tütarlapsest tarmukas, algatusvõimeline, usaldatav ja südi kaaslane igas ettevõtmises ning otsusekindel ja teotaheline sportlik natuur.

PEETER KANNUSSAAR

Sõudmise juurde tuli Ille 1974. aastal Tartu I Keskkooli õpilasena. Tema armastusest ja töökusest enda valitud spordiala vastu kõneleb ilmekalt asjaolu, et juba järgmisel aastal tuli ta vabariigi noorte meistrivõistlustel neidude ühepaadil kolmandale ja paarisaeru kahepaadil teisele kohale.

Andekas noorsõudja lõpetas oma sportlaskarjääri 1981. aastal, olles omandanud 15 Eesti meistritiitlit juunioride, senior-B ja täiskasvanute vanuseklassides, samuti ka kolmanda (1977.a.) ja esimese (1978.a.) koha NSV Liidu noorte meistrivõistlustel ning tiitlivõidu 1977.a. Pihkva rahvusvahelisel regatil.

Pärast Tartu I Keskkooli lõpetamist õppis Ille Molloka Tallinna ametikoolis kokaks, kellena töötas pärast kooli lõpetamist kaubalaevastikus, hiljem Tallinn-Helsingi liinil kursseerival reisilaeval ja viimati Tallinn-Stockholmi liinil, kui 28. septembri 1994. aasta saatuslik tormiöö uputas Läänemere reisipraami Estonia. Koos teistega puhkab külmas merehauas selle reisi ajal laeval töötanud Ille Molloka.

Eesti sõudjad langetavad pea Ille Molloka mälestuseks ja avaldavad siirast kaastunnet Ille emale ja pisipojale, kolmeaastasele Henrile.

Reisipraam Estonia 2. tüürimehe Peeter Kannussaare öde Anu Pulst rääkis oma vennast "Eesti Sõudjale":

Läänemerele toimunud tragöödiast on möödunud veidi üle nelja (vestlus Anu Pulstiga toimus 1995.a. veebruaris -Toim.), kuid ma ei osanud enesele ette kujutada, et vennast rääkimine on veel praegugi nii raske ja valuline. Peeter oli väga hea poeg oma vanematele, minule ainus ja alati hoolitsev vend.

Peeter sündis 20. juunil 1964.a. Pärnus. Lapsena oli ta haiglane - põdes pidevalt kopsupõletikku ja bronhiiti. Lasteias meie vennaga ei käinud, olime kodused lapsed. Meie mängumaaks oli koduõu, kus me tegutsesime koos naabrilastega.

Kooliteed alustas Peeter 1971.a. Raeküla 8-klassilises koolis, mille lõpetamisel jätkas õpinguid Pärnu II Keskkooli vene keele erikallakuga klassis. Selles klassis seepärast, et Peetri lapsepõlveunistuse — saada meremeheks — reali-

seerimiseks oli nendel aastatel tarvilik hea vene keele oskus.

Pärast keskkooli lõpetamist jätkas Peeter õpinguid Tallinna Merekoolis, kus ta pärast paarikuulist õppimist võeti Nõukogude Armeesse sundaega teenima. Sõjaväest vabanemise järel 1984.a. sügisel lubati tal õpinguid jätkata Tallinna Merekooli teisel kursusel. Merekooli lõpetas Peeter 1987.a. tehnik-laevajuhi diplomiga. kooliaegse õppepraktika läbis ta uurimislaeval "Arnold Veimer". Õppetöö ja praktika vahel aegadel töötas Peeter "Georg Otsal" nõudepesijana ja baarmanina.

Peeter sai töökoha Eesti Merelaevanduse kaubalaevale, millega sooritas esimese pikema merereisi Vahemere- maadesse.

Peetri soov oli jätkata õpinguid Leningradi Mereakadeemias. Et end põhjalikult ette valmistada sisseastumiseks eksamiteks ja eelseisvaks õppetööks, loobus ta kaugsõidust ja asus tööle Pärnu-Kihnu vahel kurseerivale praamile. Peetri soov täitus. 1988.a. jaanuarist 1991. a. juunini õppis ta Leningradi Mereakadeemias Eesti Merelaevanduse stipendiaadina. Lõpetanud Mereakadeemia insener-laevajuhi diplomiga, alustas Peeter tööd "Georg Otsal", algul neljanda, lõpuks teise tüürimehena.

1993.a. jaanuaris käis ta koos kapten Arvo Andersoniga Rootsisis reisipraam Estoniat toomas. Enne reisipraami liinile asumist oldi veel Turus ja Tallinna Kopli sadamas, kus korraldati meeskonnale vajalik väljaõpe. Nii jäigi Estonia Peetrile viimaseks laevaks selle sõna otseses tähenduses.

Peeter kutsus mind perega ja isa-emaga nendele laevadele, millistel ta parasjagu töötas ja kui nad asusid Tallinna sadamakäi ääres. Ta korraldas meile iga kord tõelise ekskursiooni laeva kiilust mastitipuni. Kui uhked ja ilusad näisid need laevad.

1993.a. augustis viis Peeter mind minu kahe pojaga Rootsireisile. Hämmastavad olid tema teadmised Stockholmist, kus ta oli suurepärane giid, osates kõike seletada ja meie teadmishimu rahuldada.

Täpselt kaks kuud enne Estonia tragöödiat kutsus Peeter mind koos naabrineiu Sirje Nõoriga, meie lapseõlve mängukaaslasega, kellega koos ka sõudmas käisime, huvireisile Rootsi. See oli meie jaoks suur elamus.

Kui Eesti noorsõudjad 1993. a. augustis sõitsid Norrassa juunioride MM-ile, siis laevareisil Tallinnast Stockholmi korraldas samal reisil oma tööülesandeid täitnud Peeter Kannussaar meie noortele laevas põhjaliku tutvumisreidi.

Peeter Kannussaar oli Eesti sõudespordis tippsõudjana lühikest aega — 1979 — 1981. aastatel. Tema saavutuseks

Spordiga sõlmis Peeter sinasõpruse ajast, kui ta alustas sõudetreeninguid, arvatavasti 6. klassi poisina. Tema töökusest ja innukusest kõneleb asjaolu, et juba teisel tegutsemisaastal tõi ta 14-aastase poisina Eesti noorte meistrivõistlustelt 17-18-aastaste vanuseklassis koju pronksmedali.

Sõudespordiga tegutsemise aastatel pidas Peeter treeningupäevikut. Sellesse kirjutas ta treeningutel tehtu ja kogetu kõrval ka oma mõtted ja unistused, kus peamiseks oli salasoo — saada meremeheks. Sõudmisega omandatud spordiharrastus jäi Peetrile omaseks ka edaspidises elus. Ta kasutas iga võimalust arendada oma kehajõudu jooksu- ja ujumistreeningutega ning jõusaalis harjutamisega.

Peeter ei olnud eriti jutukas. Oma elu- ja töömuredega proovis ta oma visaduse ja töökuse abil ikka iseseisvalt hakkama saada.

Peetri sõbrad on rääkinud, et pärast Tallinna Merekooli lõpetamist oli ta kindlalt otsustanud merealase kõrghariduse kasuks, et kord seista laeva kaptenisillal kaptenina. Kogu tema lühike elu oligi vaid üks suur õppimine ja mitmesuguste erialaste eksamite sooritamine. Algul 3. tüürimehe, siis 2. tüürimehe eksamid. 1994. a. septembris alustas ta vanemtüürimehe eksamite sooritamist. Estonia hukkumise ajaks oli ta kolme nädala jooksul tulnud toime 5 eksamiga vajaminevast 15-st. Et Estonial töötada, pidi peale inglise keele oskama ka rootsi keelt. Ta käis vastavatel keelekursustel ja pühendas iga vaba hetke keele täielikuks omandamiseks. Tema sõbrad on öelnud, et ilma sõudmisest saadud karastusega ei oleks ta olnud suuteline nii palju õppima ja kogu õpitut edukalt realiseerima.

Peetril on tütar Piret, keda ta väga hoidis. Peetri hukkumise päeval oli Piret ühe aasta seitsme kuu ja kuue päeva vanune. Oma teisel sünnipäeval, käesoleva aasta 22. jaanuaril, oli Piret oma ema Ritaga Pärnus. Kitsas pereringis meenutasime Peetrit.

Mida kaugemale see kohutav õnnetus ajalisel jääb, seda suuremaks ja valusamaks muutub minu jaoks kaotusetunne. Öeldakse, et aeg parandab kõik haavad. Mina tahan, et minu kahest pojast — Erkist ja Reinust kasvaksid niisama sihikindlad ning töökad inimesed, nagu seda oli nende onu, minu vend Peeter. Vast ehk see leevendab minu kaotusvalu.

jäi 5 Eesti meistritiitlit juunioride, senior-B ja täiskasvanute vanuseklassides ning mitmed hõbe- ja pronksmedalid.

Eesti Sõudeliit avaldab südamlikku kaastunnet Peeter Kannussaare vanematele, õele perekonnaga, elukaaslasele ja tütar Piretile.

Enno Põllu sündis 8. juunil 1936. aastal Järvamaal. Ta omandas kodu-

paigas alg- ja keskkooli, misjärel jätkas õpinguid Eesti Põllumajanduse Akadeemia mehhaniseerimise teaduskonnas. Enno Põllu lõpetas EPA 1960. aastal inseneri diplomiga.

Pärast kõrgkooli lõpetamist töötas ta poolteist aastat Tartu mail ja alates 1962. a. jaanuarist asus tööle Lääne-Virumaale Kadrina Eesti Põllumajandustehnika osakonna peainseneri ametikohale. Oma sihikindla töö, tööarmastuse ja arukusega pälvis Enno Põllu kaastöötajate usalduse ning juba 1963.a. suvest määrati ta EPT Kadrina osakonna juhatajaks, millisel ametipostil töötas 30 aastat. 1993. aastal valiti Enno Põllu Kadrina vallavanemaks. Vallavalitsust juhtis ta viimase ajani.

Enno Põllu oli sõprade ja töökaas-

laste hulgas tunnustatud väsimatu ning ettevõtliku ehitaja ja spordielu edendajana, seda eriti noorte seas mitmesuguste ürituste korraldajana ning eestvedajana.

EPA üliõpilasena osales Enno Põllu aktiivselt akadeemia spordielus, tegutsedes treener Lembit Rannaste juhendamisel EPA sõudeseksioonis. EPA kaheksapaadi meeskonna koosseisus saavutas ta esimesel, nüüdseks traditsiooniliseks kujunuenued kaheksapaadide sügisregatil 1957. aastal teise koha.

Eesti Sõudeliidu pere avaldab sügavat kaastunnet reisipraami Estonia tragöödias hukkunud Enno Põllu omastele.

EESTI SÕUDELIIDU INFOBLOKK

EESTI SÕUDELIIDU JUHATUS

President	Peeter Mardna	Magdaleena Haigla paarast	55 75 49
			Faks 69 13 91
Viitsepresident	Henn Elmet	EMPÜ teadusprorektor	43 16 11
Liikmed:	Arne Graumann	Viljandi "Kalevi" õppesportikeskuse direktor	5 47 70
	Ants Kiviselg	Eesti Piirivalve osakonna ülem	6 31 60 56
	Arvo Loorits	Sõudeklubi "Pärnu" juhataja	4 37 97
	Juhan Mitt	K.Palusalu nim. Spordikooli treener	6 57 48 64
	Reet Palm	Pärnu "Kalevi" Spordikooli treener	4 41 88
	Margus Tammekivi	Advokaat (Pärnu)	4 24 31
	Virgo Treinbuk	Narva Tolleinspektuuri inspektor	2 41 52
	Ülo Tõlp	Tartu Ülikooli õppejõud	43 52 47
	Toivo Zoova	ESS "Kalevi" juhtivinstruktor	44 66 67

EESTI SÕUDELIIDU REVISJONIKOMISJON

Esimees:	Urmas Hein	EMPÜ Kehakultuurikeskuse õpetaja	43 36 25
Liikmed:	Krista Kungla	Kambja Põhikooli õpetaja	1 62 48
	Priit Tasane	Pärnu Sõudekeskus "Kalevi" sportlane	4 41 88

EESTI SÕUDELIIDU ŽÜRII

Esimees: Hugo-Herbert Artma

6 32 03 01

EESTI SÕUDELIIDU TÖÖTAJAD

Peasekretär Jaan Tults 23 82 75
Peatreener Mihkel Klementsov 23 82 75

SÕUDEKLUBID

"Aeron" Reiu Spordibaas, Paikuse vald, EE3600 Pärnu President Mati Villsaar 5 36 86
"AHT" Jakobi 5, EE2400 Tartu President Ülo Tõlp 43 52 47
Harku Sõudeklubi Sõudebaasi tee 21, EE0035 Tallinn Juhataja Juhan Mitt 6 57 48 64
Pärnu Sõudekeskus President Matti Killing 4 37 76
"Kalev" S-Jõe 50b, EE3600 Pärnu Treener Kaido Siim 4 41 88
"Pärnu" Tööstuse 27, EE3600 Pärnu President Margus Tammekivi 4 24 31
Treener Mihkel Leppik 4 37 97
Tallinna Sõudeklubi Paldiski mnt. 167-16, EE3500 Tallinn President Marion Vahuri 44 89 32
Treener Mihkel Klementsov
"Viiking" p/k 80, EE2000 Narva President Ivan Mostakov 3 30 78
Viljandi Sõudeklubi Ranna pst.6, EE2900 Viljandi President Arne Graumann 5 47 70

SÕUDEBAASID

Haabersti Vaba Aja Keskuse Harku Sõudebaas Sõudebaasi tee 21, EE3500 Tallinn Juhataja Mati Lill 59 93 34
Narva Linna Laste-Noorte Spordikooli Sõudebaas Retšnaja 1, EE2000 Narva
Pärnu "Kalevi" Sõudekeskuse Sõudebaas S-Jõe 50b, EE3600 Pärnu
Sõudeklubi "Pärnu" Sõudebaas Tööstuse 27, EE3600 Pärnu Juhataja Arvo Loorits 4 37 97
Tartu Linna Sõudebaas Ranna tee 3, EE2400 Tartu Juhataja Sven Variko 43 21 03
Tartu Ülikooli Sõudebaas Ranna tee 1, EE2400 Tartu Juhataja Jaan Pedaste 43 54 68
Viljandi Sõudeklubi Sõudebaas Ranna pst.6, EE2900 Viljandi

SPORDIKOOLID

Pärnu "Kalevi" Spordikool S-Jõe 50b, EE3600 Pärnu Direktor Anu Tammik 4 27 95
Treener Reet Palm 4 418 8
Narva Linna Laste-Noorte Spordikool p/k 80, EE2000 Narva Direktor Ivan Mostakov 3 30 78
Treener Sergei Gluško 3 30 78
K.Palusalu nim. Spordikool Pärnu mnt.41, EE0103 Tallinn Direktor Mare Vooglaid 68 21 92
Treener Juhan Mitt 6 57 48 64
Viljandi Munitsipaaltegevõtte Spordikool Vaksali 4, EE2900 Viljandi Direktor Urmas Müür 5 35 30
Treener Ruth Vaar 5 35 30

ENAMTARVITATAVAD LÜHENDID

ROK	-	Rahvusvaheline Olümpiakomitee	ARG	-	Argentiina
FISA	-	Rahvusvaheline Sõudespordi Föderatsioon	AUS	-	Austraalia
EOK	-	Eesti Olümpiakomitee	AUT	-	Austria
ESK	-	Eesti Spordi Keskliit	BEL	-	Begia
ESL	-	Eesti Sõudeliit	BLR	-	Valge-Vene
OM	-	Olümpiamängud	BUL	-	Bulgaaria
MM	-	maailma meistrivõistlused	CAN	-	Kanada
MK	-	maailma karikavõistlused	CUB	-	Kuuba
MV	-	meistrivõistlused	CZE	-	Tšehhi
KV	-	karikavõistlused	DEN	-	Taani
E	-	eelvõistlused	ESP	-	Hispaania
R	-	vahevõistlused	WST	-	Eesti
D, DA	-	poolfinaalvõistlused FA ja FB finalistide selgitamiseks	FIN	-	Soome
C, DC	-	poolfinaalvõistlused FC ja FD finalistide selgitamiseks	FRA	-	Prantsusmaa
FA	-	finaalvõistlused 1.-6. kohani	GBR	-	Suur-Britannia
FB	-	finaalvõistlused 7.-12. kohani	GER	-	Saksamaa
FC	-	finaalvõistlused 13.-18. kohani	GRE	-	Kreeka
FD	-	finaalvõistlused 19.-24. kohani	HUN	-	Ungari
H,M	-	mehed	ITA	-	Itaalia
HPL, Mkk	-	meeskergekaallased	JPN	-	Jaapan
JH, PA	-	17.- 18.a. poisid	KOR	-	Korea Vabariik
Pb	-	15.-16.a. poisid	LAT	-	Läti
PC	-	13.-14.a. poisid	LTU	-	Leedu
P	-	poisid	MAR	-	Marokko
F, N	-	naised	MEX	-	Mehhiko
FPL, Nkk	-	naiskergekaallased	MLD	-	Moldaavia
JF, TA	-	17.-18.a. tüdrukud	NED	-	Hollandi
TB	-	15.-16.a. tüdrukud	NOR	-	Norra
T	-	tüdrukud	NZL	-	Uus-Meremaa
Sen-B	-	19.-22.a. vanused sportlased	PAK	-	Pakistan
Vet	-	spordiveteranid	PER	-	Peruu
1x	-	ühepaat	POL	-	Poola
2x	-	paarisaeruline kahepaat	RSA	-	Lõuna-Aafrika Vabariik
2-	-	roolijata kahepaat	RUS	-	Venemaa
2+	-	roolijaga kahepaat	SLO	-	Sloveenia
4x	-	paarisaeruline neljapaat	SVK	-	Slovakkia
4-	-	roolijata neljapaat	SWE	-	Rootsi
4+	-	roolijaga neljapaat	TKM	-	Turkmeenia
8+	-	kaheksapaat	TPE	-	Taiwan
			TUR	-	Turkmeenia
			UKR	-	Ukraina
			URU	-	Uruguai
			USA	-	Põhja-Ameerika Ühendriigid

Lugupeetud sõudesportlane ja sõudehuviline! Sinu käes on "Eesti Sõudja" kolmas, 1995. aasta, Eesti sõudespordi 120. juubeliaasta number. "Eesti Sõudja" toimetus tegi kõik võimaliku ja võimatu selleks, et kaks aastat tagasi alustatud jätkata.

Eelmise, 1994.a. "Eesti Sõudja" numbrü trükivalguse nägemise eest oleme suured tänuvõlglasted AS "Age" toimekale eestvedajale hr. Ragnar Vagale ja Pärnu Linna Volikogu esimehele hr. Märt Merele. AS "Ages" valmistati trükikõiblikuks 60 lehekõlge teksti, Pärnu Linna Volikogu andis kolm tuhat krooni ajakirja trükikulude katteks. Suur, suur tänu neile!

Toimetus tõdeb, et vaatamata paljudele puudujääkidele ja trükipaberi halvale kvaliteedile (vähemkvaliteetsem paber oli odavam!), ilmus ESL-i teataja küllalt vastuvõetavana ning oma artiklite, ülevaadete, tabelite ja sõudetehnikat käsitlevate materjalidega kindlasti huvipakkuvana.

Kahjuks peab toimetus tunnistama, et 1994.a. numbris oli ülearu palju trükivigu, mis häirisid lugejat. Neid ei saa kanda keelelise toimetaja kontosse. Tegu oli asjaoluga, et kiirustamisest tingituna ei olnud koostajal aega rida-realt läbi lugeda trükikõlpeks valmistatud lehekõlgi, mistõttu trükivead jäidki trükilaadile. Kuid see ei ole vabandata põhjus. Käesolevas numbris püüab toimetus teha oma töö paremini ja korrektsemalt.

Tahame selles suunas jätkata nii selles kui ka järgmistes numbrites.

Toimetus loodab omalt poolt tehtuga õigustada lugejate heasoovlikku suhtumist ja soovib kõigile oma lugejatele meeldejäävaid elamusi "Eesti Sõudja" kolmanda numbrü lugemisel.

"Eesti Sõudja" toimetus

TOIMETUS

Koostaja: Hugo-Herbert Artma, postiaadress: p/k 333, EE0090 Tallinn, tel. 6 32 03 01

Toimetusnõukogu: Mihkel Klementsov, Peeter Mardna, Jaan Tults

Toimetaja: Virve Pillau

Kujundaja: Maite-Margit Ruljand

Fotod: Kirjutiste autorite ja ajakirja kaastõõtajate erakogudest

Väljaandja: Eesti Sõudeliit, Regati pst. 1, EE0103 Tallinn, tel. 23 82 75, faks 22/ 23 83 87

Esikaane foto: Kirjanik ja sõudeveteran Olev Remsu

Tagakaane foto: Katrin Herm (vasakul) ja Moonika Tõrva

Layout ja trükk: AS Spin Press, tel. 23 8843

SISUKORD

Olev Remsu ● SEILERI POISID	2
Mihkel Klementsov ● 1994. AASTA HOOAJAST	5
Silver Sonntak ● PÄEVAD MÜNCHENIS	7
KOOSTAJA VEERUD	7
Hugo-Herbert Artma ● SÕUDEKOHTUNIKE TÖÖAASTA	9
Ülo Tõlp ● EESTI SÕUDESPOORDI AJALOOST	10
TÕESTISÜNDINUD LOOD	16
Meenutab Hugo-Herbert Artma	16
Meenutab Hilja Roos-Reisalu	19
Veljo Kalep ● WORLD MASTERS GAMES	20
Toivo Zoova ● FISA MASTERS REGATTA	23
LUGUPEETUD SÕUDEVETERAN	23
EESTI SÕUDMINE 1994	24
Maailma meistrivõistlused	24
Juunioride maailma meistrivõistlused	25
Eesti lahtised meistrivõistlused	26
Eesti noorte, seenior-B ja veteranide lahtised meistrivõistlused	27
Eesti kaheksapaatide sügisregatt ja Eesti lahtised meistrivõistlused kaheksapaatidele	30
SÕUDETEHNIKAST JA INVENTARIST	31
UUGU-ÄRBÄRT PAJATAB	34
EESTI SÕUDMINE 1995	36
1995. aasta sõudevõistluste kalender	36
Eesti 1995. aasta sõudevõistluste juhendid	37
Kriteeriumid 1995. aasta MM-võistlustele pääsemiseks	40
MÕNE LAUSEGA	41
Rahvusvahelises Olümpiakomitees	41
Rahvusvahelises Sõudedeföderatsioonis	42
Eesti Olümpiakomitees	42
Eesti Spordiametis	42
Eesti Spordi Keskliidus	43
EESTI SÕUDMISE 1994. AASTA PARIMAD	43
SÕUDJAD FILMIVÕTETEL	44
IN MEMORIAM ● Ille Molloka	45
●Peeter Kannussaar	45
● Enno Põllu	47
EESTI SÕUDELIIDU INFOBLOKK	47
Eesti Sõudeliidu juhatus	47
Eesti Sõudeliidu revisjonikomisjon	47
Eesti Sõudeliidu žürii	48
Eesti Sõudeliidu töötajad	48
Sõudeklubid	48
Sõudebaasid	48
Spordikoolid	48
ENAMTARVITATAVAD LÜHENDID	49
TOIMETUSELT	50

DE ^B 95,1
2 1183

Katrin Herm ja Moonika Tõrva